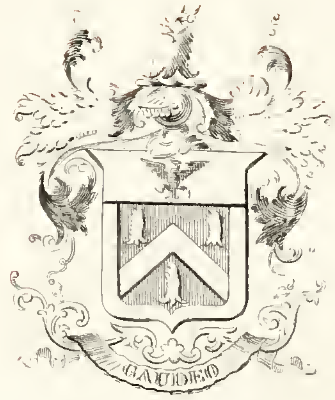
44

4/44
3815
52
cp
p.c
Cliv

HISTORISCHE COMMISSIE DER UNIVE[illegible] AMSTERDAM

John Carter Brown
Library
Brown University

The John Carter Brown Library

Brown University

Purchased from the

Louisa D. Sharpe Metcalf Fund

1630

CASPARIS BARLÆI

POEMATUM

Liber novus,

In quo, præter alia Illuſtres Federati populi Victoriæ, jam nuper domi ac foris partæ, celebrantur.

LUGDUN. BATAV.
Apud Andr. Clouquium.
1630.

1630

C.L.I.O.
1952

Nobiliſſimo, Ampliſſimo, doctiſſimoque viro,

CONSTANTINO HUGENIO,

EQVITI, Domino in Zuylechem, Illuſtriſſimo Principi Auriaco à ſecretis,

Hunc Poëmatum ſuorum libellum

inſcribit

CASPAR BARLÆVS.

GRande decus Phœbi, noſtræ pars nobilis Aulæ,
Conſtantine, *meis quæ ſcripſi carmina Belgis,*
Accipe; & hunc tenuem vatis ne ſperne laborē.
Prima ſalutiferos orditur pagina cantus,
Atq; audet ceciniſſe Deū; ſacroſq; per actus,
Et ſemel amiſſæ feralia damna ſalutis
Ambulat, & totum deſtillat ab æthere Chriſtū.
Altera Naſſovij laudes, & bella Batavæ
Gentis, & Auriacas, victricia tempora, lauros
Fortuna famulante, canit: totieſq; triumphos,
Exhibet, & victum terris oſtentat Iberum.
Vt patriæ vires ſubito Veſalia motu
Auxerit, atq; ipſa veluti de morte trophæum

Fixerit armipotens tellus: ut Cæſaris iras,
Et debellatum pugnax calcaverit Iſtrum,
Hîc, vir magne, leges. etiam mihi navigat
Argo,
Raptoresq; Duces alios, & nomina vectat,
Mœonia memoranda tubâ. ditiſſima Colchis,
Exuitur, queriturq; ſuis effoſſa cavernis
Pondera bellaci ſeponi præmia Belgæ.
Hac creſcit mihi ſorte labor; vatũq; Ducumq;
Gaudia continuant Superi. me Martia donec
Sylva vocat, cuneoſq; inter, foſſasq;, globoſq;,
Tergeminasq; arces, tumuloſq; minacis arenæ,
Ferratos portarum obices, & ahenea luctor
Mœnia, & his noſtris aliud ruit Ilion armis.
Alter ubi Æacidæ telo jacet Hector, & alter
Sarpedon, ubi tot galeasque & corpora verſat
Dommala, & objectis ſteterunt tot molibus
amnes.
Mox etiam bellare foris, Solemq; cadentem,
Et procul Occiduis ſurgentia mœnia terris
Impugnare juvat ratibus. ditiſq; Philippi
Mercamur validas ſtrictis mucronibus urbes,
Me rerum præcone. feror, feror, æquore toto,
Proſperaq; audaces acuit fortuna Camœnas,
Nec ſolitis Helicona locis, Cirrhamq; remotis
Sedibus inferimus, Phœboque adſueſcimus
Indum.
Laxat vela favor Superûm. clementia cœli
Auget

Auget ſpes Batavûm, & tanto ſub Principe neſcit,
Quo conſtet, Bellona, gradu. non ſimplice fato
Vincimus, agglomerat præceps victoria laudes,
Non uno contenta loco. terra omnis, & omnis
Jam nobis patet Oceanus: geminoq; recentes
Orbe volant aquilæ, geminiſque occurrimus Indis.
At tu, ſeu veteres pernox ſcrutaris Athenas;
Seu Paphias loqueris Druidum ſermonibus artes:
Sive Ducum ſecreta legis, juſſiſque potentum
Obſequeris: noſtris, Hugeni, adlabere votis.
Quodque tibi ſacramus opus, collectaq; ſparſis
Carmina Muſarum folijs, innoxia mentis
Otia, manſueta vates amplectere dextrâ.
Tu mihi Naſſovios faciles, tu nomina Divûm
Concilias, tu me lætis affatibus unus,
Alloquioque foves. Etiam, te vindice, Livor
Frendeat, & querulus compeſcat ſibila cenſor.

Con-

Contenta hoc opere.

Hymnus in Chriſtum.

Argo Batava.

Veſalia capta.

Obſidio Sylvæ-Ducis.

Triumphus ſuper captâ Olinda.

Venus ἀναδυομένη, ſive nuptiæ L. Realij.

Querela ad Dominicum Molinum.

Manes Bavari.

Propempticon ad Foppium ab Aiſſema.

In Tragœdiam Rochi Honerdi.

Ad Annam Mariam à Schuurmans.

Elegia ad Dominicum Molinum, Senatorem Venetum.

Elegiæ ad Balthaſarem Bonifacium, Archidiaconum Tarviſienſem.

Epigrammata varia ad amicos.

Encomia ſtudioſorum.

Ad Clariſſ. virum

CASPAREM BARLÆUM,

Poëmata ſua edentem.

Μηκέτι νῦν φιλόμουσε σοφὰν ῥυθμίζας ἀοιδὰν,
Ἔλπιο τὰς μούσας ἐξ ἑλικῶνος ἄγειν·
Μηκέτι παρνασὸν περιδέρκεο, μηκέτι πίμπλαν,
Μηκέτι κασταλίας ἔννεπε μοι λιβάδας.
Χηρεύει τάδε πάντα. λόγοι μόνον· οὐκ ἔτι δήεις
Πιερίδας, κρήνης ἀγχόθι πηγασίδος.
Βαρλαίῳ γὰρ τι ἦλθε συνέστιος αὐτὸς Ἀπόλλων,
Καὶ χάριτες, κοῦραι δ' ἔξοχα μναμοσυνίας.
Ἢν δ' ἀπιθῇς, σελίδεσσι μέλη πνείοντα κιχήσεις
Φοίβου, καὶ μουσίαν ἐτελάδος χαρίτων.

Iuſtus Ryckewaert.

In-

Invictiſſimo, Potentiſſimoque Regi
LODOVICO XIII.
IVSTO, HENRICI MAGNI filio,
Galliarum, & Navarræ Regi
Chriſtianiſſimo,
Hymnum hunc in Chriſtum
D. D. D.
CASPAR BARLÆVS.

REgia Borbonij ſoboles, qua ſoſpite dudum
Belga ſibi facilem credidit eſſe Deum;
Sceptriferis illuſtris avis, illuſtrior armis,
Et rarum Aſtræa judice nomen habens;
Quã celebrat Bellona ducẽ, Pax laudat inermẽ,
Et cui tot terræ, tot famulantur aquæ;
Non tibi barbaricum potãtia vellera ſuccum,
Aut mea Sidonias pagina donat opes.
Nõ, Indus quod mittit, ebur, quod Dalmata marmo
Quæq; gravẽ placant maſcula thura Iovẽ.
Non bellatrices aquilas, captivaque bello
Oppida, non victo carbaſa rapta mari.
Nos Chriſtũ, *Lodovice*, damus, Regẽq; Ducẽq.;
Nomina nominibus non aliena tuis.
Maxima quin cupio dũ mittere, maxime Regum,
Quo nequeo majus mittere, mitto Deum.

HYMNVS IN CHRISTVM.

CHriſte, patris magni ſoboles; quem nulla creavit
Dextra Deum, potuitq; Deus genuiſſe, ſed æqua
Majeſtate parem; tunc cum flammantia nondũ
Lumina labẽtem veherent mortalibus annum,
Et Chaos, innumeros avidum confundere vultus,
Diſplicuit deforme ſibi, tenebriſque profundum
Horruit, & ſpiſſa latuit caligine Nereus:
Erige me, dum ſiderei ſpatia invia mundi,
Lucentemque globum Lunæ, ſuſpenſaque celſis
Atria fornicibus, nulli calcanda profanis
Templa ſupergradior pedibus. Tu prime ſalutis
Inventor, patriique Deus monſtrator Olympi,
Adſis, ô Rex magne, favens. ſequar, optime ductor,
Quò vatem tua fata trahent: ſive æthere in alto
Imperij conſors habitas; & grande Creator
Naturæ moderaris opus: ſeu juſſa Parentis
Exequeris veneranda tui, noſtraque Redemptor
Valle ſedes, miſeriſque paras vadimonia terris:
Seu totum Phlegethonta domas, ipſoſque furentis
Irruis in Ditis thalamos, & Tartara magno
Oſtentas captiva Patri: ſeu digna laborum
Præmia, & antiqui repetens faſtigia regni,
Aëreos ſupra tractus, & nubila, vaſtum
Conſiliis latè fulcis ſapientibus orbem.
Magne Deus, tu cuncta unus primordia rerum
Antevenis; tu ſecla, dies, ac tempora neſcis,

Seclorum venerande parens. non terminus ævi,
Principiumque tui eſt. tu magno à lumine lumen
Deſcendis, de patre Deus. nec honoribus illi,
Nec regni ſplendore minor. tibi nulla coruſcum
Obſcurat caligo decus: nec fracta fatiſcit
Fatorum natura minis: tibi fœta bonorum,
Parturit hæc eadem, bonitas: animumque perennem
Vis immenſa ſubit. tibi rerum præſcia mentis
Illuſtrat mens ipſa jubar, diffuſa per omnes
Temporis articulos, & quæ longinqua trahentur
Ætatum ſpatia, & venientum facta nepotum:
Tu numen cœleſte, potens, venerabile, ſanctum,
Virtutis menſura tuæ, divortia mundo
Magna facis, cœlumque colis, dignoſque penates
Terrarum rectore tenes; ubi clara poteſtas
Emicat, & geminos princeps dimiſſus in axes
Tot paſſim delubra vides, ſacrataque ſanctis
Atria nominibus. tantis ſed ſedibus olim
Ipſe prior, vaſto fueras Deus unus inani,
Nondum operi diſcrete tuo. tibi ſola beato
Sufficiens tunc vita fuit, non indiga noſtri,
Non opis externæ cupiens. tu ſolus ubique,
Soli aderas, immenſe, tibi; Deus undique, & unus,
Sed nondum tunc rector, eras. Iam cuncta ſalutis
Volvebas momenta meæ, mundique labores:
Quò ruerem peccator homo, quo gratia ſtaret
Fixa gradu, quantis ruerent primæva periclis
Fœdera, quæ tantam repararent funera cladem,
Placaret quæ cura Deum: tunc victima terris,
Tunc vindex decretus eras, & debita fato
Progenies, culpæque meæ præcognitus obſes.

Iam

Iam tum ſupplicium ſceleri, ultoreſque parabat
Flagitiis mens iſta dies. jam cultor honeſti
Prævia divini capit argumenta favoris,
Et placuit donanda fides, crimenque piandum,
Et ventura ſalus à te ſuſpenditur uno.
Tunc poteras feciſſe aliquid; quod velle voluntas,
Noluit, imperioque ſtetit frenata poteſtas,
Arbitriique modus; donec ſe fudit in actus
Libertas ſpatioſa Dei: grandemque per orbem
Explicuit varios rerum Sapientia vultus,
Lætaque præclaris Bonitas eluxit in auſis.
Principiò terras, ſuſpenſaque mœnia mundi,
Æterno cum Patre, creas. tu conditor adſtas,
Et jam naſcenti das incunabula cœlo,
Immenſi conſors operis. ſublimia ſurgunt
Atria, cœlicolûmque lares, & regia primùm
Autorem capit iſta ſuum. diducta per omnes
Majeſtas auguſta locos venerabilis illa
Sede habitat, totumque ſuoq; fulgore coruſcat
Numen, & illuſtri dictat nova jura theatro.
Ipſe chorus Cherubinorum, Seraphinaque latè
Agmina, adorandi circùm ſubſellia Regis,
Expectant, quo juſſa vocent, dominoque miniſtrans
Obſequio ſe quiſque probat. pars pſallere docta
Æterni Genitoris opus, rerumque celebrat
Grande rudimentum : pars, quæ facienda ſuperſunt,
Arcano ſermone ferunt: pars cardine in iſto,
Pars alio mandata refert. ſtupet omnis, & horret
Turba Creatorem, pavidoſque à lumine vultus
Abdit prona ſuos. tantis tu teſtibus atras
Diffindis luci tenebras, caligine flammas

Eximis, & laxo ſuſpendis in aëre terram,
Impavidus quo vergat onus. Tibi fundit ab ortu,
Sed nondum Sol feſſus equos, medioque ſub axe
Inſuetus tantorum operum, curſusque, viæque
Occaſum præceps metuit. non viderat illum
Tarteſſus, Gadeſque ſuæ, non laverat undis
Oceanus, gremioque exceperat Amphitrite.
Cynthia nocturnos ducit per ſigna jugales,
At fratri debere dolet. ſua cornua nondum
Senſerat, innumerasque vices, nec tramite certo
Phœbeos illi tellus inviderat ignes,
Aut umbris ceſſere faces. non lumine pleno
Æquorei tumuere ſinus, Thetyſque remiſſo
Detumuit, littusque procul poſt terga reliquit.
Tunc quoque diſtinctam ſtellis radiantibus æthram,
Erranteſque Deos, & tot tibi numina ſubdis,
Sed nondum tunc aſtra Deos, ſtant ſidera caſtris
Quæque ſuis, nuſquam gelido propiora Bootæ
Vlla meant, nec Spica humilem deflexit ad Auſtrum.
Non regit Argolicas Helice conſpecta carinas,
Non Tyrias Cynoſura rates. non veſpere claro
Heſperus auratæ Veneris præſederat aulæ,
Aut thalamis genialis erat. mox pontus & æquor
Incubuit terræ gremio; dominumque tridentis,
Oceanumque patrem, tempeſtateſque ſonoras
Pertimuiſſe aliquis poterat, ni rector aquarum
Objectis pelagi rabiem frenaſſet arenis,
Et ſibi præſcripto Triton adſueſceret alveo.
Ante oculos tunc phocæ tuos immania ſtravit
Corpora, & in mediis vituli luſere marini
Fluctibus; & quaqua verſum ſua flecteret ora,

Auda-

Audacem nuſquam piſtrix innoxia Tiphyn
Vidit, & intrepidam dentes defixit in Argo.
Tunc magni patuere ſinus. ubi Perſa ſuperbas
Vectat opes, ubi Erythræas ſcrutatur arenas
Dives Arabs, rapiduſque ingentia flumina Ganges
Evomit; aut multo ſitiens ſe proluit auro
Indus, & ardentes Carteia ſeparat Afros,
Et Calpen Abylæ divellit montibus unda.
Ionij latrant fluctus. adverſa Charybdi
Scylla fremit, tumidis Aquilonibus Adria ſurgens
Verberat Auſonij latus implacabile dorſi.
Concreſcit Scythicus glaciali ſidere pontus,
Caſpia ſtagna jacent, Ægæo murmure Thracum
Regna ſonant, Helle Euxinum ſeſe abdit in æquor.
Boſphorus in Tanain. vaſtas longinqua paludes
Mæotis bibit. hinc Boreales Balthica fines
Thetis habet, clauſumque alibi Scritofinnia potat
Oceanum, & longis damnatus Lappo tenebris.
Irrigat Aſſyrios Euphrates fertilis agros,
Armeniam Tigris, Cyproque adverſus Orontes
A Libano deducit aquas. Memphitica tellus
Accipit undanti turgentem gurgite Nilum,
Et ſeptemgeminis crocodilum faucibus edit,
Venturum populo numen. Tu fontibus Iſtrum
Excis, Chriſte, tuis, & per ſpacioſa vagantem
Pannonij rapis arva ſoli. nec juſſa morantur
Viſtula, Volga, Nicer, Rhenus, placiduſque Viſurgis,
Sequana, piſcoſuſque Liger, rapiduſque Garumna,
Nec tunc Romulidûm Mavortia mœnia ſcindens
Albula, nec pontem tunc indignatus Araxes,
Auſonioſque Duces, nec adhuc Phaëthonta miſertus

Eridanus, nec Pellæo tunc cognitus Indus.
Ipſa Arethuſa novas ſubterlabentia terras
Flumina Sicaniis aperit, propriiſque reflexus
Occurrit Mæander aquis. O quanta laboris
Cernere das monumenta tui, faſtigia cœlo
Æmula, nubiferas Alpes, & Pelion altum,
Riphæoſque apices, & qui ſuffulciat Atlas
Sidera, Pyreneſque jugum, & frondentis Olympi
Culmina, & aërij nemoroſa cacumina Pindi,
Et nondum Enceladi fumantem afflatibus Ætnam.
Fœdera cum Superis tellus facit. æthera Veſtæ
Conciliat robuſta manus. nova bella perenni
Corpora pace gerunt. coëunt æterna caducis,
Inque vices mors, vita fluunt. genuiſſe, periſſe eſt,
Et rurſus, perijſſe, ſalus. Quæ gratia primi
Veris erat, quali luces fulſere ſereno,
Cum primum arboribus venit vigor, umbra cupreſſo
Decidit, occulti nemorum patuere receſſus,
Hercynij ſaltus, cum frondifer Apenninus
Extulit excelſum caput, & ſeſe abdidit aſtris.
Tu terræ lætas ſegetes, glandeſque caducas
Elicis, & tenera magnum das cernere in herba
Numen, odoratis Hyblam, & fragrantis Hymetti
Iugera conſpergis violis. jam prata Sabæis,
Et Cilicum redolent meſſes, Panchæaque rura,
Taygetuſque virens. Tibi ſolo concita nutu
Donat equos, nullo tellus percuſſa tridente,
Donat apros, vaſtiſque pares elephantibus hydros,
Et Peluſiaco nondum quæ mugiit Iſim
Littore. te mandante ſui ſecurus aratri
Taurus adeſt, trepidæque futurus portitor Helles.

Primaque Marmaricis tigris ſtat mitior agris.
Nec minus inſolitis concentibus aëra complet
Aligerum genus, & variis garritibus almos
Perſonat Auroræ thalamos, dominumque ſalutant
Vocibus attonitæ volucres, quas ſtagna Paduſæ,
Quas Atheſis, quas Arnus alit, quas unda Cayſtri,
Eridaniq́ꝫ fovent ripæ, vel Mincius amne
Excipit. at nuſquam viduatus compare turtur
Ingemit ad ſociæ tumulum, non Daulias ales
Plorat Itym, necdum Ledæos vatibus artus
Diſſimulans dictavit olor. per nubila vecti
Oſtentat ſe quiſq́ꝫ tibi, laudeſque creantis
Ingeminant, primoſque probant te judice cantus.
Tandem, ubi ſexta dies nitido proceſſit ab ortu,
Qui terras, pelaguſq́ꝫ regat, rerumque capeſſat
Imperia, & docto flectat moderamine mundum,
Aſpexit natura virum. dat gleba decorum
Majeſtate caput. totus cui militet æther,
Adſpectat ſua regna pater, latiq́ꝫ patentis
Frena ſoli, faſceſq́ꝫ capit. Tu, Chriſte, ſtupendum
Magne opifex moliris opus, tu numinis umbram
Humana ſub carne tegis, ſummique refulgens
Exemplar cupis eſſe Dei. ſtat clarus in orbe
Terrarum moderator, Homo. quem ſpiritus unus
Intus alit, cunctoſque potens diffuſa per artus
Mens agitat, varioque latens ſe munere pandit.
Non ſpectata oculis, fatorum erepta periclis,
Interituſque ignara mali; rationis, & æqui,
Virtutumque auguſta parens, venerabile cœli
Depoſitum, cui cæleſtes ſapientia curas,
Alternasque vices rerum, verique recluſit

Arcanos doctrina ſinus. nondum ira rebellis
Spreverat imperium, nondum veſana libido
Traxerat averſam ſtudia in contraria mentem,
Aut ſuaſit prædulce nefas. non cauſa fefellit
Ingenium, non verba fidem; non luxus honeſtum
Diſpulit, aut faſtu ſtuduit calcare minorem
Ambitio. toto pietas proſcripſerat orbe
Infames ſcelerum vultus. non horruit inſons
Terra Deum, nondum pœnis celebrata Lycurgi
Laus erat, aut ſpretæ tenebroſo carcere leges
Damnavere reum. nondum perjuria Minos
Oderat, aut rigidi clamabant jura Solones.
Ipſa ſuis conſtans præerat Prudentia factis,
Et recti connatus amor. non regula vitæ,
Non probitas diſcenda fuit, non ulla pudoris
Arguerat ſontem facies, nocituraque mundo
Probra fuere palàm. tales ſperare nepotes,
Nec difforme genus poterat, ſobolemque parenti
Degenerem. Tu præclaris nova fœdera pactis,
Magne creator, inis: hominèmque affaris amicum
Municipemque poli. tu vaſta palatia cœli,
Nec viſas promittis opes. tu mortis, & omne
Parcarum proſcribis opus, ſine finibus annos,
Perpetuoſque dies, æternaque ſecula donas.
At poſtquam Superorum odijs incanduit atrox
Dux Erebi, ſuaſitque ſcelus, librata voluntas
Fasque, nefasque inter vetitos deflectit in actus,
Et tanti, carpſiſſe, putat. corrumpitur orbis
Ad placitum ferale gulæ, ſubvertit honores
Luxurioſa fames, & tanta exorſa fatiſcunt
Conjugis imperio. ſpernit ſua fata ruentis

Fortu-

Fortunæ fabricator homo, probitaſque, fideſque
Exuitur, Stygiæque placent perjuria linguæ,
Et pomi maleſanus amor. ſua funera verſat
Inconſulta manus, manditque ſub arbore lethum,
Fatales ſub fructu epulas, ſub dente ſepulchrum.
Quò ruis? & de te naſcendum germen eadem
Involvis quoque ſorte, pater? cur noxia non eſt
Dextera ſola tibi? cur nobis quærit iniquos
Libertas nocitura cibos? & culpa parentum
Culpa mea eſt? cur me ſociato crimine raptas
In commune nefas? & rupto fœdere mundi
Arceſſis Phlegethonta tuis, mortisque labores:
Et pacem & poſitas audax diſſolvere leges?
Non tibi jam ſolito ſubrident ſidera vultu,
Nec tibi felices audes promittere Soles.
Corrumpit ſacros veſana licentia mores,
Et mala confertim ſubeunt. metus inſtat eunti,
Creſcit amor, ſcelerumque labor. diſcordia, luctus,
Cura, fames, livorque ſui vexator & ultor
Ponè premunt miſerum. fauces laxantur Averni,
Tartareæque domus, caligantesque tenebræ
Exſpectant mortale caput. jamque invida terris
Aſtra nocent, terret flatu nimboſus Orion,
Littora tranſcendit pelagus, ſua munera tellus
Aſperat, & lolium, ſterilesque extrudit avenas.
Ipſe inimico ſuo fundit de corpore ſerpens
Toxica, & immani noxas intendit hiatu.
Ante oculos ſtant fata tuos, & ſtamina rumpens
Atropos ingentes ſpumis furialibus iras
Colligit. æternæ ſpes indubitata ſalutis,
Cœleſtûmque favor juſto ceſſere furori.

Heu nimis ignavæ mentes, & prodiga tanti
Relligio primæva boni, nec docta ſecundis
Temporibus ſervare modum. quàm neſcit eodem
Stare diu fortuna loco, quàm quicquid in alto eſt
Labitur, ingentemque trahit ſors magna ruinam,
Gaudiaque invitant celeres contempta dolores.
Sic dum juſſa prior violas, & pacta reſolvis,
Solvunt cuncta fidem; tibi nec debere putavit
Se quicquam natura parens, quem negligit æther,
Et faſtiditi refugit clementia cœli.
Hos inter caſus, primique incommoda ſecli
Rurſus, Chriſte, faves, & læto rupta Redemptor
Fœdera promiſſo reparas, & grande malorum
Fulcis ſponſor onus; nec quam ſperare ſalutem
Fas fuerat, ſperare jubes; cauſamque clientis
Induis ipſe tui, & pariter cum vindice, jam tunc
Incipis eſſe reus. cœli pacator & orbis
Erigis exanimes, & magno languida luctu
Corda levas, lapſisque cupis ſuccurrere rebus.
Tu ſoboles, tu ſemen eras, tu debita terris
Progenies, quam caſtra ciet pallentia contrà
Lurida Tiſiphone, quæ poſt ſua funera victrix
Surget, & exuvias ditis ſpoliabit Averni,
Vmbrarum, lethique potens. Te præſcia Chriſtum
Expectant tot vota Patrum, ſpectantque priorum
Natales cupida ora tuos. ſit parvulus Iſac
Exemplum ferale tui. quæ ligna puellus
Bajulat, hæc tua ſunt, hæc ſunt morientis imago
Terrarum Domini. magno tua nota fuere
Sceptra ſeni, regemque ſibi deſpondet Iüdas.
Adſpicit effuſas, typici ſed ſanguinis, undas
Mem-

Memphis, & innumeras inter ſolatia mortes
De te certa capit. toties quæ cædibus aræ,
Et centum geminis fumant altaria tauris,
Supplicij ſunt ſcena tui. cur magne ſacerdos,
Sacra facis? medijque ſubis penetralia templi?
Cur tibi ſecretos dirimit cortina receſſus?
Cur hac ſede latet Seraphin? cur balſama ſtillant
Veſtibus, & rutila gemmarum luce coruſcat
Pectus? & illimi toties adſpergeris unda?
Hîc vir, hic eſt, quem tota gravi ſub lege vetuſtas
Abdidit, & cœca involvit caligine Moſes.
Ille Palæſtinis oracula vatibus olim
Prodidit, arcanoque afflavit pectora motu:
Seque, ſuosque obitus, & diræ præmia mortis,
Et genus, & patriam, & tanti miracula partus,
Immenſumque recluſit opus. ſtupet edita cœlo
Iſacidûm reſponſa domus. promittitur orbi
Oceani, terræque pater, rabidumque Sibyllæ
Pectus, & Euboicæ fundunt præſagia Cumæ.
Nec puduit cœli ſobolem, mundique parentem
Mortali mox carne tegi. fert pondera mater,
Autorem complexa ſuum. geſtatur in alvo
Materni faber ipſe ſinus. pars arctior orbis
Numen habet; capiturque loco, qui laxior omni,
Cuncta capit. Deus, ecce Deus, lux maxima mundi
Obſcura regione latet, ſcribitque penates
Mens immenſa ſibi, & ſpatioſo major Olympo
Iam fit matre minor. cunctis antiquior annis
Naſcitur, atque ſui primordia ſupputat ævi.
Immortale coït fragili, cœleſte caduco,
Et Deus in membris habitat, viſusque creator

Ambu-

Ambulat, & vilis partem auguſtiſſima glebæ
Conſociat natura ſibi. ſpectatur in uno
Rerum ſumma viro : vaſtique extrema theatri,
Hinc cœli, hinc terræ dominum complectitur infans.
Magne puer, tua cœleſti cunabula latè
Per populos præcone tument. te prævius anteit
Iſacidum de gente nepos, cui ruſtica præbent
Mella cibos, & cruda parant alimenta locuſtæ,
Horridaque agreſtes circundant tergora pelles.
Talis mane diem, & roſeos Hyperionis ignes
Aurea prægreditur roſeis Aurora capillis,
Venturumque Deum terris, plenasque remiſſo
Teſtatur ſplendore faces. ſic regia juſſi
Numina præcedunt famuli, nec fulgida ſceptri
Majeſtas ſine teſte venit. præludia lecti
Sponſus amat, tædiſque præit gaviſa juventus.
Te naſcente ferunt ſupremi ante ora parentis
Angelicos luſiſſe choros, & carne latentem
Præſenſiſſe Deum; ſtellataque machina mundi
Proſcripſit ferale jubar. micuere ſecundo
Omine ſidereæ facies; dum pignora cœlum
Tanta ſibi promiſſa putat. ſua frigora fulgens
Ægoceros media voluit miteſcere bruma,
Et tepuit glacialis hyems. deceſſit Olympo
Arctophylax, fugit ſocia cum conjuge Cepheus,
Engonaſis, Perſeusque ferox, & Pleias, & ipſe
Amphitryoniades; nec toto fabula cœlo
Vlla fuit, vatumque labor. ſub Principe tali
Non ultra ſtricto fulſit nimboſus Orion
Enſe ferox, pacisque Duci ſua ſubdidit arma.
Hoc naſcente, ſui jam tunc præſagus honoris
Intu-

Intumuit Iordanis aquis. Galilæa futuros
Præcepit manſueta ſonos. Bethlemia riſit,
Heu luctus ignara ſui. melioribus undis
Aſphalti fluxere lacus, priſcique doloris
Immemores læta latices fudere paludes,
Et fœdos, puer alme, tibi preſſere vapores.
At Solymæ montes, & magno ſacra Tonanti
Templa, lareſque pij, & multo liventia tabo
Limina, Ieſſæa clarum penetrale tiarâ,
Adventu tremuere tuo. perculſa verendis
Aula puerperijs, & ſceptris æmula faſces
Extimuit veſana tuos. Tibi corniger Ammon
Conticuit, fallaxque ſuæ mendacia linguæ
Dedidicit. preſſere leves oracula Delphi,
Nec Lyciæ ſortes, inſanaque juſſa Deorum,
Non Carmenta ſagax, non Manto, & Pythia vates,
Deiphobe vivax, Dodoniadesque columbæ
Invenere fidem. proſcriptis fraudibus orbis
Hoc veri doctore ſapit. Sed Tartara major
Terror habet, ſubijtq; atros formido penates,
Et Phlegethontæus domino adventante tyrannus
Horruit, & timidis languens expalluit umbris.
Turbati manes Erebi, genteſq; profundæ
Hoc altum ſiluere die, flagriſque remiſſis
Eumenides, magno compreſſæ pectora luctu,
Irarum ſtimulis formidatoque furori
Impoſuere modum. laxata licentia pœnæ eſt
Sontibus, & nullæ miſeros ſtrinxere catenæ.
Sancte Puer, non te facili lætata marito
Conjugij vis blanda dedit. te parturit æther,
Cœleſtumque labor, totoque electa Sione

Virgo decens. tumuere ſinus, jam numine pleni,
Felicis Mariæ. ſic priſca labe carentem,
Nec jam ſervantem ſceleris veſtigia noſtri,
Fata dedere pijs. toti pax reddita mundo
Adſpexit, qui grata ſuæ feret otia genti,
Æternæ pacis dominum. ſub Cæſare natus
Imperium regale capis, belliſq; repreſſis
Bella paras; Stygioque moves nova prælia regi,
Dum Latio Bellona ſilet, dum Martius horror,
Iræque, inſidiæque, & vis ſcelerata nocendi
Ferratis frendent portis, & vincula mordent.
Sed Vatem jam, Chriſte, vocas, qua pauperis aulæ
Hoſpitio contempte jaces. regnator Olympi,
Naturæ pater, & ſpatioſi gloria mundi
Sperneris, & tugurî congeſtum ceſpite culmen
Depoſitum tam grande fovet. penè exulat orbe
Orbis honos, tenueſque lares & limina ſervat
Majeſtas ſpecioſa poli. turgentia faſtu,
Et picturatis videas aulæa columnis
Surgere, quæ Pelopi Lydus, vel Perſia Xerxi,
Mauſolo regina ſtruit. regalia cingunt
Pignora Sidoniæ chlamides, & lucida gemmis
Surgunt ſceptriferis auguſta cubilia natis.
Sola pruinoſos ſoboles divina penates,
Paupertaſq; colunt. Tyrio non murice pallæ,
Fulgentique croco redolent; nec vellera Serum
Involvunt teneros artus. ſua munera neſcit
Cunctarum donator opum. caret ætheris autor,
Quæ fecit, tribuitque, bonis: & juſſa parentis
Dum facit, obſequio regum poſtponit honores,
Diſſimulatque Deum. ſed enim cunabula longè

Chaldæi

Chaldæi videre ſenes. Te ſenſit ab Ortu
Aßyrius, Perſæque Magi. dant munera Reges,
Et præeunte ſagax Babylonius horruit aſtro.
Vberibus ſanctis Mariæ, charoque redemptor
Creſcis adoratus gremio. Te ſuſtulit ulnis
Mater, & haud vero porrexit ad oſcula patri.
Quin tua cœleſtes celebrant natalia turmæ,
Et votis adſunt Superi. ventura poteſtas
Claruit à pueris, & dum contemptior exis,
Imperij tot ſigna micant. ſit parvula Bethlem,
Sit deſpecta parens, vili involvaris amictu,
Crederis has inter ſordes auguſtior infans.
Ecce manus juvenum interea, pecorumque magiſtri
Approperant; quibus inſolito ſplendore comarum
Innocuus collucet apex, & læta futurum
Promulgant oracla Ducem. Tot teſtibus heros
Naſceris, inque tuis coëunt præconia cunis.
Dictat vota ſenex: medijs tibi carmina templis
Anna fremit: poſitumque truci ſub lege ſacerdos
Vulnerat; & ſacris operans agnoſcit apellam.
Inclyta progenies, magnum Patris incrementum
Quò patria tellure fugis? tibi deſtinat idem
Exilium, vitamque dies. num prævia ſorti
Præludunt hæc fata tuæ? cur ſceptra gerentem
Sceptra premunt? regumque furor vagitibus inſtat;
Armorumque minæ? per tot diſcrimina rerum
Proveheris, magnique patris mandata capeſſis,
Nec ſine lege fugis. quantas Bethlemia clades
Spectaſti, miſerata tuæ tot funera gentes,
Inſonteſque animas, quæſitaque corpora letho,
Inſertoſque truces iugulis puerilibus enſes.

At tu, nate Deo, medios elapſe per hoſtes
Niliacos penetrare ſinus, atque intima tutus
Regna Phari poteras, longiſq; erroribus actus
Thariadæ, veterumque premis veſtigia Patrum.
Non mihi ſi latices Siloe, ſi porrigat Hebron
Pocula, ſi cunctis deſtillent collibus undæ,
Et vatem Dan ipſe riget, tua dicere facta
Suſtineam, caſusque tuos. En pondere rerum
Obruor, immenſæque abſorbent carmina laudes.
Vix tibi biſſenis ætas defluxerat annis,
Argueret cum cura virum, ſubſellia myſtam,
Attonitasque ſenum præcox facundia mentes
Duceret, & ſacris puerum Iudæa ſtuperet
Porticibus, moresque tuo decerperet ævo.
Tunc poterat noviſſe Deum. nec vivida cœli
Vis ſufferre moras valuit. reſponſa daturus
Supplicibus divina venis, populumque labantem
Erigis, & lætis recreas affatibus urbes.
Tutaris ſermone reos: clementia verbis
Inſeritur manſueta tuis: non diſplicet hoſtis,
Diligiturque nocens: in nos peccantibus ultrò
Ignoviſſe doces: ſemper placabilis adſtas
Sontibus: inviſæ damnatur ſubdola linguæ
Gratia & in ſegnes proclivia tempora luxus.
Vltoris rabies, & perſonata notatur
Relligio: plus illa placet, quam candor, & inſons
Iuſtitiæ commendat amor: fecunda bonorum
Exigitur, non pigra fides. jam templa repurgas
Quæſtibus, & patulis inhiantem faucibus auro
Pellis avaritiam: perfuſa ſuperbia fuco,
Et levis ambitio, regnique inſana libido

Imperijq; furor ſancto proſcribitur ore.
Ingenium, ſed mite, probas: ſolatia lugens
A te magna capit, nec tali judice cœlo
Paupertas inviſa fuit: felicibus inde
Auſpicijs duras conſtans patientia leges
Accipit, & precio gaudet contenta futuro.
Quicquid amat, poſcitque levis veſania mundi,
Officij ſprevisſe tui eſt: ſi gaudeat ille,
Vis plorare pios: quod ſi ſuſpiria ducat
Triſtior, hos gaudere mones: quod credit honeſtum,
Turpe putas; quod turpe, bonum. tibi charior eſſe
Qui cupiet, ſuus eſſe cavet: tunc vita paratur,
Cum præſens neglecta fuit: ſapientia, luctus,
Gaudia, divitiæ, regnum, pax, bella, triumphi
Iudicibus diſtant geminis. diſcrimina recti
Cum Superis natura facit. Te teſte beati,
Cum miſeris licet eſſe, ſumus; deſpectaque viles
Colla levant animæ, atque inopes æterna coronant
Præmia, nec longo marceſcens laurea ſeclo.
Has cœli largiris opes, promiſſaq; patris
Aſſeris intrepidus. paucis hæredibus æther
Scribitur; & quamvis duro certamine conſtent,
Vis gratis hæc dona dari. Furit inde, ruitq;
In ſacrum gens dira caput, dominumq; ſalutis
Deſpicit inconſulta ſuæ. reſponſa docentis
Contemnunt cum plebe patres, contraq; Tonantem
Conjurant tot ſacræ acies. quæſita nocendi
Materies; gravibuſq; odijs alimenta miniſtrat,
Quod vinci virtute pudet. Tu neſcia veri
Corda doces, charæq; doles deliria gentis,
Oſtentaſq; Deum terris. tua dividis ægris,

Et miſeris benefacta palam, grandeſq; per actus
Vis divina meat, numenq; agnoſcitur illis.
Credite jam Solymæ, veterumq; oracula vatum
Pandite Pontifices, promiſſaq; tempora veſtri
Explorate Ducis. Syrias ſpectate per urbes,
Quæ nova portendant Superi, quo robore leges
Dediſcat natura ſuas. Num reddita terris
Corpora? num manes ima tellure ſepultos
Cernitis exciri, & trepidum ſpirare cadaver?
Hic ſua per ſolitos circumfert lumina tractus,
Luminis orba diu. nectunt talaria plantis
Loripedes, & jam multum veracis Ieſu
A pedibus documenta petunt. hic auribus adſtat
Arrectis, diſcitq; ſonos. hic vincula linguæ
Laxat, & inſuetas audire & reddere voces
Miratur ſe poſſe ſuis. nova juſſa coërcent
Infamis rectorem Erebi, Stygiæq; phalanges
Hoc mandante pavent, afflictaq; corpora juſſæ
Deſtituunt, mutantq; alio ſua regna profundo.
Subſidunt maria, & turbata per æquora Cauri
Detumuere truces. nec enim rex Æolus undis
Imperat. hîc Deus eſt, tempeſtateſq; coërcens
Ventorum, pelagiq; pater. Quid Roma ſtupeſcis
Sanguine mutatos latices? meliore Lyæo
Inſipidæ mutantur aquæ, menſiſq; reſurgunt
Gaudia. quin fractis redeunt vitalia membris
Robora, diffugiunt morbi, luctuſq;, dolorq;,
Datq; malis veniam bonitas, miſeriſq; ſalutem
Officioſa Salus. plenis alimenta caniſtris
Expediunt inopina viri, & ſuccreſcere paſtis
Fercla ſtupent cuncti populis, totoq; relictum

Plus

Plus ſupereſſe ſibi. ſenſit miracula cœlum,
Vnda, ſolum, & magno famulatur machina Chriſto.
At jam majorum ſubeunt molimina rerum,
Immenſumq; aperitur opus. quid in arma furentem
Impulerit Solymam, ſacraſq; accenderit iras;
Quid clarum pietate virum tot adire labores
Suaſerit, ipſe Deo quare ſuccenſuit æther;
Quæ miſeris ventura ſalus, qualiq; litandum
Supplicio, priſcumq; nefas cervice piandum.
Diſtractos ſileat Muſarum pagina currus
Hippolyti, miſeriq; truces Ixionis orbes,
Et fixam ſcopulo Andromedam, pœnaſq; Promethei,
Aut Tityi ferale jecur. Iam noſtra repoſcunt
Innocuum peccata caput, venerandaq; fines
Evolvunt decreta ſuos. En proditur orbi
Progenies æterna Patris, preciumq; nefandæ
Proditionis habet tanti conviva magiſtri.
Fit ſcelerum merx ipſe Deus. pars inclyta mundi
Venditur, & toto pignus venerabile cœlo,
Totque operum viliſcit honor, mercabile Numen
Proſtat, & hac audet ſervus de ſorte paciſci.
Ceſſit avaritiæ pietas, ſacroq; furori
Relligio. nec jam blandi documenta favoris
Oſcula ſunt. etiam ſpeciem mentitur amantis
Vultus, & infidis candor complexibus hæret,
Simplicitaſq; dolum patitur. quid ſtringis Idumæ
Inſontes à labe manus? quid corpora ductas
Sacrilega captiva manu? cur crimina teſtis
Congeris? atque emptæ fundis mendacia linguæ,
Et fingis peccaſſe Deum? ſummoq; Tonanti
Accinis infames templis ſuadentibus auſus?

Heu, captivus abit, quo ſolum vindice terris
Libertas ac vita datur; tenebræq; datorem
Æternæ jam lucis habent. latet abditus atro
Carcere, & ingrati queritur tot crimina mundi;
Dumq; reos toto paſſim circumſpicit orbe,
Se cunctis cupit eſſe vadem, ſpondetq; redemptor.
Ille Palæſtini metuenda palatia regis,
Sacratoſq; lares, & priſco diſſona ritu
Tecta ſubit, rigidiq; audit ſuffragia juris,
Et culpæ momenta ſuæ; pavidumq; tribunal
Dum videt, & trepido damnari judice cauſam,
Ceu victus, ratione ſilet; leniq; modeſtus
Quidlibet ingenio ſubigit, ſpernitq; ferendo.
Nec ſatis eſt magnis aulæ rectoribus ipſum
Diſplicuiſſe Deum. ſalibus veſania ludit,
Laſcivitq; jocis populus, mileſq; profanus
Ludicra ſceptra parat, deſpectaq; purpura Regem
Arguit, & viles commendant regna coronæ.
Intereà indigno crudelis dextra flagello
In miſeros artus, damnataq; tergora ſævit.
Verberat improbitas, petulanſq; ferocia nudum
Lancinat; & ne quid ſceleris reſtaret inauſum,
Aut ignominia, aut pœna pars ulla vacaret,
Ora manus violat, pulchroſq; amentia vultus
Conſpuit, & ſecum ſcelerata inſania certat,
Et neſcit vis tanta modum, cumuloſq; malorum
Congerit, atque ſuo applaudit Iudæa furori.
Scilicet illa ſui magnus Servator amoris
Communes vult eſſe notas. ut venditus ipſe
Nos redimat, vinctuſq; exolvat corpora vinclis,
Abſolvatq; reos inſons: ut proditus orbem

Frau-

Fraudibus expediat: ludibria paſſus, honorum
Feneret, ac famæ titulos, æternaq́ laudum
Nomina: captivo q́, etiam captivus, Olympo
Vindicet: ut noſtras regalis adorea frontes
Cingat ovans: regeſq́ ſibi, dominoſq́ triumphans
Aſſociet. donet pavidæ ſolatia menti
Sollicitus: lachrymaſq́ meis abſtergat ocellis,
Cui lachrymæ fluxere prius: gemituſq́ piorum,
Quâ gemuit quoque voce, levet: flagriſq́ repellat
Flagra ſuis: damnet maleſani opprobria mundi
Majeſtas expoſta jocis, tantiq́ doloris
Scena per infandos decurrat lætior actus.
Cernite pendentem fatali ex arbore Chriſtum
Iſacidæ. ſpectate trabem. qua nobile pendet
Hebræi columen generis, gentiſq́ vetuſtæ
Vnica ſpes. ſpectate virum, quem templa, ſacerdos,
Victimaq́, & veteris referunt præludia ſecli.
En, quali moritur mundi conſorte Redemptor,
Latrones inter medius. ſublimior illis
Tollitur, ut poſſit credi ſceleratior illis.
Stat geminos inter pietas ſpectata Photinos,
Iuſtitiaq́ pater ſociis immixtus inerrat
Criminibus; damnatq́ locus, pœnaq́ theatrum,
Quem cœlum peccaſſe negat. perfoſſa trabali
Membra rigent clavo, diſtentaq́ brachia ſignum
Amplexantis habent. peccantem invitat Apellam
Dextera, ſed nondum recutitum blandius ad ſe
Læva vocat populum. facilis clementia cunctos
Allicit, & geſtit perituræ parcere turbæ.
Quàm capitis ſubſidit onus, cervixq́ remiſſa
Annuit; & prono nobis fert oſcula vultu,

 Cen

Ceu propior laturus opem: quàm vulnera fœdant
Paciferos truculenta pedes: quàm vertice celſo
Serta verecundam circundant ſpinea frontem,
Ludibrium, Iudæe, tuum: quàm mortua numen
Lumina diſſimulant, humiliq; in imagine ſervi
Mens divina latet: quàm ſe ſinit eſſe miniſtrum,
Iamq; minor vult eſse Deo, quem maximus æther,
Nec fulgens cum Patre parem faſtidiet aula.
His decuit fatis, per tot diſcrimina rerum
Ad Superos aperire viam. proh, quiſquis Olympi
Summa petis, ſectare Ducem, cui pallida mortis
Deturpat faciem facies, horretq; cadaver
Supplicio, nudumq; latus tranſverberat haſta.
Qui ſtillat per membra cruor, quo ſanguine triſtis
Ara rubet, primi facinus fatale parentis
Expiat, & pellit, quos intulit ille, dolores.
Hic precium, pro thure, datur, placataq; reddit
Numina, & adverſæ ſolvit formidine mortis
Pallentes animas. hoc flumine defluit ægris
Æternùm manſura ſalus, Erebiq; fugatur
Horror, & æthereus ſignat nova fœdera rector.
Attica centenis fument altaria tauris,
Aut Agamemnoniæ ferrum crudele puellæ
Sæviat in jugulos; humano ſanguine gaudens
Taurica barbaricas depoſcat Cynthia cædes.
Abſint Tantalidæ fratres, & Iaſonis uxor,
Quæq; ſibi finxit miſerorum fata vetuſtas:
Tu fidei Crux ſumma meæ es, tu ſola labantis
Præſidium, tu certa meis ſolatia fatis
Sufficis, una meæ requies placidiſſima mentis.
Tu, veteris medicina mali, tot crimina ſoſpes

Abluis,

Abluis, & rigidæ damnas ſuffragia legis,
Et formidatas inferni principis iras,
Cocytumq́; Erebumq́; domas. O funus amicum,
O lethum vitale pijs, ô grata dolorum
Commoda, ſperatæq́; neces, ô apta medelæ
Vulnera, quiq́; ferent magni nova gaudia luctus,
Exhilaret qui corda dolor, miſeroſque relaxet
Pœna reos. in quâ Superûm clementia victrix,
Iuſtitiæq; rigor coit, & ſapientia ſummi
Regis adorandos aperit conſulta receſsus.
Atque ea diverſa Solymæ dum parte geruntur,
Autoremq́; Deum, regnatoremq́; profundi
Præſentit Natura pati, perterrita vultus
Abdidit, & totum tenebris involvit Olympum,
Abſolvitq́; reum. media Sol luce coruſcans
Occidit, & ſubitis mœrens expalluit umbris,
Et Chriſto moriente ſuos abſcondit honores.
Ipſa etiam vaſtis tellus tremefacta cavernis
Horruit, & ſceleri ſe diſsentire nefando
Eſse palàm voluit. cernas delubra moveri
Supplicio perculſa Dei, ſuſpenſaq́; celſis
Fornicibus cortina novo diſceſſit hiatu.
Maxime fatorum domitor, ſemperq; vigentis
Imperij, vitæq́; pater, magne arbiter ævi,
Chriſte, jaces; vitæq́; & grati luminis expers
Hæc quoq; ſupremæ pateris diſpendia ſortis,
Informeſq́; plagas. jam te mortale ſepulchrum,
Et lethi funeſta domus, ſecretaq́; mundo
Antra tenent, gelidoq; rigent tua corpora ſaxo.
Hîc miſero conceſsa quies, hac meta laborum
Parte ſtetit, pœnæq́; modus. Tu, ſqualida quiſquis

Tecta times, tacitoſq; lares, umbraſq; ſilentum,
Hoc tumulo mirare Deum, tantiq; cadaver
Principis; & tali pudeat differre magiſtro.
Exſtruite æratos obices, advolvite rupes
Improba gens, cingat captos cuſtodia manes,
Sollicituſq; pavor. circum ſtet fulgidus ære
Miles, & armato jaceat cuſtode ſepultus.
Non patitur murum pietas. cui cuncta creandi
Vis primæva fuit, nec delaſſata poteſtas
Edomuit deforme Chaos, vultuſq; latentes
Eruit, exuti pandit ſacraria Ditis,
Perq; domos Erebi, per ineluctabile fatum,
Tartareoſque lacus, loca nocte ſilentia latè
Sternit iter. non humanæ molimina dextræ,
Non ſeræ tenuere Ducem. laxata pateſcunt
Atria, neglectiſque patet cuſtodibus æther.
Sic illum perijſſe juvat, ſic profuit orbi
Tot pœnas ſenſiſſe vadem. ſtetit obſide in iſto
Relligio, terriſque redux dum redditur, unus
Pallentes Stygijs animas emancipat umbris.
Nec jam vana fides redivivi vulnera Chriſti
Adſpicit, aut tali dubitat ſe credere vati:
Qui poſt tot caſus, poſt tot diſpendia, cædes,
Flagra, neces, diraq; crucis crudele theatrum
Exolvit ſe morte ſua, rurſuſque reſurgens
Publica jam partæ dedit argumenta ſalutis.
Succubuit mors victa Deo, damnataque lethi
Cauſa fuit; ceſſit titulo Lex dura minaci,
Et didicit peccata pati; morituraque tandem
Corpora tam grandi ſperant ſub vindice vitam.
Quàm felix fuit illa dies, quàm lætior aſtris,

Et

Et circumfuſa liber caligine latè
Emicuit populis Titan, dominoque potenti
Aſſurrexit ovans. decuit cum Sole renaſci
Iuſtitiæ jubar, & magno de lumine lumen
Fas fuit hos ipſos luci donaſſe triumphos.
Hæc regni lux prima fuit. nec proxima ſolùm
Adventu nitueré Dei; ſed totus abactis
Nubibus exuitur Libanus, Iudæa renidet,
Inſolitoſq; Sion radios Davidica vibrat.
Nec tumulos res tanta latet. turbata cientur
Tartara, & imperium non dedignata ſepultos
Terra dedit, priſcæq; objecit corpora luci,
Et Solem deſueta pati rediere ſub auras.
Vos teſtes eſtote nurus, paribuſq; ſorores
Vocibus, & quotquot portatum balſama matres
Veniſtis, myrrhamque pijs aſpergere membris.
Vos fractos tetigiſſe obices, ſemotaque ſaxa,
Et vacuum ſtupuiſſe locum, ſine corpore ſedem
Credimus, & tanti famam vexiſſe laboris.
Per vos exanimi rurſum data gaudia mundo,
Et ſolamen habent populi. Vos cœlica primæ
Nuncia, & æthereo reparatam vindice cladem
Diditis in terras. veſtri diſpendia ſexus
Senſimus, & peccans fatalia tempora mater
Prima tulit, tetricoſque dies. nunc munere veſtro
In melius gaudent iterum ſe vertere fata,
Feminaque ut mortis, ſic altera nuncia vitæ eſt.
Tranſmittunt ſeclis vatum commenta futuris
Femineæ virtutis opus. quod præſcia fati,
Suaſerit imperium Tanaquil, trajecerit undas
Clœlia, tot cupidos uxor caſtiſſima ſola

Traxerit arte procos, Latijs Cornelia portis
Vexerit illuſtres armis, ſpolijſque ſuperbos
Scipiadas. vobis debet præconibus ætas
Poſtera, vos ſacros inter facundia cœtus
Tollet, & æternis donabunt carmina faſtis.
At nunc humanos humili de pectore ſenſus
Excute mens, terræque ſatur, Chriſtique malorum,
Sidera, & æthereis habitatas mentibus arces
Concipe. quid ceſſas vili ſecedere mundo?
Te ſequor, aſſertæ gentis decus, & tua fixis
Porè premo, quà ſumma patent, veſtigia plantis.
Faſtiditur humus, magniſque illuſtrior æther
Annuit augurijs, & dum tibi ſceptra parantur,
Chriſte, & adorandus toti decerneris orbi,
Eveheris, terraſque ſuper, ſublimior aſtris
Tolleris, & dudum promiſſum ordiris honorem.
Regna tibi, ſed priſca, patent; regiſque capeſſis,
Æterno ſed jure, decus. ſpectate triumphum
Chriſtigenæ, qualiſque redux conſcendat Olympum
Victor, & exuti ſpolijs Acherontis onuſtus,
Occupet auguſtam titulis regalibus æthram.
Officij partes dirimunt, telluſque, poluſque.
Obſequij locus illa prior, ſed dignior ille
Imperij, decoriſque fuit. quem ſpreverat illa,
Ille capit. nec jam lachrymis perfuſa madeſcunt
Lumina, non lachrymis gemitus, non luctus inerrat
Vocibus, aut noſtræ præſtat vadimonia culpæ.
At clarum novus ambit honos, & fulgida cœli
Gloria, & Angelicis ſpecioſum cœtibus agmen
Irradiat ſplendore virum. fremuere leones
Romulidis, ſocijſque Ducem traxere lupatis:

Hunc

Hunc ſupplex natura vehit, nubeſque miniſtrat
Tot rerum officioſa parens. ſedet ille, ruitque,
Qua ſurgit Tarpeia domus; ſed ſidera tranat
Alter, & inferius poſitos ſibi ſubjicit axes,
Et quicquid mortale fuit. captiva per urbem
Agmina barbarico videas infrendere vultu,
Totque catenatos lentè procedere Reges:
Hic Regem, dominumq; Erebi, & Phlegethontis avari,
Criminaque, & ſævo minitantia fata flagello,
Quæque obitus, Superûmque truces Lex nunciat iras,
Poſt ſua terga trahit. cingunt victricia lauri
Tempora, vel querni ludunt in frontibus orbes,
Quæque triumphatis nectuntur gramina roſtris.
Huic orbis pro ſorte datur, ſunt præmia cœli,
Terrarumque plagæ; tituli Regumque, Ducumque,
Laus laudi cognata patris. dat munera rector
Auſonius, numeratque ſuis ſeſtertia caſtris.
At nos æternæ ſolantur munera vitæ,
Et merces datur ipſe Deus. pax, regna, voluptas,
Gloria, libertas domino donantur in illo.
Agnoſcíſne tuos, Princeps venerande, penates?
Hi ſunt, quos toties odijs vexatus acerbis
Patre tuo monſtrante petis. penetralibus iſtis
Sors nobis promiſſa latet, tot vota tuorum
Excipis, & quamvis celſa regione locatus,
Afflictæ tamen uſque cupis miſereſcere gentis.
Hîc tua difficilem vitijs clementia patrem
Lenit, & ingentes orando mitigat iras.
Hîc Regem te, Chriſte, geris, præfracta tyrannis
Colla domas, ſceptroque potens ultore coërces.
Hîc ſapiens fluctus, tempeſtateſque futuras,

Et populi tot fata tui moderaris, & inter
Claſſica, bellorumque minas, regumque furores
Conficis electæ tranquilla ſilentia turbæ,
Alcyonumque dies. illinc perculſa tuorum
Pectora, & ingenti fractas formidine mentes
Afflaſti propiore Deo. nova reddita ab alto
Vis animis, ſacraque piis præcordia flamma
Incaluere viris. fundit facundia voces,
Muta prius, diſcitque loqui. timor exulat omnis,
Seque paludatis infert fiducia tectis,
Præſidij ſecura ſui. biſſena per orbem
Corpora ſub gemino latè dum Sole vagantur,
Innocuum virtutis iter, cœlique recludunt
Delitias, tenebriſque inſuetam affundere lucem
Occipiunt, cunctiſque ferunt tua nomina templis.
Tot circum delubra ſilent, nec credulus error
Tercentum tonat ore Deos, Hecatenque, Iovemque,
Stultaque tergeminæ veneratur ſaxa Dianæ.
Diſplicet improbitas, gaudet cœleſtibus auſis
Pro te quiſque mori. pudor eſt plus pendere vitam,
Quam fidei decreta tua: laus unica ſperni eſt,
Nec placuiſſe ſibi: laus altera, ſpernere, quicquid
Deſipiens expoſcit amor, vel turgida faſtu
Ambitio, vel quod rimatur fraudibus aurum
Dira fames. ſic tota tuis natura renaſci
Imperijs, ſtudijſque poteſt, & numine plena
Imbibit æthereas mortali in corpore curas.

Salve ſiderei proles æquæva parentis,
Et tandem, rediture, redi. da cernere vultus
Poſſe tuos, nubeſque inter libratus & axes
Extremum hunc, Rex magne, tuis concede laborem.
Vltima decrepito dicta ſuffragia mundo,

Et

Et ſcelerum formas, vitaſque, & crimina diſce.
Tot Iudex diſcerne reos. clementia partes,
Et peragat mens juſta ſuas. Sapientia totum
Flectat opus. vaſti cieat ſpatia undique mundi
Dextra potens. reddat pelagus, quos abdidit undis;
Funereaſque domos, & cæca habitacula pandat
Terra parens. coëant clari cum paupere faſces,
Cum fullone togæ. ſubſidant arma potentum,
Tot pateant fraudum portæ. tua vulnera ſpectent,
Qui fecere, rei. timeant oracula, quotquot
Hîc ſprevere prius. ſic tanti ſcena theatri
In partes abeat geminas, vitæque necíſque
Arbiter æternis claudas hos finibus actus.
Interea decreta tibi dum tempora differs,
Reſpice, quæ medijs tua jam jactatur in undis,
Chriſte, ratis. compeſce Notos, infeſtaque tranſiris
Æquora. tu nobis tanta caligine rerum
Pro Polluce mica, nobis pro Caſtore fulge;
Vt per noctivagos errans tua cymbula tractus,
Scyllæos inter ſcopulos, interque Charybdin
Rectum ſervet iter. divulſa apluſtria puppis
Collige, diſtractoſque duces concordibus uni
Ingenijs. pacem dona rectoribus orbis,
Et quos non thalami, placent tua vulnera, Ieſu,
Et mortis ſors dura tuæ. ſociata perennent
Lilia mixta Roſis, æternaque fœdera jungant
Terrarumque, mariſque Deos. Tu flectere Reges,
Tu ſolus lenire potes, tu mitibus iras
Conſilijs, dictiſque domas. Hæc vota Redemptor,
Has audi, Deus alme, preces; magnique tiaris
BORBONII, *Regiſque tuo de nomine dicti,*
Proſpera compoſitis decurrant ſecula bellis.

ARG.

ARGO BATAVA.

Sive Epinicium in captam claſſem Mexicanam.

ARgolicas claſſes, ſpoliumq; illuſtre Pelaſgæ
Pubis, & auriferа raptū de Colchide vellus
In Batavis jam, Belga, vides. En Tiphyn, & Argo,
Selectoſque duces patriæ, reduceſque carinas,
Et Tarteſſiaco malè cuſtodita draconi
Munera, & Occidui penetralia diruta Phœbi.
Quas verſas, Fortuna, vices? quo crimine damnas
Heſperios irata Deos? dominumque potentem
Vis nutu trepidare tuo? nec regna perenni
Sorte beas? ſummoſque tuo ſub numine reges,
Sceptrorum quæ fata, doces? trabeaſque, duceſque,
Et formidatas gemino ſub Sole tiaras
Tot damnis facis eſſe reas? Num præſcia veri
Grajugenûm noſtris præluſit fabula terris?
Et Colchis tum ficta fuit, tum fictus Iaſon,
Et ficti Minyæ, & cantatæ pellicis artes?
Inveniunt nunc cuncta fidem. plus Colchide ſervat
India; Phryxæis pallens mutavimus aurum
Exuvijs; noſtroque ſatus ſub ſidere ductor
Æſonides nunc alter adeſt. Argiva juventus
Toxandri, Batavique ſumus. non Pelias Argo
Diſſcidit Euxinum trabibus ſpumantibus æquor.
Aut labor in veteri tantus jam luditur orbe:
Non qui rura ſecat gelidus ditiſſima Phaſis
Abreptas deplorat opes. ſtant littore puppes
Auriacæ, queriturque ſuæ diſpendia gentis

Infelix

Infelix Veſper, nec quondam cognitus orbis
Vincitur, & ſolum vellet miteſcere Belgam.
Preſſerat Vnanimes Hiſpana potentia terras,
Imperiumque ſibi latè firmaverat auro
Dives Iber; poteratque uni mercabilis eſſe
Terrarum fortuna Tago. jam ceſſerat Ortus,
Frenaque Caſtellæ pallens admiſerat Indus,
Quà Pyrois ſe mergit aquis. ſubmiſerat Afer
Littora, & Auſtriacis toties Europa favillis
Arſerat, & dites poterat metuiſſe Philippos.
Sæpius iratum Vahalim, Moſamque catenis
Strinxerat, & victas Rheno ſubtraxerat urbes:
Certatumque diu fuerat: num Rege ſub illo
Subderet ipſa ſuos concors quoque Belgica faſces,
An dominis contenta ſuis pars parvula mundi
Staret jure ſuo, lætumque oſtenderet orbi
Libertas ſpecioſa caput: num ſperneret audax
Regnatorem Aſiæ, an poſitis agnoſceret armis:
Cum Batavûm ſic ductor ait: tantúmne licebit
Heſperiæ? populoſque meos impune laceſſet
Cantaber? & ſocios ultra populabitur agros?
Cur ſervat Bellona modum? cur ſegnior æther
Temperat armorum furias? & neutra potentum
Cauſa labat? cur quas nobis extorſerat arces
Eripit Auſtriaco? vel quas extorſerat illi
Donat Arauſiadæ? & mutato Principe mutat
Oppida, & adverſis pereunt mihi mœnia caſtris?
Luditur hoc terræ gremio, diviſaque belli
Gloria victorum geminis alternat honores
Partibus, & lenti partitur commoda Martis.
Promotum tellure parum eſt. vicina Sicamber

Belli dolet: Friſiis prædatrix finibus inſtat
Linga ferox: timet armatum Zelandia Scaldim:
Cunctaque circumſtant hoſtiles rura phalanges.
Tentanda eſt fortuna foris, meliorque triumphi
Materies rimandi procul. quocunque recedam,
Occurret, quod perdit Iber. Iam paruit Eos,
Ferventeſque mihi faſces miſere Moluccæ,
Taprobaneque ferox, & divitis oſtia Gangis,
Et Tidor, & noſtris Ambona potentior armis.
Huc aquilas, huc ſigna tuli, ſubductaque Bæti
Terrarum pars magna fuit. Gangetica fumant
Littora, & Auriacis Malabar perculſa carinis
Horret adhuc, Batavûmque pavent incendia Iavæ.
Oppoſitum mundi reſtat latus. aurifer Indus,
Vltimaque Arctois Thetys ſpolianda tropheis
Linquitur, & pulchro tellus donata metallo.
Illic pallidulas volvit Pactolus arenas,
Et ditis ſunt tecta Mide, Pelopumque penates,
Attalicique lares. illic in viſcera terræ
Itur, & abſtruſæ turbat penetralia Veſtæ
Foſſor, & ipſe ſuo ſcrutator concolor auro.
Quid Cuſcum, Quitumque potens, precioſaque Chiles
Oppida, quid placidis Limam quæ præſidet undis,
Commemorem, claramq; Peru? capit inde malorum
Argumenta furor, ſocioque ſuperbia luxu
Ingenij fomenta ſui, cauſaſque nocendi
Invenit. hîc dirum peregrina pecunia Martem,
Peſtiferaſque faces, bellique accendit Erinnyn,
Inque neces noſtras toties armavit Iberum.
Hæc clypeos tot vena vomit, tot fabricat enſes,
Invertit fas atque fidem, regumque ruinas

Ex

Ex alto ſcelerata trahit, tot ſubruit urbes,
Tot populos, fatale lutum. timuere Britanni
Heſperij rectoris opes, ſenſitq; ferocem
Gallia, terribilem Venetus, Germania fortem,
Belga gravem, ſævumq; ſibi glacialis Ierne,
Audacem Allobroges, regnatoremq; profundi
Oceanus. tanto ſupplex natura magiſtro
Paruit, hoc uno princeps ditatus ab Indo
Subdidit hunc ipſum ſceptris, & margine cœli
Finiјt imperium. qui, tot labentibus annis,
Terruit infractos audaci milite Belgas,
Indus erat. qui caſtra Tago transfudit in Arcton,
Inſtravitq; ſuis Neptunia regna carinis,
Ille fuit. quæ manſuetum tot cædibus Albim
Imbuit, & Nemetum conſperſit ſanguine terras,
Pars mundi poſtrema fuit. ſi ceſſimus, auro
Ceſſimus, Hiſpana nunquam vicere ſariſſæ;
Quæ vicit, dis gleba fuit. tam nobile lucrum
Emeruit famæ precium. Quid ſedibus hiſce
Protrahimus bellum Batavi? Phœbumq; cadentem
Negligimus? cur non magnis invadimus auſis
Raptum Attabalipæ ſolium? prædamq; Piſarri,
Barbaricaſq; pari rapimus virtute tiaras?
Credite Battaviæ proceres, hac parte petendus
Cantaber, hoc uno finiri noſtra triumpho
Prælia poſſe reor, ſolum locus iſte potentis
Imperij ſuffulcit onus. hæc omnia tellus
Vindicat, hæc mundo pacem victoria reddet.
Ibimus, & ſi quis fatis locus, ibimus, & mox
Territa Naſſovias ſpectabunt Mexica claſſes,
Attexentq; meis victricia roſtra coronis.

Talia Arauſiades attenta per oppida ductor
Dum loquitur, ſubitoq; accendit pectora motu:
Et jam magna novi ſedit fiducia belli;
In Zephyrum gens tota ruit, diviſaq; Belgî
Partibus, ingenti coëunt æraria cenſu,
Et bellum privata parant. poſt publica cives
Arma, ſuis fervent ſtudijs; opibuſq; repoſcunt
Conjunctis unius opes. ſpe concipit Indum
Quilibet, & dubia patriam mercede tuetur.
Nec differre placet tanti molimina belli,
Aut patitur fortuna moram. dat claſſibus undas,
Duraq; Neptuni ſoboles, interq; procellas
Indomito nutrita ſalo, vagus æquoris hoſpes,
Huc omnes vertere minas; agiliſq; juventus,
Illa ſuæ vindex patriæ, & Mavortis imago,
Bellona ridente, novas contingere terras
Geſtit, & auriferæ votis exultat arenæ.
Ibat ovans animis, ſpolijque inſignis Iberûm
Ductor, & Heſperijs redimitus tempora roſtris,
Æolioſque inter fremitus, nocteſque, hyemeſq;
Suetus honoratæ traducere tempora vitæ,
Diſpoſuit medio bellacia carbaſa ponto,
Auſpicijſque Deûm, claro ſub Principe, lætum
E Batavis molitur iter. ſic noſter Iaſon,
Æſonides ſic noſter abit. velut acer in Afros
Ibat, Agenoreis minitans incendia portis,
Scipiades; poſtquam Latias ſævisſet in urbes
Hannibal, inq; ſuis doluiſſent bella Quirites
Viſceribus, gremioq; geri, victæq; fuiſent
Poſt Trebeam infames Cannæ. ſic longius ibas
Cum Macetis, Pellæ, tuis; cum finibus arctis

Neſcires

Neſcires pugnare domi; nec Perſa ſuperbus,
Bactraq;, Arachoſiiq;, & vaſti Orientis honores
Inſanum imperij poſſent frenare furorem.
Cum toto Tyrus alta mari circundata nollet
Ferre jugum, ſolùmq; tuis ſubmitteret arces
Claſſibus, & Graiæ citiùs vicere carinæ.
Ille per æquoreos numeroſo remige fluctus
Vectus in Occaſum, didicit Solemq;, diemq;
Se jam ponè ſequi, atq; aſtris præeuntibus audet
Succeſſus ſperare ſibi. mox flantibus Euris,
Hinc etiam documenta capit, cœliq; favore
Lætior, Albionis populos, & regna ſalutat
Celticæ. at infeſtum mox prætervectus Iberum,
Vindictam ſub corde premit; tacituſq; putatur
Fatalem huic dixiſſe diem. quacunq; per undas
Flexit iter, pavido ſperata ſilentia paſſim
Incubuere mari. fugit Tritonia conjux,
Inq; cavernoſum ſe ſubmerſere profundum
Nereides. alium Salaminæ prælia Xerxem
Moliri, pars una timet: pars altera, Trojæ
Relliquias hac claſſe vehi, rurſumq; furente
Æneam Iunone peti: vel grandibus iris
Actiacas repeti civili ſanguine pugnas:
Aut iterum Heſperio Belgis ſub rege parari
Turrigeris pœnam ratibus. ſed longius actus,
Suppoſitumq; tenens ſignis ferventibus æquor,
Terruit æthereas Arctoo milite Chelas,
Et timidus vidit Geminos hærere lacertis
Arctius, & trepidæ pallentia Virginis ora.
Sed non ſidereum cepit formido Leonem.
At Batavi poſtquam vidit depicta Leonis

Signa procul, roſtriſq; coli ſe novit in iſtis,
Nominaq; inſcribi ratibus, fulgentior ignes
Explicuit, rutilaſq; faces accendit eunti.
Mox ubi magnanimo tellus inventa Columbo
Ante oculos, & roſtra ſtetit, viſaq; fuere
Cyclades Occiduæ, & ſcopulis Barbuda tremendis,
Invaſit loca cuncta metus. quà cincta profundo
Cuba jacet, tituliſq; novis Hiſpania gaudet,
Adventu tremuere Ducis. turbata Philippi
Imperia, & miſſis habitata regibus aulæ
Præſenſere malum. grandem tranſvecta per Iſthmum
Attonitam quoq; Fama Peru, pacataq; latè
Æquora, Guianæq; domos, Panamamq;, Dioſq;
Perculit. occulti Potoſi tremuere receſſus,
Inque ſuis pavidum venis expalluit aurum.
Non ſic extimuit Clypeæ ſub portibus Afer,
Cum Latijs Pœnam terreret claſſibus urbem
Regulus, & longi jaceret fundamina belli.
Navigat Arctous populus; veteriſque coloni
Orbe novo poſuere rates, inverſaq; rerum
Sub Tropico natura fuit. quo ſidere Phœbo
Meta ſtetit, noſtri quoque lux altiſſima fati
Emicuit, ſocioſq; aſtris æquavit honores
Auriacæ virtutis apex. Quis crederet? illa,
Illa diu gens preſſa domi, vix ſedibus, eheu,
Tuta ſuis, ſecura, foris peregrina laceſſit
Regna procul, mediaq; velut ſtat Colchide victrix.
Hic ubi diffuſum latè circumſpicit æquor
Dux Batavûm, jamq; in Boream, jam ſpectat in Au-
Impatiens voti, famæq; ſititor, & auri, (ſtrum,
Adſpicit ex alto ſurgentes gurgite longè

Adven-

Adventare rates, & fœtas mercibus alnos,
Tranſtraq; Phryxæum domino portantia vellus.
Cum ſic ad ſocios puppi præfatur ab altâ:
Has ego vel bello victor, vel morte tenebo
Certus opes. per tot fluctus, mundiq; cucurri
Littora, vici hyemes, æſtivaq; ſidera ſprevi,
Braſiliæq; meis arſerunt littora flammis
Nuper, & hic galeis pelagus victricibus hauſi.
Nunc reſtat labor iſte mihi, ſpoliiſque litandum
Belga tibi. nullo relegam veſtigia curſu,
Dum mea ſit ſpes tota Tagi, dum ceſſerit illa
Obſequijs dis præda meis: non ſoſpes abibit
Heſperus, aut miſſum capiet vectigal Iberus.
Accelerate viam, ſocij, conſcendite puppes,
Quæq; vehunt Indos, ferro jam vindice Belgas
Tranſtra vehant, dominoſque alios agnoſcere diſcant
Sidereæ puppes, & caſtra natantia ponto.
Si morimur, patriæ morimur. ſi ſanguine tantum
Conſtiterit facinus, patriæ debemus & illum.
Vivimus, hoc etiam patriæ eſt; pugnamus, & illud.
Alterius vos, noſque ſumus. nec talibus auſis
Fama levis petitur. ſocio comes ibit honori
Vtilitas, rapto cunctis mactabitur ære
Paupertas inviſa domi. ſolabitur Indus,
Quos inopes dudum gracilis damnavit egeſtas.
Non in Parrhaſiis Boreæ conſiſtimus oris,
Non Zemlæ glaciale fretum, gelidaſque jubemur
Ire vias, non verticibus trux imminet Arctos,
Aut cum carnivoris miſeri decernimus urſis.
Cuncta nitent, gaudetque ſuo natura ſereno.
Nos melior cœli regio, placidumque cubile

Solis habet, calidos ubi fax Phœbæa negavit
Differri plus poſſe dies, bis meſſibus æſtas
Turget, & æterni ridet clementia veris.
Inter opes, hoſteſque ſumus. quas cernitis, undis
Divitiæ, gazæque natant. hæc carbaſa mundi
Fata vehunt, Regumque ferunt diademata puppes,
Nunc pugnare manu, toto nunc robore niti
Vos decet, expanſis agedum ſuccurrite velis,
Et veſtri faciles juſſis parete magiſtri.
Tales magnanimo dignas ubi præſide voces
Ediderat, paret dictis Neptunia pubes.
Ocyus hi remis, & contendere lacertis,
Vela alij, laxoſque citi explicuere rudentes.
Fervere cuncta mari, & verri vada cærula cernas
Armigeris conſperſa viris. nec ſegnius ille
Imperat, & ſocios fugientem inſtigat in hoſtem.
Iamque pavens, pallenſque metu circumdatur Indus,
Et dives bellare timet. quamque anxia res ſint,
Diſcit. opes, magnique gravis cuſtodia cenſus.
At contra ſpolijs immanibus acrior inſtat,
Et quantum cauſa diſtat, vicinior armis
Belga premit, ratibuſque rates hoſtilibus arctat.
Præda fit Hiſpanus, confertaque ſcrinia vecors
Deſerit. aërias ſcandunt Mavortia puppes
Agmina. non aliter, quam denſæ grandinis imber
Fecundis incumbit agris; elidumque cadaver
Invadit roſtrata cohors; aut acta per auras
Hyblæos mellita tegunt examina montes.
Quis tibi tunc, Havana, dolor? cum littora circum
Erraret tua Naſſovijs exercitus armis,
Inque tuis Batavum fremuerunt claſſica terris,

Et pavidæ Auriacas claſſes videre Matançæ.
Exuitur locuples gazis regalibus Aſtur,
Et lætum transfertur onus. portantur Iberi
Regis opes pelago, & tantis Dux HEINIVS *auſis*
In patriam ſpolia ampla refert. auguſta vehuntur
Pondera, & Arctois fato ſervata triumphis
Belgica in offenſo ſubeunt navalia curſu.
Sic nobis mercatur Iber. ſic India noſtra eſt,
Ignorata diu terris. quæcunque per orbem
Poſſidet Heſperidum rector, quoque poſſidet hoſtis,
Sola nec immenſi domina eſt Caſtella peculi.
Quicquid in hoc reperit Veſpucî induſtria mundo,
Inventum tibi, Belga, ſcias. quæ regna Columbo,
Iam populo patuere tuo. quæ prælia geſſit
Cantaber, hæc noſtros etiam confecit in uſus.
En coëunt gemini bellis felicibus orbes,
Et quà flammiferi ſurgit fax inclyta Phœbi,
Quaque ruit, fractiſque bibit ſervoribus undas.
Diſſociat natura duos, victricibus armis
Conſociat victor populus, dominiſque ſub ijſdem
Auriacas duplici ſuſpendit cardine lauros.
Credite poſteritas. quæ vix trepidantibus olim
Principibus parvâ poterat ſe ſede tueri,
Terra, procul miſſis diffundit jura colonis,
Et cunctis quatit arma locis, nec limite certo
Omne audet calcare ſolum. vagus advena mundi
Hac habitat tellure, ſalo nutritus & undis,
Partiturque ſuos Nerei cum conjuge faſces.
In ratibus vis ſumma Ducum eſt, ſceptrumq; gerẽtes
Robur habent. parvæ ratibus creviſtis Athenæ,
Totaque ſe fluidis defendit Græcia lignis,

Vecta mari magno. cur vertice proxima cœlo
Alta Tyrus, Sidonque fuit? potuere carinæ
Imperio monſtrare viam. dum navigat ingens
Carthago, trabibuſque natat, dat juſſa Sagunthо,
Gadibus, & Libycis Trinacria paruit armis.
Tuque adeò nunquam Superis tam viſa fuiſſes
Roma potens, Latiis niſi formidata carinis
Oſtia barbaricos aquilas miſiſſet in Afros,
Aut Peluſiaci bellacia littora Nili.
Nec Batavus virtute minor jam clarior exit
Gentibus & quovis armat ſub ſidere puppes.
Adſpice, Belga, virum, tibi nunc oſtenditur author,
Totus ovans; Curibus parvis, & paupere Portu
Miſſus in imperium magnum. cui nobile virtus
Stemma dabit, ſeroque feret præconia ſeclo
Fama memor. nondum bellorum in vultibus iræ
Subſedere Duci, nondum ſpoliantis Iberum
Deſævit rabies. dicas majora minari,
Et facinus verſare novum. fiducia rerum
Magnanimo ſub corde ſedet. ſpectacla, triumphos
Diſſimulat, tua vota capit. nec gaudia tantum,
Quam facti momenta probat, ſperataque nobis
Otia, & Heſperiæ domitos hoc clade furores.
Si magnum, viciſſe, putas; ſine cædibus hoſtem,
Hoc majus, viciſſe, reor. diſceſſit inultus
Cantaber, & nullo noſtrorum ſanguine Regem
Imbellis placavit Iber. Nos ſolus Olympus,
Oceaniq; furor, Boreæq; exercuit ira,
Et docuit plus poſſe Deos. Sic nempe decebat,
Quæ dederant, aliquo diſcrimine dona parari,
Grandiaq; admixto frenari vota periclo.

At

At vos Battaviæ proceres, civeſq; duorum
Nomina magna Ducum faſtis inſcribite veſtris.
Qui prius Herculeas audaci Marte columnas,
Et ſubitis Calpen, Abyla ridente, favillis
Terruit: & quem nunc ſpolijs ſpectatis onuſtum
Materiam belli gravidis vectare carinis.
Heemskerki manes, & magni pectoris umbra
Audiat hoc. venit præclari funeris ultor
HEINIVS, *& cunctis factum memorabile terris*
Continuat virtute nova. Dux alter in undis
Caſtra rapit. rapit alter opes. hic pabula Marti
Eripit, ille rates. alium Bellona ſecundat,
Huic ultrà Fortuna favet, ſortiſq; ſerenæ
Gratia. poſt lituos alius, lauroſq; ſuperſtes
Involvit ſe laude ſua: poſt buſta triumphat
Alter, & in media ſtatuit tibi morte trophæum,
BELGICA. *diverſo geminis decernitur orbe,*
Dumq; alter veterem ſibi ſubdit, at ille repertum,
Terrarum pars nulla vacat. Dux magne Batavûm,
Ingredere auſpicijs lætas felicibus urbes,
Et cœlo famulante redux. per mœnia clamor
Tollitur, ecce venit; portaſq; effuſa per omnes
Agmina patricio cumulant plebeia favore
Gaudia. permiſcet ſenibus ſe denſa juventus,
Virq; puerq; tuis geſtit plauſiſſe triumphis.
O quantum mutata tuo res noſtra regreſſu,
Vt patriæ priſcus redijt vigor, urbibus ægris
Vita, calorq; novus, quanta eſt ſpes addita Belgis.
Talis vere novo, pigræ poſt tædia brumæ,
Vis animis, membriſq; redit, cum celſior acres
Ducit equos, noctiſq; fugat faſtidia Titan.

Ipſa triumphatum antè oculos victoria Batim,
Captivumq; Tagum, & precioſa monilia Regum,
Poculaq;, & pateras, fulgenſq; in torquibus aurum,
Exhibet. incuſat fatales India merces,
Atq; iterum ſua dona timet, metuitq; perire
His ipſis afflicta bonis. Hiſpania nigrum
Syrma trahit, ploratq; ſuæ diſpendia terræ,
Iuſtaq; Battavico ſubduci robora bello.
Teſtibus his totum facinus vulgatur in orbem,
Grataq; poſteritas dicet, Te vindice, Belgi
Emicuiſſe decus. tantis ſecurior auſis
Tempora roſtrata cingit tibi Belga corona,
Heroumq; libens titulos, & nomina donat.
Nec deſunt ſtudijs Superi. Tibi ſidera ſervat
Iuppiter, & qua jam rediiſti victor in Argo,
Vt videant Batavi, gelidæ vicinior Arcto,
Clara coruſcanti ſemper fulgebit in auro.

VES-

VESALIA CAPTA.

Duce facti fortiſſimo Heroe OTTONE GENTIO, Domino van DYDEN, XIX. Auguſti. An. CIↃ IↃ XXIX.

Quàm pavidos inopina juvant, quàm gaudia mœſtos
Inſperata movent animos, minuitq; dolorem
Improviſa boni facies. ſic pulpita poſtquam,
Et perſonato ſquallent proſcenia luctu,
Et turbata ſtupet proprios orcheſtra furores,
Funeraq; & nullum crudelis fabula finem
Sortitur: Deus, ecce, Deus delapſus ab alto
Cernitur, & tragicos abſolvit machina motus.
Sic vagus æquoreis Tiphys jactatus in undis,
Quem ſua deſtituit puppis, nudumq; carinæ
Remigio ſocijſque latus, dum mentis & omnis
Conſilij melioris inops, cedenſq; periclo,
Forte ſalutarem, quam ſors vel gratia Divûm
Advolvit, prenſat tabulam, fluctuſq; per ipſos
Enatat: ingentes ſecuro in littore caſus
Admiratur ovans, mediaq; in morte ſaluti
Præſidium, roburq; capit. Tu dilue luctus
Lætitia jam, Belga, tuos, tumidæq; triumphum
Heſperiæ, & ſterilis miſeranda incendia terræ,
Et quos infelix queritur Velavia campos
Auſtriacis patuiſſe aquilis, clademq; Sicambrûm
Succeſſu ſolare novo. victoria damnis

Ob-

Obſtrepit, & patriæ reparat diſpendia pernox
AVRIACVS. *tibi victa ſuos Veſalia cives*
Devovet, & pulſo nobis placatur Ibero,
Ac patrio frendens ſe ulciſcitur Iſala Rheno,
Illa graves portarum obices, & vincula laxat
Ferrea, nec ducibus metuit parere Batavis.
Quin gaudet ſe læta capi, gaviſaq; belli
Vim patitur, creditq́; ſibi tunc otia ferri.
Dum circum Bellona furit, muriſq; ſub ipſis
Arietat, armatumq́; equitem penetralibus infert.
Hoc precio graſſetur Iber, campoſq; patentes
Poſſideat, talem nobis dum debeat urbem,
Et regni momenta ſui. viduata colonis
Rura premat, laxiſq; ferox ſe jactet arenis,
Et latè prædetur eques: dum fortia caſtris
Oppida, & Hiſpano munitas mœnibus arces
Subducat fortuna duci. Brabantia plaudat,
Et jam ſe viciſſe putet, dum gaudia ploret
Imperio damnoſa ſuo. procul audeat ad nos
Intrepidum proferre gradum, dum negligat amens
Inſultantem alibi Auriacum. longinqua ſequatur,
Dum faciat ſibi ponè famem. ſpe proxima fronti
Devoret, at tergo inſtantem ſic ſentiat hoſtem.
Quod facinus, quam grande cano. dum luctus, & horror
Occupat Vnanimes tanto diſcrimine terras,
Veliferumq; bibit bellax Germania Flevum,
Et duplicis circum Rheni ſe cornua jactat
Cantaber, & raptas Facata per æquora gazas
Rurſum animo votiſq́; capit, nutritq; ſuperbus
Stultitiæ fomenta ſuæ; jam victus & excors
Indecori dat terga fugæ, diſperſáq; ſigna

Colli-

Colligit, & timidis repetit ſua caſtra maniplis.
Haud aliter Latias Pœnus dux terruit arces,
Extremumq; ſibi victis Capitolia Cannis
Promiſere diem: tales tremuiſtis Athenæ,
Cum ferus iratam Medus tranſcenderet Hellen,
Totaque barbaricis arderet Græcia flammis,
Cecropidumque lares. rurſus ſe maſcula longo
Solvit Roma potens luctu, cum territus Afer
Aſpiceret Lybico graſſantem littore magnum
Scipiadem, & retrò amiſſas remearet ad urbes
Hannibal, & Trebeam, Cannaſque odiſſet, & Alpes.
Ille ferox populus, toti qui præfuit orbi,
Quem dominum gentes nimium ſenſere ſubactæ,
Iſala cui domitas trabibus conſtraverat undas,
Quo fugiat, vix eſſe videt. quin ſedibus arctis
Obſeſſi diſcrimen habet, dum debita verſæ
Præripiunt alimenta vices. ô quanta malorum
Agmina circumſtant pavidum. granaria, meſſes,
Æra, rates, ſtrictis rigidas mucronibus haſtas,
Pilaque, pugnantumque faces, & quicquid in hoſtem
Bellatrix doctrina parat, ſtipendia, currus,
Signaque, captivoſque duces, glomerata tenemus.
Quàm diſcit bellare miſer, quàm vulnera ſentit
Eugeniæ funeſta ſuæ, quàm vellet eunti
Longius amotum ratibus ſuccurrere Scaldim,
Aut Ambivaritos inter, Tungroſque locari
Caſtra ſuos. periit grandis fiducia cœpti.
Ad veteres fines, Turnhoutæ ad mœnia feſſos
Solvat equos, ſcribatque ſuæ ſolatia Sylvæ.
Exitio, viciſſe, fuit: venere phalanges,
Vt fugerent; dicit querulâ convitia ripâ

Romu-

Romulidum, Druſiq́; labor : vidiſſe Sicambros,
Prô, pudor eſt : ludit luſum ſucceſſibus anceps
Diva ſuum; belliq́; minax ſe vertit in hoſtem
Alea. noſtrorum ſtimulos virtutibus error
Subdidit, & præſens extorſit ſumma periclum.
At trepidans humeris clypeum vix ſuſtinet ægris
Hoſtis, & aſtricta pudibundos caſſide vultus
Abdit, & ingentes animos formidine frangit,
Et multum ſubitæ deplorat fata ruinæ.
Armorum fecunda domus, palatia Marti,
Et belli devota Deo, Cereriſq́; penates
Iam nobis, Batavoq́ue patent. & quicquid in annos
Lemnos, & æriſonis Curetum fecerat antris
Mulciber, accedit ſpolijs, gaudetq́; Pyragmon
Naſſovio tantos famulari poſſe labores.
Mutata eſt ſcenæ facies. en patria lætum
Exerit os, & ſe nimium timuiſſe fatetur.
Ibat mœſta Pales, nec jam, velut antè ſolebat,
Sylveſtrem tenui Muſam cantabat avena,
Non herbas pecori, non raptis Theſtylis agnis
Lac dabat, aut vitreas vicini ad fluminis undas
Ducebat Melibæus oves, armentaq́; tutò
Paſcebat petulans Corydon. aufugerat Ægle,
Mœſtaq́; Hamadryadum perculſas turba per urbes
Non ſecura ſatis culpabat commoda ruris.
At nunc lanigeræ tali rumore cohortes
Marſatios colles, & notæ paſcua vallis
Certatim repetunt. Damœtas, Thyrſis, & Ægon,
Cæſareos poſtquam ſors improviſa fugavit
Geldrorum tellure duces, aſſuetaq́; Dravo
Agmina, & hoſtiles terris avertere prædas :

Conſciæ

Conſcia lætitiæ magnis præcordia curis
Expediunt, lætumq; choro Pæana canentes
Carminibus gemitus, lacrymoſaq; gaudia miſcent.
Proſpera ſed quantum noſtris ſpes addita Belgis,
Tantum exempta Tago eſt, tantum deceſſit Ibero.
Iam fluvios tranaſſe piget, jam prædia, villas,
Et circum rabidis fumantia culmina flammis,
Totque iræ monumenta ſuæ poſt terga relinquit.
Nec nova prædari cupiens, nec parta reſervans,
Hoc metuit, ne militiæ delicta ferocis
Intra ſepta luat. poſt ſe, poſt flumina retro
Et victas urbes, & victas conſpicit arces,
Seque velut clauſum circo breviore teneri.
Grande ducis Liguris ſpolium, circundata vallis
Mœnia, Cantabrici ſtudijs aſperrima belli,
Tot nuper defenſa viris, quæ Lupia lambit
Proximus, & lato Rhenus pater alluit alveo,
Odryſiique potens domus, in qua Regis & arma,
Et currus fuit, averſi ceu turbine fati,
Vincitur, & fauſto Divûm moderamine, noſtris
Additur imperijs, dominumque immutat, & horæ
Momento ceſſat magno parere Philippo.
Qualia Naſſovio miracula parturit æther.
Rumpe omnes, Hiſpane, moras, elabere præceps,
Non ultra tibi noſtra patent, ſi proſpera quicquam
Indulſit fortuna tibi, ſi in viſcera Belgî,
In gremium ſævire dedit, ſi portio terræ,
Si ceſſit pars iſta ſoli, jam bella paramus
Fluctibus, effuſis Thetyn laxamus habenis,
Et qua flumen opem negat, objectavimus æquor.
Non uno remeare modo te cogimus, imus

Aggeribus contrà. glebis pugnamus & undis,
Nec ſatis hoc. claudit jugulum Veſalia caſtris,
Et prohibet jam victa cibos, inopique famemque
Imperat, & rabiem. Vos ô, vos vivite belli
Fulmina, præluſtres animæ, atque æquanda Camillis
Nomina. tu Batavum gentis fortiſſime DYDI,
Quique ferox juſtis vincis bellator in armis
VVolſiade, dignamque iſto cognomine prædam
Eripis Heſperiæ ſtabulis. vos Fama loquetur,
Per populos, veſtris debet virtutibus ætas
Poſtera, vos magno patriam turbante tumultu,
Divinam tribuiſtis opem. vos obſita luctu
Libertas, paſſiſque dolens afflicta capillis
Relligio, Pietaſque colent, & tempora circum
Suſpendent murale decus. Vos urbibus agris,
Triptolemo, Cererique Deis ſolatia fertis,
Auriaci libratis onus. clarique labores
Principis, & belli molem, motuſque levatis.
Magne Deus, tibi thura damus, tibi concinit hymnos
Belgica. ſic res eſt. ſolùm te præſide tantum
Reſpondit voto facinus. te vindice portas
Fregimus, in muro ſtetimus, conſcendimus urbem,
Vicimus, intulimuſque adverſis agmina ſignis.
Te duce non equitem greſſus, peditemque fefellit
Noctis iter. per te frameæ valuere, globique,
Machinaque, & pavidis miles cuſtodibus acer
Inſtitit : Auſtriacæ fiducia languit aulæ,
Et ſua ſecuro nocuit victoria Ibero.
Sis clemens, faciliſque diu : felicia tollant
Naſſovij vexilla duces : Tu numine dextro,

Quos

Quos gerimus, decora titulis victricibus enſes.
Hoſtiles averte manus, obſeſſa reclude
Oppida, & attonitum qui nunc, famulantibus aſtris,
Fulminat ad Moſam, longi poſt tædia belli,
Battavicas victor redeat FREDERICVS *in urbes.*

Deus è machina.

PANEGYRICVS,

QVO

Illuſtriſſimo & Excellentiſſimo Principi,

FREDERICO HENRICO,

Arauſionenſium Principi, Comiti
Naſſoviæ, &c. Hollandiæ, Zelan-
diæ, &c. Gubernatori, Supre-
mo militiæ noſtræ terrâ
marique Duci, &c.
expugnatæ fortiter

SYLVÆ-DVCIS
laudem gratulatur
Autor.

OBſidionem fama clariſſimam, opere, laboribuſque gravem, inſignem caſibus, cædibus atrocem, confeciſti, propitio Numine, *Princeps Illuſtriſſime.* Præiviſti victor. Subeunt victoriæ tuæ teſtes ac præcones plurimi, qui quam omnem ab ingenio, indu-

ſtria, ac eruditione impetrare poſſunt dicendi facultatem, tantę rei certatim applicant. Vtique intereſt præſentis ſeculi, magnorum Ducum præclara facta grata mente recognoſcere, & futuri, eadem velut antè oculos poſita habere; ne aut obliterata inertia noſtra virtus in vivis langueat, aut quæ imitetur, majorum exempla, deſideret poſteritas. Veteris ævi res geſtæ ſuis memoratæ ſunt ſcriptoribus. Nec fas eſt incurioſam eſſe rerum ſuarum ætatem noſtram, tum præſertim, cum magni nobiliſque facti prodenda eſt memoria. Agere memoratu digna, eademque ſcripto conſignare, laudabile creditum apud eos, apud quos virtutes æſtimantur. Vbi precium his deeſt, per inertiam ſimul & ſilentium, cum gloriæ ſtudio, imperiorum dignitas, ipſique tandem principatus concidunt. Bellum Fœderatis populis, ſub tuo, ac gentis tuæ moderamine, cum potentiſſimo Hiſpaniarum rege per annos multos fuit. Ad libertatem feliciſſimis incrementis contendimus. Inchoavit eam Gulielmus, genitor tuus. auxit ejus ſecuritatem ſupra modum Mauritius, frater, illuſtris ac beatæ memoriæ Principes, longius provehere pergis, *Frederice Henrice*. Toto belli decurſu Naſſoviorum imprimis emicuit fides, conſtantia, animique magnitudo, ut in illa ſtirpe imperij hujus robur collocaſſe videatur ſummi Numinis providentia. Vrbes munitiſſimæ victæ. acies hoſtium atrocibus prælijs profligatæ. exercitus ingentibus impenſis, ſupra quam quis credat, conſcripti, majores ſemper pro magnitudine creſcentis indies imperij. Exi-

guæ

guæ primùm vires Hollandiæ, Zelandiæque potiſſimum terminis circumſcriptę fuere. Mox acceſſio facta Geldriæ, Tranſiſalaniæ regionis, Friſiæ partes, ac Groninga omnis. Non tuta ab armis noſtris Brabantia, non Flandria. utriuſque oram validiſſimis præſidijs tenemus. Numero hominum, opibuſque inferiores vicimus ordine & diſciplina, non domi ſolum, ſed & foris; non terrâ ſolum, ſed & mari. Poſt victum ex parte Orientem, & ereptas Luſitanis Moluccas inſulas, arma noſtra ſenſit Occidens. Adeò ſucceſſus ſuos urgere paratus populus, velut æſtu quodam & torrente fortunæ raptus, in vetere ac novo orbe trophæa fixit. Bella navalia portus Iccius, & fretum Gaditanum inter Calpen & Abylam maxime celebria conſpexere utrumque cis Tropicum. Omnium tamen feliciſſimè nuper tuis auſpicijs ſub ipſo Tropico navigatum, (non patitur Hiſpanorum vecordia, ut pugnatum dicam) cum victoriæ præmium ceſſit argenti, merciumque precioſiſſimarum immanis vis, & laceratæ momento hoſtium rates Cubæ littora tabulis operuere. ut jam in ipſo mari, in alio orbe victa videretur infeſta terris Europeis Hiſpania. Induciarum non longo intervallo diſtinximus bellorum tempora, & data ad recipiendum ſpiritum partibus requies. Damnata aliquandiu nocendi ſtudia, non cauſæ; pugnę, non odia, his opertis magis, quam extinctis. Mox majoribus animis redintegrata bella. nos minore emolumento terra marique pugnavimus, uſque dum exuta in Occidente regijs opibus claſſe Mexicana,

& turbatis tanta clade hoſtium rationibus, tempore, optimiſque occaſionibus uſus, *Sylvam-Ducis*, propugnaculum Brabantiæ validiſſimum, in poteſtatem tuam redegiſti. quæ ſola lacinia deerat pulcherrimæ Federatorum veſti. Mirum, quantum ex hac victoria roboris & dignitatis Reipublicæ noſtræ acceſſerit, quantum Illuſtriſſimo tuo nomini apud ſuos gratiæ, apud exteros famæ & auctoritatis. Infeſtiſſimæ olim Romanis fuere urbes duæ, Carthago, & Numantia. Nullæ longius principem populum, nullæ gravius afflixere, conſumptis tot Ducibus, exercitibus, opibus. Hęc urbs Carthago nobis & Numantia fuit. Bis irrito conatu tentata, ſemel ſolius cœli in ipſam favore, in noſtros inclementia evaſit; ſemel Alberti Archi-Ducis prudentia, &, quæ in bellis plurimum valet, celeritate defenſa fuit. Fraudibus petitâ ſępius ſtratagemata noſtrorum vel Marte, vel fraudibus eluſit. Ingreſſi urbem ſumus. intrà portas, in foro ipſo ſtetimus. nondum tamen vicimus. Fato tunc ſervata urbs, ne, poſt tot fratris triumphos, Tibi quoque deeſſet futuræ gloriæ illuſtre argumentum. Ecce, pendet animi Europæus orbis, utrum admirabilius ſit, quod illam viceris, an quod aggredi auſus fueris. Dum victam ſtupet, hęret iterum, quid prius in ea victoria miretur: An velocitatem, quod breviſſimo tempore viceris: An operum magnitudinem, in quibus labor naturam ipſam pene vicit: An Numinis favorem, quod anni tempeſtates, raro hiſce regionibus more, obſidenti idoneas conceſſerit, totoque obſidionis

tem-

tempore æther velut in partibus fuerit : An felicitatem, quod ſpem dubiæ adhuc victoriæ erexeris alterâ, & Veſalia potitus nutantem belli fortunam occupaveris : An maximi Regis caſtra ſubita rerum deſperatione dilapſa, & qui exercitus pares nobis habeat, momento victum. Federati verò Belgij Proceres, civeſq; tui, dum glorioſæ obſidionis momenta propius ad animum revocant, ejus gloriam publica & privata utililate, hoſtiumque ſummis incommodis metiuntu. Nullam ſiquidem ex finitimis urbibus illa nocentiorem experti fuimus. Hinc in Geldriam, Hollandiam, & ipſam diæceſin Ultrajectinam factæ excurſiones turbarunt quietos. In omnium latus impacta omnes afflixit, abductis trans Vahalim Moſam, Rhenum ipſum captivis, cæſis noſtrorum copijs, abactis jumentis. Non æſtate ab illâ, non brumâ tuti fuimus. Vndique præſidijs fortiſſimis muniendi urbes, propugnacula, arces, neceſſitatem nobis impoſuit. Equitum, peditumque ſedes oportuna militem in agros noſtros effuderat, priuſquam venire eum ſenſiſſemus. Tuta locis & fuga ex occaſione jam latrocinia, jam bella faciebat. In hoc Numantiæ ac Carthagini diſſimulis, quod illam à Roma Alpes, hanc mare, ipſam à finibus noſtris arctiſſimum flumen dirimat : illæ à Latio longius poſitæ fuerint, hæc Sicambros, Batavoſque proximè contingat. Quanta verò hoſti ex ea damna exſpectanda ſint, poſtquam noſtrarum partium eſſe cœpit, inde colligunt, quòd Brabantiam nobis omnem aperiat, aditumque præbeat ſecurum in

Menapios, Tungros, Eburones, Advaticos: belli diſcrimine Bredam, Antuerpiamque involvat: eodem Heuſdam, Graviam, Bommeliam, Bergam ad Zomam, fluminumque commeatus liberet. Quotquot verò à rerum circunſtantijs tanti belli authorem, & cauſas infra Deum poſitas animo præſcindere amant, tam preclari facinoris ſucceſſum prudentiæ tuæ ac fortitudini, induſtriæ ac conſtantiæ, indefeſſo ſtudio, animique magnitudini acceptum ferunt. quarum illam totius operis moderatricem, hanc ejuſdem adminiſtram comitemque venerantur. Primùm, hoſtium ad Occidentem immanem jacturam in lucro deputabas, & quæ inde nata fuiſſe in comperto erat preſidiariorum per Brabantiam, Gelriam, Flandriam, murmura & querelas, ob non ſoluta ſtipendia, ſatis gnarus, diſciplinam ſolvi, licentiam turbarum oſtendi, fruſtratis militum deſiderijs. Deinde, abſente Spinola, cujus ductu multa proſpera ac præclara Rex geſſerat, fore ſciebas, ut tardius moveret Archidux Iſabella, & in quem ſummæ rei regimen conferret, ambigeret: facile Hiſpanorum & Belgarum æmulatione militaribus odijs fomenta præberi: periculoſè ex hybernis exciri militem querulum: deeſſe, hoc ſaltem tempore, quæ conſcribendis novis copijs, & educendo exercitui ſufficerent. Qua rerum perturbatione utendum, & quæ caſus obtulerat, in ſapientiam vertenda ratus, urbem illam aggredi ſtatuiſti, quæ finitimarum eſſet infeſtiſſima. Obſervabas præterea, maturius te, ob advehendi commeatus commoditatem, caſtra explicare

plicare poſſe, & eo loco, ubi à vicinis urbibus, fluminibuſque annonæ ſubvectationes juvarentur: Hoſtem, ſi vel maximè caſtris inſultare velit, ob pabuli inopiam non poſſe. Super hęc in Germania bello Cimbrico, in Inſubribus Gallico regias opes atteri. Nec minus occurrebant, quę difficilem reddebant obſidionem. maximo ambitu cingendam urbem, ob circumfuſas aquas, quæ propius locari caſtra prohibebant: multo opus eſſe milite, quo & diſperſas caſtrorum partes tuearis, & obſeſſos oppugnes: paludes nihil ſtabile, firmumque admittere: ob aquarum affluxum hyemem hyberna ſuſtinere non poſſe. Augebant difficultatem, præter prę-ſidia, cives continuo bellandi uſu exercitatiſſimi. maximus in oppido rerum (ita credebatur) ad bellum apparatus, rei frumentariæ ultrà quàm ſatis, arces adhæc validiſſimæ, & propugnacula portis, lateribuſq; urbis undique objecta. quibus malis remedia jam antè quæſiveras, à milite, armis, commeatu, navibus, ærario, & Illuſt. Ordinum in tantas impenſas egregia facilitate. Cumque ingenti totius Europę præjudicio gravaremur, urbem illam vi expugnari non poſſe, ideoque in miſeriam ſimul noſtram & ignominiam, velut fato, ſervari: Tu veteris ac recentioris ævi exempla in conſilium advocando, nihil labori, induſtrięque imperviurn eſſe. temet ipſum, jam & nos docuiſti. Atque iſta meditantem animum magnæ ſpei glorixque ardor accendebat. Subibant laudatiſſimi fratris conatus minus proſperi, fruſtrata tuorum ſtratagemata. necdum amiſſę Bredæ pudorem de-

coxeras. At omnium maximè heroicam mentem ſtimulabat patriæ amor, quam in tuto locari in confeſſo erat iſtius urbis acceſſione. Motis caſtris, præveniendum celeritate hoſtem judicabas, ideoque, ut falſa opinione ipſum imbures, quidvis potius, quàm de Sylvæ-Ducis obſidione ſuſpicandi argumenta illi objeciſti. Crederiſque animis adverſæ partis prorſus perſuaſiſse, nihil minus te, quam quod cogitabas, cogitare. Acceſſit ad Prudentiam labor & induſtria, animiſque incredibilis & propoſiti conſtantia, quibus tantas res geſſiſti, quantas audere vix hominis, perficere (Vellei verba ſunt) pene nullius, niſi Dei eſset. Circumvallationis magnitudo, celeritas, robur, ac ſecuritas parum à miraculis abfuere. Inſediſti paludes, fluvios ſtitiſti, epotaſti ſtagna & lacus, non militum numero, uti olim Medus, ſed arte ac ingenio. Nec jam mirari ſubit, quæ de Druſi, Corbulonis, Civilis laboribus, de Carthaginis, Numantiæ, Platæarum, Aleſiæ obſidionibus grandia memorant ſcriptores. Illic foſsæ ductę, murique duplices, quorum alter obſeſsos, alter exterius ſpectabat. vidimus & hic. Illic lacubus injecti aggeres, & hic. Illic Durias trabibus impeditus, hic glebis ſuperaggeſtis Dommala, Dieſa, & Aa fluvii. Illic turres erectæ, exſtructa caſtella. hic vel numero, vel mole potiora. Romani operantes ſimul & pugnantes caſtra perfecerunt viginti dierum ſpacio. Non majore noſtri, manus ligone, & balliſta armati, ut pro illius officio hæc pugnaret. Maximus, qui Aleſiæ fuit, ambitus in paſsus ivit undecies mille.

Tuus

Tuus hic in paſsus amplius tricies mille, ſive militaria Italica triginta duo, quem nullibi non, adverſus externi hoſtis inſultum, tuebantur tot tamque immania opera, quanta qui oculis non ſubjecêre, animis concipere non poſsunt. Non reliquiſse aditum, niſi à cœlo venturis hoſtibus, videbaris. Nec dubium, quin longius abiverit cura tua, dum in magnis negotiis etiam tuta timentur, & prudentia abundantes amat cautelas. Hoc circo incluſæ belli partes urbs, exercituſque. Hæc Martis, hęc virtutis tuæ, ac tuorum area fuit. Magna hic, non aliorum modo Ducum, ſed & tua etiam in promovendis operis ſtudia apparuere. Vbique comitate & alloquio operantium officia provocabas, animos præmiis implebas, pecunias, ingentia ad quidvis audendum incitamenta, liberalius offerebas, aggeribus valliſque ſpacia pręſcribebas, inter g ebarum jactus, & ligonum motus per paludes diſcurrebas, incorrupto ſummi Ducis honore. Vbi pugnæ locus, ubi invadendæ arces, arcibuſque objecta molium terreſtrium repagula, pugnantibus te oſtentabas, ſedulò cavens, ne furore militari certę cædi tuos objiceres: ſufflaminabas bellaturientium ſtudia, ne primo impetu retardati ſucceſſus ſequentium animos frangerent: ſatis velociter geri arbitratus, quicquid benè & cautè, caram eſſe boni militis annonam, nec expedire, bella, quæ fama conſtant, à cladibus auſpicium capere. Veterum etiam more, per gentes, nationeſque diſtinxiſti operarum ordines ac pugnandi vices, ut diſcretus labor fortes ignavoſque diſtingueret, atque ipſa con-

tentione decoris accenderentur clariſſimi Europę populi. Ipſe periculorum omnium ſecurus, mane, veſperi, etiam intempeſta nocte, modo ante ipſa ſigna, modo iis immixtus ibas, inter machinarum boatus, glandium, igniumq; jactus, in ipſis cuniculis, foſſiſque ſubterraneis facienda imperans. Et quanquam non deeſſent, qui monerent, ne oblitus publicę ſalutis unico eam fortunæ ictui exponeres, non expedire, urbem maximi alias momenti, tanti capitis jactura redimi; tamen, ut eas voces benevolentię tuorum ſigna eſſe credebas, ita pari animi magnitudine æſtimabas minus, affirmans non ſemel, abſente te, citius quod non facto eſt uſus, quam quod facto eſt opus, fieri. Fortè & generoſę menti inerrabat Alexandri Macedonis reſponſum: non ætatis ſe ſpatio Principes metiri, ſed perennitatis: Deum, uti regna, ita & rectores impenſius curare: nec tam longam ipſis, quam glorioſam vitam quærendam: nihil indignius, quam conſumi eam, ubi quàm maximè poſſit oſtendi. Nec tuis caſtris contentus invigilare, ad aliorum ſtationes ſępius proceſſiſti, hic machinas amoveri jubens, hic admoveri, hic oppugnari hoſtem, hic defendi tuos, ut totius exercitus Imperator nullam caſtrorum partem, curæ tuæ ſubduci paſſus fueris. Facta tua, non dicta ſolummodo, ſequebatur miles, nec diſciplinam tantum, ſed etiam exemplum à te capiebat. Vt planè tanti eſſet exercitus, quãti Imperator. Hinc omnibus idem ardor, ire, quo juſſiſſes, pugnare, periclitari, ſanguine ſuo commẽdare poſteritati glorioſæ obſidionis re-

cor-

cordationem. nec tam mors illis terrori erat, quam vita, & ſupereſſe a pugna dedecus videbatur. Illud maximè glorioſum, quamvis multorum cædibus, gradum aliqua præmoviſſe. & cum hoſtem vallo deturbaſſent, raris ordinibus reverti. Iam, cum in procinctu eſſet Comes Herenbergenſis, paratoſque exercitus ſub ipſis vallis oſtenderet, nuſquam fortiſſimi, ſollicitique Ducis munia omittebas. Ipſe cum ducibus agmina circumire, ſomnum non capere, undique circumcurſare. copias etiam omnes in armis eſſe, frenatos equos ſtare, ac vigilias intentiore cura ſervari jubebas. Etiam prorupto vallo cum equitum turmis exibas, occurſabas venienti, & ubi plurimus labor, ſpeſque aliqua, conſilio, manu, voce pugnam ſuſtentabas. Oberrante mox cis Vahalim hoſtili exercitu, & veteri Bataviæ inſidiante, ſtupenda velocitate militares copias, ad nutum paratas, inſequi juſſiſti, quo uſus vel res vocaret, ſtare, progredi; ut veluti manu tua adverſæ partis fata moderari videreris. Tum verò quam maximè excellens illa animi magnitudo emicuit, cum ſuperato Iſala Velaviam hoſtis teneret. Iacebant nobis animi, metuſque tam quæ non eſſent facienda, quam quæ eſſent, ſuadebat. At Tu adverſa caſuum, quæ bellis intervenire ſolent, moderatius æſtimans, egregia conſtantia non deſtitiſti a cœpto, ſed acriore ſtudio inſtitiſti urbi, proviſiſque, qua poteras, celeritate limitaneis locis, hoſtem in ſterili arena ſibi permiſiſti, donec capta tuis conſilijs Veſalia, revocandi artem, qua adverſus Te utebatur, docuiſti cognatum

ſan-

ſanguinem. Ita ad incredibilem animi vim divina acceſſit benignitas, quarum illa, ut auderes, dedit, hæc,ut poſſes. Pari olim conſtantia populus Romanus, cum tertio ab urbe lapide graſſaretur Annibal, ad avertēdos Capuâ Conſules, ab incœpto non deſtitit, & de ſua urbe ſollicitus, Capuam tamen non omiſit, ſed parte exercitus ſub Appio Conſule relictâ, parte Flaccum in urbem ſecutâ, præſens abſenſque pugnabat. Non oportuna magis Belgarum terris alias affulſit victoria, quæ ſubita ſerenitate inductam patriæ caliginem diſcuſſit, Amerſfortiam Cęſarianis præſidijs, Velaviam numeroſis exercitibus liberavit: hoſtium verò res adeò in arctum coegit, ut armamentario ſuo ſimul, & frumentaria ſede exuti, nihil ſibi reliquũ eſſe crederent præter dedecorem fugam, aut minimè ambitioſam famem. Tandem, adductis in ſummam deſperationem obſeſſis, laborioſo operi lętam cataſtrophen impoſuit inſignis tua erga deditos clementia, qua non cum privatorum te calamitatibus, ſed hoſtium viribus, contendere, oſtendiſti. Scipio Africanus (nec enim cum alio comparari te fas eſt) in Hiſpaniam miſſus, neglectis minoribus ejus oppidis, Carthaginem novam, præcipuum tum regni robur, aggreſſus eſt, & in una urbe captâ Pœnis ſui defendendi fiduciam ademit, Romanis ſocijſque reddidit. Hujus exemplo, urbem Hiſpanicarum provinciarum munitiſſimam, ſitu hactenus, operibuſque inexpugnabilem, ſubitò adortus es. Veniſti, & minus quinto menſe victor ingreſſus es, non Sinonijs

artibus,

artibus, ſed indefeſſa armorum vi, fruſtra obnitente Regio, Cæſareoque exercitibus, perruptis arcibus duabus, plurimiſque, quas militaris induſtria exſtruxerat, munitionibus. Et quod ad laudem quoque facit, pugnaſti, non cum tyronibus, bellique inexpertis, ſed cum hoſte bellicoſiſſimo, cum veteranis, & delectis militibus, quorum ut quiſque ſcientia militari, & audacia maximè valebat, ita majore animo contra ſtetit. etiam res urbis moderante Gubernatore ſagaci, acri ingenio, contra pericula & inſidias firmiſſimo, qui loca omnia, prompta, occulta, plana, impedita noverat, prudentiæque famâ inter regios Præfectos eminebat. Atque hæc dum terrâ per te geruntur, non minus victricia ſigna per Oceanum latè circumtuliſti, duplexque elementum inſediſti victor. In Occidentem iterum moverunt Societatis iſtius ſocij, uſuri fortuna, quam ſuperiore anno propitiam experti fuerant. Cumque turbatis commercijs Morini mare Britannicum ac Septentrionale bello, quaſi tempeſtate, præcluſiſſent, ſub *Petro Heinio*, quem, ob recentia fortitudinis & felicitatis exempla tanto negocio præfeceras, maris denuò libertatem tibi, tuiſque vindicaſti. Patere, Princeps, uti, dum de Heynio loquor, paululum morer ordinem laudum tuarum. Querimur, proh dolor! querimur, in tanto impetu curſuque rerum occidiſſe glorioſiſſimum Ducem, illum qui gaudio nuper impleverat animos, jam mœrore omnia compleviſſe. Dolemus illam animi vim, illam in ſubeundis periculis conſtantiam,

in

in rebus moliendis efficiendiſque velocitatem, in ſuos fidem Reipublicæ ereptam. Occubuit Heros iſte, per omnes navalis militiæ gradus ad ſumma evectus, major ſemper privato viſus, dum privatus fuit, & omnium conſenſu etiam tunc, cum pareret, capax imperij. Occubuit nunquam non victor, poſtquam Orientem & Occidentem, famæ ſuæ terminos, adijſſet; poſtquam claſſem Hiſpanorum in ipſo Braſiliæ littore atroci prælio exarmaſſet: poſtquam regio theſauro onuſtas naves in Matancæ portu, primus mortalium exuiſſet, evulgato imperij arcano, poſſe etiam Occidentem vinci, & annuos Novi orbis reditus intercipi: poſtquam naves Morinorum bellicas fortiter aggreſſus expugnaſſet, & majorum facinorum ſpem certam ſuis feciſſet, nec deeſſe quidquam ad immortalitatem videretur, niſi ut qui vixiſſet victor, victor moreretur. Secuta quoque eſt morientem victoria, & quæ vivo antè etiam mortuo ſe ſuperfudit fortuna. Regulum dicerem, niſi hoc felicior eſſet, quod poſt carceres ſuos eodem loco hoſtem egregiè ultus fuerit, quo captivus fœdam ſervitutem ſerviverat. Dicerem Themiſtoclem, niſi non cum imbellibus Perſis, ſed bellicoſiſſima gente pugnaviſſet. Compararem Pompeio, niſi pyraticum bellum illi ſuperſtiti conficere conceſſiſſent fata, Heynio noſtro negaſſent. Maxima profectò ſunt, quæ geſſiſti, Princeps fortiſſime, & in hac mundi ſcena, inter tot Europæ Principes, laudatiſſimum te actorem conſpexit præſens annus. Fatigavit Boruſſiam Suecus, fruſtra repetijt Polonus. Britannus

tannus domeſtica, Tranſalpina reſtituit Gallus, Bellum pace redemit Cimber. Finibus ſuis invigilaſſe Veneto ſatis fuit. Omnium tu (ſit fas ita Batavum loqui)ININglorioſiſſimè urbes illas Hiſpano ſubduxiſti, in quibus belli Belgici cardo omnis verſabatur. Et ne quid perfectæ victoriæ obſtreperet, ſolo exercitus tui adventu, Velavia omni, propugnaculiſque in Iſalæ ripa exſtructis, ſubmoviſti hoſtiles copias. Viciſti magnitudine rerum non hoſtes modo, ſed & ſociorum expectationem, quorum illi inſolentius vanis cogitationibus cœlum peti, hi tale te concilium cepiſſe, quod non facilè explicare poſſes, modeſtius cenſebant. At explicuiſti, per Dei gratiam, & poſſibile eſſe primus docuiſti, quod impoſſibilibus hactenus, celebratiſſimo proverbio, adſcripſerat præconcepta animis noſtratium deſperatio. Et cum hæc ſub initium Præfecturæ tua ſint opera, ſimilia porrò exſpectamus. Nec enim poſſunt aliæ, quam excelſæ cogitationes animo tuo ſubire, & dum in incremento eſt virtus tua, tanta Celſitudine ac gente dignos ſpiritus capis, ut eadem fortitudine poſtmodum experiaris, quicquid pro patriæ ſalute tentandum providè judicabis. Iam oculos in te conjicit Chriſtianus orbis, aliorum aperta inclinatio eſt, aliorum occulti metus. Vtinam aut vincere hoſtem poſsis, aut pacare, & præludia hæc fuerint ſtabiliendi ſimul imperij & pacis. Eam reduci velle, fortè victori expedit, victo neceſſe eſt. Militat pro te Iehova, & tuis batis nonnihil rebus, victoriam conduplicat, ut confeſſos hoſtes animo jam ſubjugaveris.

ris. faſces Auriaco ſubmittere nemo indecorum putat, & quos ſuperaſti, beneficium putant, a Naſſovio vinci. Sub frenis tuis libertatem quiſque ſibi, ſub imperio felicitatem pollicetur. Macte Heros invicte, & cum patriæ finibus latius virtutum tuarum pomœria diffunde. Laudabiles militiæ tuæ ſucceſſus continua, &, advocante te ad magna Deo, obſequere. Veni, ad tuos redi, & Procerum, civiumque paſſim fauſtas acclamationes victor excipe, quorum alij vitam, alij libertatem, omnes ſecuritatem tibi debemus. Sequor pone Encomiaſtes, & dum alij tantarum rerum ſolidam narrationem meditantur, non hiſtoriam, ſed Poëma oblatum veni. Nec enim decet tam illuſtria trophæa ſuſpendi, ſine vate. Vtinam verò dignam virtutibus tuis orationem reperire potuiſſem. Impari greſſu ambulat Auctor & Scriptor, & Principum Heroicos auſus lambere facile eſt, facundiâ exhaurire difficillimum. Quod poetarum proprium eſt feci. Per ambages, Deorumque miniſteria, & fabuloſum ſententiarum tormentum circumduxi lætas voces, ut potius furentis animi vaticinatio appareant, quam religioſæ narrationis ſub teſtibus fides. Eſt tamen, ubi nimius narrator mihi videor, temporiſque filum nimis anxiè ſecutus. Sed parum refert, ſi minus illic poetam egerim, ubi feliciſſimè pugnaviſti. Præſtat ſciri, Tè melioribus legibus pugnaſſe, quam me ceciniſſe. Et major rerum a te prudenter, fortiterque gerendarum

ium habenda fuit ratio, quam meæ laudis. quam ſi ex hoc opere aliquam retulero, Illuſtriſſimo Tuo nomini omnem debebo, cujus virtutum vel ſola recordatione vatibus pectus tumet, ut majores ſibi videantur, quò circa augusta illa nomina, & illuſtres animas impenſius occupantur.

Faxit Deus Opt. Max. cujus invicta manu viciſti: Patriam, religionem, libertatem in tuto locaſti: hoſtiles impetus contudiſti: Veſaliam primum, mox Sylvam-Ducis, urbes potentiſſimas, Federatorum imperio addidiſti, ut nominis tui terrorem latè circumferas, quæ domi ægra ſunt, conſilio fulcias, valida magis robores, metumque tui civibus, contemptum hoſtibus, præclarè de patria merendo, demas.

FINIS.

DE OBSIDIONE SILVÆ-DVCIS

Liber Vnus,

Ad Principem Avriacvm.

EXceſſit ſors noſtra modum. ſuprema tenemus,
Quæ fuerat ſperare nefas. Mavortius ipſum
Perrupit Phlegethonta furor, rurſuſq; potentem
Contudimus: ferro Eugeniam: fiducia quicquid
Iuſſit, & ingentis felix audacia cœpti,
Fecimus; egregiaſq; Duci victoria curas
Explevit, ſolumq; hoc uno Belga triumpho
Stat ſatur, & veteres audet contemnere lauros.
Militat Auriacus patriæ, preciumq; laboris
Grande refert, famamq; ipſis jam terminat aſtris.
Succedunt ſpolijs urbes, & victa fatiſcunt
Oppida. poſt fractum miſerandis cladibus Indum,
Hîc jam plorat Iber, propiuſq; & bella Batavûm,
Et ſua damna videt. non jam ſua brachia Cancer
Contrahit, aut Tropici ſpectat diſpendia Titan,
Non pater Oceanus, non tot ſpoliata ſuorum
Exuvijs jam Cuba tremit. non Mexica fumant
Tranſtra, vel extremâ Zephyrus damnatur arenâ.
Non Thetys exuta dolet. poſt æquora tellus
Subditur, & pavidis infrendent agmina portis,
Mœſtaq; Naſſovijs trepidat Brabantia caſtris.

Sic

Sic terras, duriq; reas arceſſimus undas
Imperij, vetereſq; in nos ulciſcimur iras,
Barbaricaſque, Albane, neces; odijſque litamus,
Sat memores, Rex magne, tibi. ſic ſpreta tiaris
Regna ſibi pacem poſcunt, gladioque minacis
Heſperiæ furias redimunt. his ſupplicat armis,
Et victrix veniam belli fortuna precatur.
Littore Dardanio magnæ dum mœnia Trojæ
Verberat, & Phrygijs inſultat turribus ultrix
Græcia, & iratas acuit vindicta Mycenas,
In partes abiere Dij; cauſamque ſecutus
Quisque ſuam, populumque fuit. pars Ilion optat
Stare loco, & Danaûm jaculata eſt claſſibus ignem;
Pars genus Aſsaraci, Priamique evertere gentem
Sæva parat; pugnantque ſuo ſub numine juſſæ
Europæque Aſiæque acies; trahiturque Deorum
Litibus in decimum Bellona volubilis annum
At nobis cœlum omne favet, pariterque ſecundis
Numina conſpirant animis, & fœdere læto
In Regem coiere poli. Tu pabula Marti,
Bellator Neptune, rapis, diteſque ſuperbis
Exuis Auſtriacos opibus. tu Mulciber enſes
Frangis, & inviſo frameas obtundis Ibero;
Armorumque minas, & diri pulveris ictus
Eludis. tu corda gravi formidine Mavors
Corripis, exanimasque Duces. tu lenta Philippi
Iuſſa refers, regumque procul reſponſa moraris
Atlantis Tegææ nepos. qui lethifer annus
Ire ſolet, lethoque virûm tot corpora ſternit,
Miteſcit meliore Deo, placataque nobis
Sidera damnatam Phœbus direxit in urbem.

At tibi, tot Superos inter, Tritonia Pallas,
Debetur tantum facinus. tu provida belli
Conſiliis, & tantarum moderamine rerum
Inſtruis Auriacum, tu doctis mœnia vallis
Cingere, per medias Veſtam reptare paludes,
Et fluvios frenare doces: attollere montes,
Telluris laxare vias: ipſoſque furentis
Irruere in Ditis thalamos, & tramite cœco
Scrutari ſecreta Erebi, pateſacta ciere
Tartara, ſulphureasque domos. Tu pandere vatem
Cuncta ſinas, cauſasque & prima evolvere rerum
Conſilia, & clari memoranda exorſa laboris.
Tùque adeo, ſeu jam fractæ bellacia Sylvæ
Mœnia reſtauras victor, captivaque ſolvis
Flumina, belligeramque immergis fluctibus urbem:
Seu te Cæſareis mœrens ſub faſcibus armat
Iſala, & afflicto reddis ſua rura Sicambro,
Carminibus, Frederice, *fave. cui ſidera cœlum,*
Mars gladios, Bellona manus, Tritonia mentem
Commodat, atque ipſi Manes famulentur Averni,
Pieridum quoque templa patent, vatumq; Ducumq;
Certatim frondent circum tua tempora lauri.

Eſt, ubi ſidereos inter ſublimior ignes
Aurea flammiferis aperit palatia valvis
Iuppiter, heroumq; animas, & celſa reponit
Nomina, quæ claris aluerunt bella trophæis,
Totaque ſub galeis ſudans exercuit ætas.
Illic monſtrorum domitor, victorque Meduſæ,
Regnatorque Aſiæ Macedo, Libyæque tremendi
Scipiadæ, Deciique, &, Martia fulmina, Druſi,
Ingenteſque habitant Pauli. ſi ſera revolvas

Secula, Borbonios illic, & ſancta Colini
Ora ducis, cunctoſque inter ſpectabis euntem
Terribilem ſpoliis, populoſque & victa trahentem
Oppida, Mauritium: pro libertate cadentes
Naſſovios; quoſcunque recens, vel priſca ſonorâ
Vexit fama tubâ. quoties ſuffragia Divûm
Sollicitat Superûm rector, mundique labores
Expendit, num bella velit, num mitia terris
Tempora, non alia cœli regione Deorum
Conſiliis, rebuſque vacat. huc vecta per altum
Ire parat rabido bellatrix Belgica *vultu,*
Belgica, concordes ſocians in federa gentes:
Non pacis veſtita habitu, non mollis olivæ
Dona ferens, cultuque comas inflexa decoro.
At furor, audaceſque minæ, & Mavortius horror
Prælia ſpirantem fremitu comitantur anhelo.
It ſudor per membra Deæ, pars una lacertos
Nudatamque aperit mammam; pars altera nodo
Fulmineam nectit ſumma cervice macheram.
Incutiunt terrorem oculi, rutilantque coruſcis
Ignibus. impavidum pugnax audacia vultum
Aſperat, &, veluti ritus imitata Minervæ
Abſcondit galeâ frontem, genibuſque trementem
Quam tenet, argutis vibrat ſtridoribus haſtam.
Objicitur Soli clypeus, pavidoſque laceſſit
Solis equos, illi pugnæ, certamina, cædes,
Oppida ſculpta manu, & patriæ crudelia patris
Funera, proſtratus generoſa cæde Varaxus,
Captivique duces inerant, Morinûmque per æquor
Exanimis fugiebat Iber, fugientibus inſtat
Belga, cruentatas lambit Neptunus arenas,

It juxta Mendoſa dolens. Tarteſſia fumant
Carbaſa, turrigeræque rates. ſtat territa Calpe,
Alcidæque labor. nec longè Grolla recentes
Exhibet ære notas, vacuasque à mercibus alnos
Occaſus, pauperque ſuis demergitur undis.
Talis in auguſto Divorum maſcula cœtu
Appulit. incomptis ſtabat Rupella capillis,
Et fruſtrà ſua fata querens, Richeliique labores,
Lilia ſub manibus, velut indignata, gerebat.
Ipſa catenatum ducens Germania Cimbrum
Flebat, & ultrices ſecum dum colligit iras,
Circumſpectat opem, magno ſe faſſa minorem
Cæſare. diviſis infelix Mantua ſceptris
Preſſa diu, dominum populo poſcebat & urbi.
Venerat & triplici crines implexa coronâ
Albion, & feſſo procurans fœdera Regi,
In malè diſcordem dictis regalibus aulam
Detonuit, Caroli pro majeſtate locuta.
Quas inter tales edebat Belgica voces
Ad ſolium converſa Iovis: Si, maxime rector,
Hæc mea non levis meruerunt ſurgere regna
Auguriis, Batavas ſi nondum deſpicis arces,
Et medios inter bellorum emergere fluctus
Iamdudum potui: nec de me ſceptra Philippi
Occiduis ſuffulta opibus fixere tropheum:
Advenio ſupplex. non ut depugnet ad Ortum
Auriacus, Gangemque ultra victricia tollat
Signa, vel in gemino figat tentoria mundo:
Vicimus hic. ſcripſi extremis mandata Moluccis,
Per terras, ſolemque audax utrumque cucurri,
Et dominam gentem toto circumtulit orbe
Naſſovii fortuna mei, Zephyrique minantem

Sedi-

Sedibus armatis vexi trans vaſta carinis
Æquora. tranſivi Thulen, ipſumque reliqui
Poſt mea terga diem. tantum nunc mœnia Sylvæ
Vinci poſſe precor. noſtris laus iſta triumphis
Reſtat adhuc; nec me cupidam ſpes altera belli
Erigit. illa ferox miſeris infeſta Sicambris,
Iam Vahali, Moſæque gravis, funeſta Batavis
Incubat una mihi, & lateri lethalis inhæret.
Illa meas vaſtat ſegetes, deſævit in arva
Vulneribus ſervanda meis, victumque famemque
Heſperio librat faſtu, gaudetque diurnas
Nocturnis cumulare neces. pars tertia Belgi
Vnius fit præda loci. quin undique ſtagnis
Tuta ſuis, ſparſasque inter ſecura paludes
Militat, atque ſuæ ſuſpendit fata ruinæ.
Quid juvat Eoos mihi ſe ſubmittere faſces?
Si nocet illa domi. leges præſcribere Gangi?
Hîc mihi juſſa dari. quid vectigalia regum
Poſcimus? hic proprias redimunt æraria meſſes.
An præbere cibos tanti eſt? alimentaque latè
Diſtentas portare rates? ſi Geldria Sylvæ
Paſcitur arbitrio: vaſtiſſima cærula tranſtris
Metiri? hic arctis claudi veſtigia portis.
Libertas conceſſa alibi eſt, hic unius urbis
Servitio deformis ago, vulgique fatigor
Fletibus. infeſtas Latio Carthaginis arces
Diviſit Libycum ſpatiis ingentibus æquor:
At me proh nimium ſociȷs conſiſtere terris
Dî cupitis. celſas Hiſpania tranſilit Alpes,
In Romam cum bella parat; Brennumque ferocem,
Et Senonum furias tardè ſenſere Quirites.

Hæc præceps, inopina meis cervicibus inſtat,
Nec lentè nocitura venit. cur dura tot annos
Arma potens geſſi? ſtravi tot pontibus amnes?
Cornibus infractis Rhenum parere coëgi?
Suſtinui muris Martem? noctesque cruentas,
Armatasque hyemes, & ferrea ſecula ſenſi?
Æmula ſi noſtris perſtant hæc oppida regnis.
Dî, quorum auxiliis crevi, ſuccurrite Belgis,
Exorate Iovem. tuque impavidiſſime Mavors,
Seu jam Sarmatici moderaris prælia Regis,
Sive Italis afflas bellorum incendia terris,
Allobrogumq́ ducem cognato jungis Ibero;
Huc omnes converte minas. ſi Martia ceſſit
Breda tuo pridem Liguri, domuitq́ potentem
Paupertas inhonora gulæ, ſi debita culpæ
Sors fuit illa meæ; nunc verſis inclyta fatis
Sylva ruat, priſcumq́ abole, Gradive, pudorem.
Disjice ferratos obices, & ſedimus imis
Fundamenta quate. occumbat victricibus armis
Bellipotens. nec enim jejuno pabula ventri
Ereptum venio, dapibusq́ imponere legem.
Non precor, ut fallax equitem ſubmittat Hohenlo
Mœnibus. inſidijs major fraudeſq́ doloſq́
Eluſit, ſuperanda manu. non vendita poſco
Oppida, vel cives precio. mihi victor Olynthi
Diſplicet, atque emptæ, falſis cuſtodibus, urbes,
Et mixtum ſceleri lucrum. quid magne moraris
Iuppiter his ipſis Fredericum *immittere portis?*
Tolle ſtagna peto: fugiant ſubducta Deorum
Æquora conſilijs: excurrant longius amnes:
Plus urat Titana calor: qua vomeris ivit,

Caſtrorum nunc limes eat; mundiq; ſolutis
Legibus, in celſas aſsurgant pondera turres,
Permutetq; ſuas Faunus cum Naiade ſedes.
Plura perorantem placido Saturnius ore
Excipit. at voces, æternaq; verba Tonantis
Implicuere ſuis Parcarum ſtamina fuſis:
Nec te Breda diu, nec te patiemur inultam,
Belgica. *Cantabrici libranda potentia regni,*
Signanduſq; modus ſceptro. diviſa poteſtas
Imperij mundo melior, glomerata ſub uno
Plurima Rege ruunt: durat moderata, fatiſcit
Ardua majeſtas ſolij. plus numina curant,
Qui victi vicere Duces. obnoxia cœlo
Regna putat, quiſquis regnorum parte carebit.
Tu, Dea, pugnacem victrix penetrabis in urbem,
Invenies virtute veniam: quin præſcia Clotho
Bellorum duplicat lauros, ſpoliandaq; binis
Vrbibus attoniti pallebit regia Mauri.
Quæ ventura brevi, quæ comprobet exitus orbi,
Fatorum ſecreta loquor. licet undiq; fundat
Caſtra Tagus, junctis Germania tota feratur
Auxilijs, Rhenus tranſlatum ſentiat Iſtrum,
Illyricas cieat Romana potentia turmas,
Vndiq; Barbarici conſpirent agmina Dravi,
Pacatuſq; domi circum te ſæviat Albis,
Incaſſum, regina, tuos remorabitur auſus.
Vos animis junctæ, conſpiranteſq; ſorores
In bellum properate, juvet pars ægra labantem,
Dis inopem. ſociate novis æraria curis,
Armaq; communi pro libertate reſumptis
Vertite in Eugeniam ſtudijs. Iam longius Alpes

Territat, atque alio lauros molitur in orbe
Dux Ligurum: jam rapta tenet ſtipendia dives
Amſtela. quis tanti flectat moderamina belli,
Conſultant dubij Patres. ſuſpenſa potentum
Conſilijs nocet aula ſibi, diſcorſque laborat.
Et tandem lentis veniet Brabantia caſtris.
En tibi Lemniacis deſudant æra caminis,
Nec vigilem Steropes patiter ſegneſcere Brontem.
Spirant igni vomi folles, incudibus ipſe
Intonat armorum faber, & fornacibus inſtans
Tela tuis aptat ducibus; galeaſque, globoſque,
Pilaque, funereaſque faces, tormenta, ſecures,
Scutaque laxatâ format tibi Mulciber Ætnâ.
Tu pavor hoſtiles frena formidine currus,
Tu labor ingentes operas, Induſtria moles
Feſtina fac ſtare manu. Berecynthia turres
Concute, & impulſis faſtigia dejice muris.
Singula conjunctis concurrant numina votis.
Dixit: at huic ſubito tumuerunt pectora motu
In pugnas, totiſque novum bibit oſſibus ignem.
Nec latuit Mavortis amor. diffunditur ipſos
In vultus atque ora furor. de caſſide pendens
Erexit ſe criſta magis, conuſque refulſit
Splendidius, clypeique micans efferbuit orbis,
Inque genis rubor admiſſo pallore reſedit.
Maſſagetæ veluti cum lactea pocula miſcent
Sanguine, vel candens ebur interſtinguitur oſtro.
Acclives jam Phœbus equos, annique juventam
Vexerat ad Geminos, pugnacia ſidera, fratres,
Et ſua bellanti debebat lumina Tauro:
Reddita cum terris, celerique per oppida greſſu

Vecta

Vecta cruentatos porrexit gentibus enſes,
Laxavitq; viam bellis, ac fervida dictis
Incitat Auriacum: Batavûm fortiſſime ductor,
Quid ceſſas parere Deo? defenſaq; patri
Regna novis auges ſtudijs? & pectore totum
Excutis Odryſium? tibi vaſta potentia Belgî,
Et rerum commiſſus apex. tibi credita fratris
Sceptra tui, noſtraq; potens exercitus ora.
Iamq; tuis crevit Belgarum gloria curis,
Et Salij ceſſere Duci. jam fracta feroces
Submiſit tibi Grolla manus. diviſit habenas
Barbaries Eoa ſuas, domitoq; carinis
Veſpere, regales donavit America gazas.
At maius tibi fata parant. tuus æthera jam mox
Lambet honos. fraterna armis audacibus auſa
Tranſgredere, & tanto quæſitos ſanguine faſces,
Quos pugnæ, quos mille ducum perperere labores,
Quos longis hæc noſtra fides contexuit annis,
In tuto, Frederice, *loca. cadat invida terris*
Sylva meis, pacemq; velis non antè paciſci.
Hanc lauris annecte tuis, his debitus ultor
Inferijs, Fili, patrios ulciſcere manes.
Reptaſti per caſtra puer, totieſq; cruore
Immaduit prætexta ferox, interq; triumphos
Telaq; creviſti juvenis. jam frena capeſſens,
Intrepidus ferri, per priſca exempla tuorum
Circunfer generoſum animum. procede ſecundis
Augurijs, regat audaces Bellona curules,
Diſponat medijs miles tentoria campis,
Belliger annus eat. poſt tot mea damna, neceſq;
Plena triumphato redeat vindicta Philippo.

Hoc

Hoc pietas polluta rogat, tumuluſq; Loyſæ
Matris, & infandis Francorum prodita menſis
Colliniæ fortuna domus, memoreſq; meorum
Mauritij cineres, venerandaq; funera Belgis.
  Talibus ille Deæ monitis accenſus in hoſtem
Tota mente ruit. ſed enim momenta laborum,
Quæ maneant noſtras inopina pericula terras,
Qua bellum ſuſtentet ope, quæ caſtra locari
Sede queant, quæ bellacem ſpes erigat urbem,
Expendit, verſatq; novi diſcrimina cœpti.
Succreſcit Martis rabies, præſagia laudum
Exacuunt pugnæ ſtimulos. jamq; impiger ardet
In denſas ſe ferre acies, & prælia coram
Suſtentare manu, caſtris præſcribere leges,
Et juſſis animare tubas, diſponere vallos,
Siſtere præcipites glebis ſurgentibus undas,
Et circum poſitos lacerare ligonibus agros.
Continuò turbata quies; Batavûmq; per urbes
Bella tonant, ſociæq; cient Mavortia gentes
Agmina, & imbellis votis proſcribitur æſtas.
Convenere Duces, ſumptiſq; inſignibus alæ
In vultus rediere ſuos. Hi terga fatigant,
Et ſpumantis equi fodiunt calcaribus armos;
Hîc cataphracta phalanx, equiti tutela, pedeſtri
Lege cöit. pars excuſſa ſe glande tuetur,
Pars tremebunda quatit rigidis haſtilia roſtris.
Hic præit æratam portans ad bella bipennem,
Hic acri mucrone ferit. ſe ferreus ille
Illæſo thorace tegit. ſed corpora nudus
Plurimus à ſola ſperat virtute trophæum.
Ingenio conſtant obitus, miſeriq; feroci

Arte

Arte cadunt, ferroq́ mori tam ſimplice dudum
Diſplicuit. formas damnoſa induſtria lethi
Multiplicat, preciumq; ipſis mors captat ab armis.
Iam fundit Groninga viros, Friſiuſq́ maniplos
Inſtruit, & patrias abituris commodat iras.
Marſacia venere manus: quaſq; armiger excit
Iſala, & intonſo gaudentes crine Sicambri,
Quiq́ bibunt Rhenum Batavi, Chauciq; minores,
Quaſq; procelloſis in fluctibus, æthere duro,
Aſperat audaces Toxandrûm terra cohortes.
Nec varios linguis populos, junctoſq́ ſub uno
Principe Muſa ſile. noſtro notiſſima Marti
Robora, conveniunt, ſpretâ formidine, Galli;
Inde Caledonio permixta Britannia Scoto,
Allobrogumq; acies, immanſuetiq; Cheruſci;
Quæq;, gravis quondam vinci, Germania laudi
Deficit una ſuæ; nec ſe vexata probavit,
Vltima pacato nobiſcum militat Albi.
Hos inter cuneos præclari ſideris inſtar
Emicuit Ductoris apex, notuſq; refulſit
Auriacus, *belliq; moram damnantia movit*
Pleno caſtra gradu, nec jam ſuprema timentem
Funera neglectam Superis admovit ad urbem.
Procubat horrendus madidis Gradivus in agris
Ilicet; & tenui ſecernit ſtramine cœlum.
Exuvias ſibi quiſq; rapit, creſcuntq́ penates
In numerum, & nullo radiantia tecta pyropo
Paupertas animoſa colit. contemtior alga
Heroas, dominoſq́ capit, nec diſpare formâ
Vivitur, aut petulans diſtinguit limina luxus.
Æſtivum perferre jubar, contendere ſueti

Fri-

Frigoribus, paſſim recubant; & paupere menſa
Placatur non docta fames, feſſoſq; relaxant
Fabricij, Curijq́; dapes, vel qualia ruri
Fercula diſpoſuit tepido Serranus aratro.
Iam Rhenus per utrumq; latus, jam Moſa ſecundis
Naſſovio famulatur aquis, & tergora præbent
Pontibus, & fluidæ tranſmittunt caſtra carinæ.
Incumbunt fluvijs ſylvæ. nemoroſaq́; Tempe,
Hercyniumq; nemus, glomerataq́; robora Pindi
Mille natant ratibus. veluti cum ſtraverat Hellen
Barbarus, & tranſtris ſolidato gurgite Thetys
Obriguit. claudunt gravidæ lethalia puppes
Pondera, & Æolios laſſantia tympana fratres,
Quæq; ferunt trepidis furibunda incendia tectis,
Et totum Mavortis opus. Deſcribitur ingens
Area, virtutis ſpacium fatale, laborum
Circulus, & claro cauſas concludit honorum
Tramite. ſtat morti limes, ſtat linea vitæ
Iugeribus demenſa ſuis, idemq́; cubile,
Et tumulos trux campus habet: ſomniq́; neciſq́;
Culcitra; ſemideûm, bellatorumq́; palæſtra,
Orbita militiæ, tantis ſervanda triumphis,
Vel nobis, vel, Ibere, tibi latura pudorem,
Porrigitur, celebriſq́; ſtupet molimina belli.
Creſcunt in cumulum colles, valleſq́; profundas
Æquavere jugis. capiunt ſtagnantia ſulcos
Rura, ſuperjectis coëunt caſtrenſia glebis
Mœnia, cinguntur tumulis immanibus undæ,
Atque undis tumuli. mutat cum Thetye tellus
Munia, & antiquis migrant è ſedibus ambæ.
Aſſurgunt elementa, petunt declivia, pendent

Pon-

Ponderibus librata ſuis. ſuſpenſa tenentur,
Quæ noceant depreſſa: iterum depreſſa tenentur,
Quæ noceant ſuſpenſa. fodit, ſecat, obſtruit, aufert,
Laxat gnava manus. ſurſum jactantur arenæ,
Ordinibuſq; novis reſident. hîc linea rectum
Ducit opus, poſcunt alibi munimina gyros,
Hîc cornuta jacent, & diro forſice vires
Conduplicant inimica ſuas: hîc currit in orbem
Machina, Phœbææ formam mentita ſororis.
Munit tuta metus. quærit prudentia laudem,
Dum longè ventura timet, dubijſq; movetur
Caſibus, & varias bellorum proſpicit artes,
Quicquid & incautis queat eveniſſe, veretur.
Attollens apicem medijs urbs ferrea ſtagnis
Tot circum caſtella videt, metuendaq; tantis
Cingitur excubijs. cernit delubra Deorum,
Sacrataſq; fores, denſiſq; minacia portis
Culmina, ſubnixaſq; jugis ac collibus arces
Vallari, atque ipſis indici bella procellis.
Non jam Romulidûm grandes mirabitur auſus
Poſteritas, non ſæva tuas Alleſia turres,
Et quæ Dyrrachium magnæ cinxere coronæ,
Non ditis fatum Capuæ. minus eſſe putabit
Fama Tyrum, ſtratumq; immenſis molibus æquor,
Aut quod cum tumida bellum Carthagine geſſit
Scipiades. cedunt Batavo vallante Platææ,
Maſſiliæ vileſcit honos. non alta Saguntos,
Quod commendet, habet. non qui ſua viſcera Xerxi
Tranſadigi permiſit Athos, vaſtoq; recepit
Æquora tota ſinu. non duris belliger Hæmus
Pervius Odryſiis. mortales omnia dextra,

Et noſtræ potuere manus. hæc mœnia ſolos
Iurabis cinxiſſe Deos, pactoq; potentem
Deſcendiſſe Iovem precio. cur Dommala turget?
Subſidunt maria? & ſulcati navibus agri,
Najadumq; domus, & tecta paludibus antra,
Demerſæq; patent valles? cur proximus urbi
Subducit ſe Moſa magis, quantumq; neceſſe eſt,
Infeſtas caſtigat aquas? cur militat æther,
Et conjurati ponunt ſua flamina venti?
Dî peragunt incœpta Duci, & communibus urbem
Invadunt ſtudijs. cœlum, mare, ſidera, tellus
Damnavere ream pariter. ſervanda triumphis
Henrici *laus iſta fuit. nec vincere fratrem*
Hanc etiam, viſum Superis. celeberrima laudum
Argumenta cano, rarique exempla laboris,
Militiæq; graves operas, excuſſa potentum
Scrinia, & his raptum pugnans in partibus aurum.
Nempe procul victæ peregrino in littore gazæ
Hic iterum nocuere Tago, proprijſque Philippus
Vincitur exuvijs. damno eſt nimis eſſe potenti,
Divitiæque premunt dominum. terraque marique
In ſe verſa ſui fatalia pondera regni
Sentit, & exuto tot clades imputat Indo,
Invictæque diu labentia mœnia Sylvæ.
Admiranda loquor. totos Eous & Æthon
Abſorpſere lacus, & quà ſub vere Napææ
Ambroſias lavere comas, ſeſe arduus infert,
Prataque depaſcit ſonipes. quæ ſæpius æſtas
Imbribus Arctois maduit, pluviaſque ſolebat
Sidere ſub noſtro, tempeſtateſque ciere,
Ferbuit, & longo latrantem Sirion æſtu,

Arden-

Ardenteſque focos Cancri, rabidumque Leonis
Limen, & Aſtreæ ſuccendit Virginis aſtrum.
Expendunt exacta ſenes, nec talibus unquam
Commemorant nobis iviſſe caloribus annum:
Sic facilis mores, tanto molimine rerum,
Invertit Natura ſuos. non pocula largè
Fudit Hyas, Taurique madens in tergore nimbis
Alcyone damnoſa fuit; ceu juſſa, procellas
Continuit, ſiccæque Ducum juvere labores
Pleiades, & Batavo jam tunc placatus Orion.
Qui licet in cœlo rutilans humentia latè
Cingula, & imbriferum diſtringat Martius enſem,
Vt vidit fluidos Belgarum ſparſa per agros
Agmina, & adverſas ſtudio reptare per undas:
Æolios clemens fremitus, ſolitoſq; furores,
Bellantiq; graves populo compeſcuit iras.
Naſſovius, dum tuta vagis munimina caſtris
Adſpicit, & validis ſecludi mœnibus hoſtem,
Signa movet, dictiſq; ſuos inſtigat euntes
Talibus: Heſperiam mecum domitura Iuventus,
Tempus adeſt. ſi quid quondam meruiſtis in armis
Belligero ſub fratre, meis præſtate parati
Imperijs. uno patriam defendite bello.
Audeat hoc mecum facinus, quem cauſa ferocem,
Non furor, eſſe facit. non vili fama paratur
Pulvere. Cantabrici caput inſuperabile regni,
Auſtriaci jugulum petimus, roburq; potentis
Eugeniæ. quid ſola queat fiducia ferri,
Oſtentate mihi. non vos per frigora brumæ
Lenta traham, gelidiq; ferent incommoda ſoles,
Non rigidas calcare nives, cornuq; minacem

Exſpectare Caprum cupio. victoria præceps
Poſcitur, & noſtros paſſura propinquior enſes
Aut ruet in veſtris, aut ſtabit Sylva lacertis.
Nec vos, Pannoniam quamvis concuſſerit omnem,
Terreat, aut Nemetum domitor, vel rector Iberi.
Aggeribus paſſim circumvallata tuemur
Caſtra, ſuperfuſos fluvios præcinximus illis,
Et pariter terrâ, pariter defendimur undâ.
Ite recepturi, Mavors quam poſſidet, urbem.
Hiſpano collecta manus ſibi congrua captat
Tempora, conatuſq; ſuos & cœpta moratur.
Credite, ſuſpenſus Batavum jam reſpicit orbis;
Regum vota favent, ſpectat ferus Adria longè
E ſpeculis. dubitat Tameſis, quid Belgica poſſit,
Formidat graviora Tagus, plus augurat Iſter.
Mundi cura ſumus. nec vobis degener adſto
Ductor. inacceſſas unà penetrabimus undas,
Ibimus in terræ gremium, cœcoſq; meatus
Ingrediar, conſors famæ, conſorſq; malorum.
Qua miles ſtatione cades, occumbere juxtà
Auriacus poterit. non me diſcrimina vobis
Diſſimilem, caſuſq; dabunt. me pondera rerum
Diſtinguent, non auſa, Ducem. quæ juſſa probabo,
Exequar impavidus. veſtris fortuna periclis
Æquabit, ceu neutra, meum. Si ſtagna, lacuſq;,
Si mihi tempeſtas urbem, ſi proxima cœlo
Tot caſtella negant, Superûm clementia victrix
Cuncta dabit, jungentq; meo ſe fata labori.
Talia ubi peditum turmæ, nunc mixtus equeſtri
Dicta dedit, ſtudijs animos audacibus implet,
Accenditq; mori promtos; belloq;, viaq;

Inſtruit.

Inſtruit. horrendo ſtrepuerunt claſſica cantu,
Et juſſæ cecinere tubæ. ſimul impete diro
Æra crepant. ſtabant arces, præludia pugnæ
Aſpera. ſic, Libycis tutela penatibus, altis
Eminuit trux Byrſa jugis. huc omnibus ardor
Ire per ambages, & longa exorſa viarum
Circumferre gradum. qualis per viſcera terræ
Foſſor in occultos ductat veſtigia flexus,
Obliquatq; ſinus. Tu me per tela, per enſes,
Per cineres, acieſq; Ducum, per funera, pugnas,
Securum, Bellona, rape, & furialia pande
Prælia, ſuppoſitoſq; cavis penetralibus ignes,
Et lethi ſecreta aperi. Iam ſanguine ferrum
Irrubuit, grandeſq; calent pugnantibus iræ.
Hæret in ambiguo Mavors, nec certus in alta
Nube quibus dubitat facilem ſe præbeat armis.
Pandimus abſtruſos aditus, Plutonia rumpit
Clauſtra labor, ſenſimq; truces convellimus arces.
Progredimur foſſis. dextrâ, lævâque ſub ipſa
Stamus humo. diſrupta ruunt faſtigia flammis,
Et reſerat munita fragor, robuſta revellit,
Summa quatit belli rabies. nec ſegnius inſtat
Fortis Iber, patriaſq; domos, & tecta Deorum
Aſſerit, & nullo ſatiantur vulnere dextræ.
Tum Stheneli, Turniq; cadunt. hic Pandaron, ille
Dejicit adverſum Bitian, Rhætumq;, Abarimq;,
Vulnerat Ortygium Cœneus, proſternitur Aſtur,
Et præceps animi Volſcens. ſi nomina mutes,
Adſpicias illic Troas, Rutuloſq; feroces
Permiſcere manus, denſiſq; occurrere turmis,
Alteraq; Heſperiâ defendi Pergama dextrâ:

Inſultare Phryges, Danaos circumdare muros,
Et propius, cæſis geminæ cuſtod bus arcis,
Ferre pedem. ſi quando duces adverſa vocarent,
Pro nobis etiam Mneſtheus, acerq́ʒ Sereſtus
Pugnavere. fuit, qui fata extrema ſecutus
Euryalus calidum vomuit de pectore flumen,
Magnanimamqʒ animam tepidis abſcondit arenis.
Ipſe Gubernator, claro de ſanguine Schetti,
Tunc etiam patriæ pro libertate locutus
Creditur : & vigili dum proſpicit omnia mente,
Aſpera conſilijs moderans, nec triſtibus impar,
Pugnantûm furias, atque intervalla nocendi,
Vincendiqʒ modum laudatis flectit habenis.
Naſſovius, quanquam magnas ſub pectore curas
Verſat, & innumeros pernox ſe fundit in actus,
Nil lethi, mortiſqʒ memor, per ſaxa, per ignes,
Sulphureoſqʒ globos, inter tot buſta ſuorum,
Seminecesq́ʒ viros, & circumſtantia pila,
Fumantes terrarum aditus, & lurida tabo
Regna ſubit, gratoq́ʒ aſperſus pulvere belli
Non his delicias ſtudijs, non præferat aulæ
Gaudia. quin totus fruitur, dum diſpicit hoſtem,
Et deſperatis tranſmittit lumina rimis.
Ille, ut barbarico libratur machina pulſu,
Adſtat ovans, operaſqʒ novis ſucceſſibus urget.
Quæ ſint excubijs, quæ ſint loca commoda vallis,
Quà ruat è portis acies : quo robore tuta,
Præſidioq́ʒ, ſuis noceat, quot vinea repat
Paſſibus, & tragicæ furialia munia ſcenæ
Vnius ſunt cura viri; magnuſqʒ decoro
Militat exemplo ductor. ſtant prælia famâ,

Nec vitæ numerat ſpacium, vel ſupputat annos,
Cui ſua perpetuas deſpondet gloria lauros,
Et cœlo cognatus honos. quo vivit in orbe
Celſa poteſtatum ſpecies, hoc judice pugnat.
Sic Ducis adſpectu cunctæ ſtupuere cohortes,
Æmuláque audaci promovit ſigna Britanno
Gallia, cum ſecum junxiſſe pericula vidit
Auriacum, tantóque ſui ſtetit obſide fati.
Vt Leo, Marmaricis quem nutrijt Africa campis.
Cum ſubit atra fames, catulis comitantibus, antro
Exit, inacceſſos quovis ſub ſidere montes
Permeat, & lethi contemtor opaca ferarum
Ipſe prior luſtrat. patrijs animoſior auſis
Erigitur ſoboles, prædæque ferocibus inſtat.
Intereà adverſum quatiens irata flagellum
Tiſiphone, totis concuſſis viribus orbis
Arma movet, Batimque furens, Iſtrumque receptat
Auxilio, traditque truces hoſtilibus armis
Relliquias. miſtus deſcendit Nervius audax
Advaticis, longiſq; armati Lingones haſtis,
Et quondam fortes Vbij, Tungræq; phalanges,
Membraq́; qui Morini gaudent durare procellis.
Hi caſtris inferre minas, fractoq; laborant
Aggere vexatæ dudum ſuccurrere Sylvæ.
Et ruptas animis ſpirantes grandibus Alpes
Eminus adſultant vallis. Vix claſſico primos
Excierant vigiles, Batavûm cum Ductor anhelo
Adventat ſubvectus equo, loriſq; ſolutis
Virtutis quoq; frena ſuæ, famæq́; relaxans
Conſilio flectit pugnam, feſtinaq́; cunctis
Inſtruit arma locis, & quà vocat hoſtis & uſus

Infert cornipedem. quo deficit aggere miles,
Vtitur auxilijs. hoſtes Dux inter, & urbem
Pugnat, & à tergo clauſos, à fronte laceſſit
Suppetias Regum: diſtinctaq; cura triumphos
Conglomerat Batavo. Nec jam cognata feroces
Nomina conciliant proceres. nec ſanguinis horror
Naſſovios placare duces, commiſſaq; magnis
Bella poteſt odijs. una de ſtirpe creatos
Mars dirimit, geminoſq; ingens diſtare potentes
Cauſa facit. Sed non Henrici caſtra fuere
Henrici ſuperanda manu. Tu Dommala teſtis
Tela virûm, galeaſq;, & Martia corpora verſas,
Hiſpaniq; dolos, & tantis cladibus emptum
Eludis facinus: quodq; illa popoſcerat umbra,
Multa Briaulteos placat tibi victima manes.
Deſtituit ſpes iſta Ducem, primuſq; reſedit
Impetus. haud aliter, quàm cum de montibus altis
Gurgite præcipiti ſcopulis illiditur unda,
Atque in ſe violenta redit, ſpacijſque repulſa
Pluribus, hac illac multo manſuetior exit.
Mox ubi fulmineis patuere impulſibus arces,
Nudatumque latus miſerandæ apparuit urbis,
Et jam ſemiruti montes, avulſaque fumant
Mœnia, & abruptis ſe noſtra ferocia clauſtris
Explicuit, rapuitque iſtam gens æmula laudem:
Tum ſic Tiſiphone, diris intexta colubris
Cæſariem, quaſſanſque faces: Bella altera, reſtant
Altera bella Tago. quamvis ſpes prima fefellit,
Plus ſupereſt. alijs Belgi ſatiabere pœnis,
Heſperia. en, tutum aggeribus revocabimus hoſtem.
Quod cœpi, peragetur opus. quid dextera ſegnis

In ferrum lethale ruis? pateriſque periclum
Gliſcere? quis torpor ſocij? Phlegethonta movete,
Succeſſus dum ſumma negant. hoc Filia Regis,
Hoc Rex ipſe jubet. nec nobis altera rector
Tarpeius mandata dedit. convellere regnum
Auriaci, atque ipſo in gremio conſiſtere terræ,
Conſilium eſt. tacuit, fœdoſque à fronte ceraſtas
Dum manibus furibunda rapit, projecit in amnem.
Atque ait: Hoc vindicta loco mihi poſcitur. illac
Ite viri. madeat primis inſultibus horrens
Iſala, confeſſoſque Duces, truncataque membra
Hauriat. ut dixit, peditum ſimul advocat alas,
Ipſa præit, cuneoſque equitum tranſvectat, & atros
Vndique Marſacijs immittit finibus ignes.
Irrupere aquilæ, & vaſtis ſe jactat in agris
Cæſar; & hinc Flevi fluctus, hinc proxima Rheno
Pannonius luſtrat quadrupes, metaſque nocendi
Præſcribi ſibi poſſe dolet. perculſa Sicambrum
Incuſat regio, nec cuſtodita ſuperbis
Fit ſpolium ducibus. fugiunt Faunuſque, Ceriſque
Et tu cura Pales pecoris: latèque juvenci
Semineces ructant, & ſparſa mapalia tabo
Spirantes adolent epulas impleverat urbes
Terror, & audaces, aliàs, invaſerat aulas.
Famaque nigrantes agitans formidine pennas
Vnanimes belli tremefecit murmure gentes.
At non Naſſovij virtus ductoris eodem
Fracta metu. dubios caſus, incertaque rerum,
Inſtabileſque vices Martis præceperat Heros.
Nec mora ſe partes alacrem diffundit in omnes,
Vna ſalus, roburque ſuis. vicina tuetur

Præſidijs, pavidis Rhenum circumtonat agris,
Inde latus munit Vahali. Prudentia ſolum
Tunc pugnare timet, patriæ nec credita ferro
Libertas. peragit placidè ſedata poteſtas,
Quod vis inconſulta nequit, rabiemque fatigat
Circumſpecta quies. poſt te, Thraſimene, morantem
Laudamus Fabium, dilataque prælia proſunt.
Suſpice Belga Deum. medio diſcrimine rerum
Otia dant Superi, Divûm clementia victrix
Pro te bella gerit. cedunt terrorque, pavorque,
Et cunctis ſua forma redit. Veſalia lætos
Reſtituit tibi capta dies. En adſpice verſam
Vt trahat in ſpeciem fugientis Cantaber haſtam.
Hei mihi qualis abit, quantum mutatus ab illo,
Qui venit, ut ſumptâ redimat ſua tempora mitrâ,
Et debellatis figat tentoria roſtris.
Adſpice, quàm raras in priſtina regna cohortes
Attonitus referat, totos qui inſederat amnes
Milite. quàm ſpolijs Cimbrorum exutus & auro
Æris egens abeat, qui voti prodigus amplæ
Hauſerat urbis opes. turmis truncatus & armis
Fœda legit retrò veſtigia, qui modò plenas
Explicuit campis acies. timet omnia ſerò,
Qui timuit nihil, & nimium ſecura ruinam
Fata trahunt. quantis, per te, Frederice, tenebris
Eruimur. tua nos tanta caligine rerum
Irradiat toto vigilans induſtria regno.
Haud ſecus ac tumidum cum ſurgere Nerea cernit
Navita, & Æolijs turgeſcunt æquora flabris,
Iamque ratim ſubeunt fluctus: ille impiger Arcton
Reſpicit, & quanam decimis ſe ſubtrahat undis

Arte

Arte notat, fallitq́ trucis ludibria ponti.
Tu quoq́ non parvum tantis, Caſimire, triumphis
Adjungis cumulum. tibi priſca Batavia debet
Aſſerti ſpacia ampla ſoli. tranſire paratos
Aggeribus prohibes, objectoq́ obice ſiſtis
Barbariem. mordent fluviorum irata catenas
Agmina, & in ſterili damnant jejunia terra.
Stabat adhuc Sylvæ facies, formaſq́ nocendi
Invenit, & veluti flexus ſe torquet in omnes
Anguis, & adverſus venientem ſibilat hoſtem,
Irrequieta furit. generoſum ſuſcitat ignem
Canæ Fides, veteriſq́ juvat fiducia belli
Magnanimam. jam Regis amor, promiſſaq́ magnæ
Eugeniæ *jubeunt, jurataq́ verba Philippo.*
Obvia caſtra locat, ſtrictos dat euntibus enſes,
Egreditur, vocat ad pugnas, hortamine fortes
Prævenit, & nuſquam timidos expectorat horror.
Vrbis ad Occiduos aditus, cervicibus arctis,
Planities non magna jacet. nam cetera ſtagnis,
Fluminibuſq́ natant. hoc totus tramite Mavors
Sudat, & oppoſitis acuit certamina vallis.
Conciderant arces. iterum munimina ſurgunt,
Protruduntq́ operas operæ. cum cornua frangis,
Lunaris te forma ferit. cum vincitur illa,
Septa ſtruit tranſverſa labor. ſuperata vetuſtas
Deſinat Herculeos iſtis conferre labores.
Hîc iterum ſe Lerna movet, fecundaq́ colla
Parturit, inq́ dies globoſa repullulat Hydra.
Repimus armati ſenſim, metimur honores
Paſſibus, & totam non vult ſe parvula vinci
Area. multiplicat tellus diviſa triumphos,

Annumeratq; Duci. circum ſeges horrida ferri,
Pugnaceſq; micant dextræ, nec limite longo
Ictibus alternis pugnant. cum vocibus æra
Permutata volant, atque intervalla loquendi
Excipit armorum rabies. contermina miles
Tecta locat, geminæque nocent confinia parti.
Fatali ſtat quiſque loco, nec cedit inultus,
Permixtoq; agitant ſociatis greſſibus armos,
Vulnera vulneribus redimunt, ſternuntq; caduntq;,
Inque vices redeunt mortes. huic ſæva cruorem
Ora bibunt, ſanieq; horreſcit livida cervix.
Illi ſanguinea venerando in corpore grumâ
Canicies aſperſa rubet. trahit ille labantem,
Purpuream vomit ille animam. portantur in haſtis
Exuviæ, libratq; exanguia corpora miles,
Fruſtaq; lethiferis quærit Libitina cavernis.
Cerno Thyeſtææ crudelia fercula menſæ,
Cerno Lycaonios artus, Buſiridis aras,
Cerno ſacra Phrygum, ſibi quas placanda popoſcit
Taurica ferales obitus, furialia Thracum
Orgia, Achilleos tumulos: quò gloria ducis,
Quò rapis heroum ſobolem? morituraq; jamiam
Nomina? proh quanto meruiſti ſanguine vinci
Vrbs cognata polo. non te ſtipendia tantum,
Venaleſq; animæ; ſed quas armaverat ardor,
Non emptæ domuere manus, devotaq; laudi
Pectora ſemideûm. Sed quis fragor intonat aures?
Annè Gigantea congeſta cacumina dextra,
Enceladiq; ruunt? an mœnia ſubruit urbis
Mars pater? & diris Corybantia flatibus æra
Excutit? alta labant; muroſq; irata reſolvit

Machina,

Machina, perq; domos, tonitrus imitata Deorum,
Sævit, & immani turres diſrumpit hiatu.
Eſt genus armorum, quo non violentius ullum
Vel Phlegethon, vel Lemnos habet. coit unus in orbem,
Miranda ſed mole, globus, cui plurima venter
Tela capit. latitant permiſto ſulphure ferri
Pondera, & occultas ſervant in funera cauſas.
Hunc ubi ſerpentis vis imperioſa favillæ
Attigit, obliquo ſe tollit in aëra motu,
Flammivomamq; trahit caudam: mox lapſus ab alto
Horrendum ſonat, & magno ſua viſcera niſu
Rumpit, & ingenti involvit vicina ruinâ.
Quos ubi nocturnos flectens Latonia currus
Vidit, & ipſa Deûm circum delubra rotari,
Creditur attonitis retrò ceſſiſſe quadrigis.
His quoque pugnatum. tandem ſe vinea foſſis
Ingerit, & cœcis ſuppoſti mœnibus ignes
Extremus venere labor. diſrupta pateſcunt
Oppida, & incertam ſpondent ſuprema ſalutem.
Exitium tunc Sylva timens, cladeſq; ſuorum,
Et nudum perfoſſa latus, poſtquam irrita Bergî
Cœpta videt, totamq; imis à ſedibus urbem
Corruere, atque arcta muros indagine cingi,
Tales ſollicito profudit pectore voces:
Quàm nihil imperijs tutũ, quàm cuncta revellat,
Quæ ſteterant, Fortuna procax, Regumq́; ſuperbis
Inſultet malefida bonis, devicta docebo.
Illa ego Brabantûm decus inviolabile regni,
Quæ bis Auriacum, Moſa indignante, fugavi,
Debebor fratri ſpolium. quæ Martia ſprevi
Bellorumq́; minas, ſubnixaq; fraudibus arma,

Inque meos uſus agrorum commoda verti,
Totq́ mihi populos ſolo terrore ſubegi,
Ludibrium ſum, Belga, tibi, veſana potentum
Fabula, & infidæ exemplum memorabile ſortis.
Hei mihi quò priſcæ vires, quò concidit illę
Indomitæ virtutis honos, trepidataq́ dextræ
Fama meæ. quæ trans fluvios ſpacioſa vagabar,
Aggeribus captiva premor. cui robur in undis
Omne fuit, jam ſicca tremo; ſolitaſq́ cadenti
Immutant elementa vices. adamantina forti
Caſtra jacent ſuperata manu: præcordia foſſor
Ipſa tenet: calco tumulos & buſta meorum,
Quò mecunque feram. ſi tantas, maxime rector,
Promerui pœnas, ſi parcius imbuit aras
Relligio neglecta mihi; tua fulmina ſontem
Dejiciant, Batavis quàm me ſervare triumphis
Opprobrium crudele velis? da ſecula Pyrrhæ,
Supplicio leviore fruar. num templa, Deoſq́
Reſpicis? æterno fumantes thure penates,
Mitratumq́ patrem, ſacræ tot nomina turbæ,
Veſtaleſq́ tuas? num tot mihi culta per annos
Migrabit veneranda Fides? mandataq́ magni
Præſulis, & Romæ potero dediſcere leges?
Hoc debes mihi Breda mali; vindictaq́ de mę
Clade tua petitur. Patrem quoque funere noſtro
Expiat Auriacus. longi diſpendia belli
Sera luam, clariſq́ accedam fortè trophæis
Vltima. Quàm memini, mę, cum tentoria figi
Adſpicerem, & poſitis hoſtes conſiſtere ſignis,
Illuſiſſe Duci. turres attollitę, dixi,
Immenſos ſiccate lacus, advolvite ſylvas,

Siſtite

Siſtite præcipites fluvios. imponitis Oſæ
Pelion, excelſam manibus reſcinditis æthram
Incaſſum. cunctos obices & vincula rumpam,
Mille patent nobis aditus. penetrabimus illac,
Aut illac. dabitur meliori pervia cauſæ
Semita, nec vili ſuccumbam Martia ſulco.
Iam Phaethontæis dicebam Belgica curis
Regna regi, & ſtolidæ committi frena juventæ.
Nunc & Aloidas geminos ſuper aſtra negatas
Affectare vias : bimari nunc ludere in Iſthmo
Romulidas. cœco raptari turbine, quiſquis
Adſpiret Sylvæ ſpolijs. regalibus ibam
Altior auxilijs. ſuffulta potentia ſceptris,
Et gemini Titanis opes, Iſterq́ue, Taguſque,
Scaldis, & armatis veniens Germania caſtris,
Subdiderant animo ſtimulos. nunc omnia retrò
Verſa ruunt; veniamque ſimul, vitamque precari
Cogor, & inviſæ faſces ſubmittere terræ.
Heu, dedi jam Sylva potes, jam fracta fatiſcis,
Hactenus inconcuſſa cadis. flos ille potentis
Occidis Europæ, & victam te Marte fateris.
Attamen eſt aliquid, quod te non degener hoſtis
Occupat. illa tuis reſtant ſolatia fatis.
Si cadis, Auriaci dextrâ cadis. Inde reflexis
Ad victorem oculis, infit: Cape, maxime Princeps,
Imperij nova jura mei, atque extorta Philippo
Mœnia Belgarum cunctis præpone triumphis.
His dictis ſiluere tubæ, pugnæque reſedit
Impetus, & poſitis Mavors deſævijt armis.
Verticibus recidunt galeæ, clypeique lacertis,
Haſta jacet, laxant læta thoraca catena,

Non

Non ultra adverſis cervicibus imminet enſis,
Sæva vel oppoſitos lacerat catapulta penates.
Caſtra vacant, vetereſq; abſcedunt partibus iræ.
Iam quater æſtivum Phœbe reparaverat orbem,
Radebantq; cavas Titania lumina Lances:
Cum leges manſueta capit, Batavoque coactum
Subdit Sylva caput. feſſo lux prævia Marti,
Laurigeroſq; ciens felix Aurora jugales,
Ingentem nobis conſummavére laborem.
Panduntur portæ, Dominiſq; Potentibus arces,
Naſſovioq; patent. miſcet clementia dextras,
Et ſimulatus amor. torquet ſua gaudia civis,
Dum dolet. & plauſus contraria vota ſequuntur.
Spectatrix venere cohors, & læta juventus,
Tardigradique ſenes arvis ac mœnibus adſunt
Vndique. commendant etiam jam bella puellæ,
Et graditur per tela Venus, ſtudiiſque fatetur
Diſparibus ſua bella geri. non littora quondam
Iſthmia, non tantis fremuit concurſibus Elis,
Cum celeres Hieronis equos, curruſque ſtuperet
Græcia, victriceſque rotas agnoſceret Argos.
Omnibus idem ardor, longo qui tramite currunt,
Gramineos calcare foros, ſinuataque vivo
Ceſpite metiri ſpatia. hic in milite vultus
Intrepidos, greſſumque notat: probat ille ſuperbæ
Molis opus. vaſtos aliis mirantur hiatus
Murorum, noſtrique juvant ſpectacula belli.
O quam lætus adeſt, qui nunc illuſtrior exit
Gentibus, & victor populus quem conſecrat annus.
Quamvis Auriacas ſemper comitata ſecures
Laurea bellatrix fuerit, totieſque triumphos,

Et

Et domitas urbes clypeis inſcripſerit æſtas;
Hic tamen antè omnes toti fulgentior orbi
Emicat, & victa præfert ſua tempora Sylvâ.
Ad facinus Mars ipſe ſtupet, nec viribus ultrà
Invictum quicquam eſſe dolet. nunc pervia ferro
Sidera, nunc ipſos Superûm nutare penates,
Securumque nihil Belga pugnante fatetur.
Fortius haud unquam, nunquam violentius itum
In latus Heſperiæ, ſimili nec clade ferocem
Fregimus Auroræ dominum. fortuna labori
Annuit, ingenio robur, fiducia cœpto.
Quàm Superis, Frederice, *places. tibi ſidera format*
Iuppiter, & totus facilem ſe accommodat æther.
Quàm populis, Henrice, *places. æraria cives*
Pandimus unanimes. tibi, fortia nomina, Belgæ
In lintres fregere nemus. tibi mille ruebant
Per fluvios plenæ cuneis & frondibus alni.
Submerſæ ſedere rates, per ſtagna, per undas
Ivimus impavidi. confudimus æquora terris,
Terraſque æquoribus. Tu, Ductor magne, ſecundis
Conficis auſpicijs bellum, gladioque coërces
Luxuriem fati. patrijs virtutibus addis
Plus audacem animum. Fratris ſucceſſibus olim
Clarus eras, nunc ipſe tuis, & ſanguine parta
Crebra paludatos ambit tibi laurea faſces.
Quod gaudent Batavi, Batavis quod ſecula currant
Aurea, vicinum Vahalis quod neſcit Iberum,
Noſtra quod imbellem miretur Belgica Moſam,
Debet quiſque tibi. dubijs formidine rebus,
Incœptum damnare caves. conſtantia caſum
Riſit, & ancipitem ſprevit prudentia luſum.

Vincere

Vincere num Bredam tanti eſt? ibi tempora longas
Traxerunt dilata hyemes: hîc vincere brumâ
Vinci penè fuit. partas ibi cæſpite grandi
Impenſa mutamus opes. non ſtagna, lacuſq;
Circumfuſa nocent Liguri. non viribus ullis
Vicit, at imbelles jugulos ingloria fregit
Supplicio, non Marte, fames. Tu foſſor in undis
Munimenta locas, immaniq; aggere fluctus,
Neptunumq; domas. Tu totos abluis agros
Æolus; & ventos, tempeſtateſq; ſecundas
Ad tua juſſa vocas. idem Tu miles in enſem
Inſurgis; ſubigiſq; trucis Mavortia Sylvæ
Robora, dum plenas indulgent horrea meſſes:
Certavere diu Superi, quis vinceret illam.
Certavere Duces: donec decreta Deorum
Excipis, & cœli dirimis certamina victor.
Sæpius Alciden ſtupui, ſeu ſtringeret angues
Trux puer, aut ſævi laſſaret terga juvenci:
Sive Cleonæi diſcerperet ora leonis,
Subderet Antæum lucta, Stymphalidas arcu.
Plura tuæ potuere manus. plus proderit orbi,
Brabantûm domitor. ſoli gravis Hydra paludi
Vixit, in Arcadiæ partem vaſtator abibat
Sævus aper, crudi Thracas Diomedis imago
Terruit. hæ multis nocuerunt ſedibus arces,
Vna nec hoc monſtrum vallis, non una pavebat
Inſula. per Batavos, vicinaq; rura Sicambrûm
Ibat, & adverſas lacerabat dente Salinas.
Merſit Scylla rates, ſed & hoc. armata Chimæra
Ignibus ira fuit; vomuêre incendia Sylvæ.
Bellephoron tu noſter ades: tu denſa rotantem

Brachia

Brachia Geryonem, raptoriſq; atria Caci,
Latrantemq; domas, victis cuſtodibus, aulam.
It gradibus fortuna ſuis. præludia famæ
Grolla dedit, dites vexerunt nomina gazæ
Latiùs, admovit grandis Veſalia cœlo,
Vltima pugnantem virtus permiſcuit aſtris.
Macte novis, Princeps, titulis. En ardua pennis
Ipſa tuos circumvolitat Victoria currus.
Frena tenet Mavors, agileſq; in prælia lentè
Ducit equos. circum galeas diſponit, & enſes,
Scutaq;, ſanguineaſq; levans Bellona machæras.
Dextrum Cura latus, lævum Prudentia claudit.
Stat Labor, attritoſq; gerit poſt terga ligones.
At Timor, & validis Formido innexa catenis
Ponè ſubit, laceratq; ſuos crudelius artus
Livor, & inſanum furijs diſcerpit Iberum.
Vna ſalutantum vox eſt. confundimus omnes
Vota renaſcentis patriæ. clamoribus urbes,
Compita, rura ſonant. ſtudijs concordibus aulæ,
Curia, templa favent. victo ſic clarus ab Indo
Thyrſigeris redijt ſubvectus Lyncibus Evan,
Et debellato domitor Tirynthius orbe.
Sic Latium, ſic Roma ſuis ſpectabilis olim
Occurrit Ducibus, tunc cum Capitolia Paulus
Scanderet, & vinctum ſpectarent roſtra Iugurtham.
Adſpicis, ut belli Proceres, & in ære micantes
Adſultent te circum equites? petulanſq; ſuperbis
Paſſibus incedat ſonipes? crebroq; peractum
Hinnitu teſtetur opus? Tibi concrepat arma
Miles, & in luſus bellorum ſeria vertit.
Ordine diſcurrit, vibrantur cominus haſtæ,

Nunc ſtat tota phalanx, geminis nunc ſciſſa catervis
Obvia procedit. fugiunt, iterumq; reflexo
Agmine reſtaurant pugnam. pars altera victrix
Militat Auriaco, pars hæc mentitur Iberum.
Eſt, ubi in excelſis, picturatiſq; columnis
Carmina ſuſpendant vates: ubi picta Leonis
Adſpectes Batavi clauſo pomœria ſepto.
Ille coruſcantes adſtricto faſce ſagittas
Vngue tenet, Bredaq; novis admurmurat iris,
Et pavidam caudæ perſtringit verbere Lingam.
Floribus ornantur Satyri, Fauniq; bicornes
Exiliunt, nectit feſtas Galatea coronas,
Victoremq; rudi ſequitur modulamine Phyllis.
Quæ clypeos nuper calcatis ſumſerat agris,
Triptolemo ridente, Ceres, jam priſtina rurſus
Rura colit, gladioſq; ſuis occultat aratris.
At procul æquoreis pugnans Neptunus in undis,
Acrior ad famam, tranſtris hoſtilibus inſtat,
Atque omnes Tritona jubet deferre per oras;
Ire per Heſperium pelagus, terroribus aulam,
Et Siculos implere Deos: narrare potenti
Borbonio, Tameſiſq; patri: mox longius actum
Ire per Ionios fluctus, ubi militat acer
Adria, & Auſonij librat diſcrimina belli.
Ivit & Arctoum qui nuncia ferret in orbem,
Qui fractum erigeret Cimbrum, Sueonumq; tiaras,
Et lætis Gothicum recrearet vocibus oſtrum.
Fortunate Ducum, magni, Frederice, *parentis*
Gloria, cui titulos frater tranſcripſit, & enſes,
Indue Te patriæ meritis, lauroſq; triumphans
Continua. placidam Libertas aurea frontem

Expli-

Explicet: Vnanimes ſociet concordia terras,
Te monſtrante viam: faciles dent roſtra ſecures:
Sit fœcunda domus: patrios exſurgat in auſus
Filius, & teneri cupiant è caſſide vultus
Adſpectare tuæ bellacia mœnia Sylvæ.

Epiſtola
AMELIÆ
AD
FREDERICUM HENRICUM,
maritum, audacius ſub ipſis SILVÆ-DVCIS mœnibus militantem.

SI vacat, & nullus circum tentoria miles
Barbaricis inflat claſſica rauca ſonis:
Nec medios inter cuneos, foſſaſq;, globoſq;
Efferus, & multa cæde cruentus ovas:
Has lege ſollicitæ, mihi fas ita ſcribere, voces
Conjugis, Ameliæ triſtia verba tuæ.
Arma, jube, ſileant. nec dum tibi noſtra leguntur,
Verberet obſeſſas machina ſæva domos.
Ipſa, puerq; tuus, blandiſſima nomina, pugnæ
Fortè brevem poterunt promeruiſſe moram.
Hæc ego dum ſcribo, tabulis dum littera currit,
Vagiit ad motam parva Loyſa manum.

Auriacuſq́; tua recubans in parte cubilis,
Invocat, abſentem quem videt eſſe, patrem.
Et nunc ille meis, nunc hærens illa lacertis,
Multa ferunt matri baſia, nulla tibi.
Adſpice, quam primâ numeras diſtare ſecundam,
Linea ſtat fœdâ commaculata notâ.
Hîc mihi ſcribenti ſubito puer impete truſit
Audacis tremulam patris amore manum.
Quas tamen adſperſas tabulæ circumſpicis undas,
Flumina ſunt oculis præcipitata meis.
His tibi, magne Ducum, lacrymis, hoc rore litamus,
Hæc ſunt militiæ præmia miſſa tuæ.
Segnior his forſan medios aſperſus in hoſtes
Ibis, & impavidum negliget arma caput.
Quò Frederice ruis? jam te per tela, per enſes
Audio vicino mœnibus ire gradu.
Totq́; inter caſus, dubijq́; pericula Martis
Hoſtica nocturno tangere caſtra pede.
Si tibi conjugij nomen venerabile, cur me
Conjuge vis, eheu, poſſe carere meo?
Si placet Ameliæ quicquam, ſi vultus & ora,
Pallidulam tanto cur facis eſſe metu?
Si tibi læta placent facilis reſponſa maritæ,
Cur cupis his ipſis me titubare malis?
Si mihi vernantis lumenq́; decorq́; juventæ eſt,
Deſine ſic rugas accelerare meas.
Squallida jam luces, jam ſquallida tranſigo noctes,
Duraq́; ſum, dum tu dura vir arma geris.
Non mihi cæſaries compta eſt, velut antè ſolebat,
Ordinibuſq́; nitet vitta decora ſuis.

Non ſaturata placet Tyrio mihi murice palla,
Quæq; meos decorat fimbria pulchra ſinus.
Omnia negligimus, veſtes, famulaſq;, domumq;.
Dumq; tui cura eſt maxima, nulla mei eſt.
Conveniunt matres, &, dum tibi militat æther,
Illuſtri cupiunt corpora veſte tegi.
Scilicet ingrediar medias ſecura per urbes,
Pro patriâ pernox tu fera bella geras?
Et mea fulgentes decorabunt tempora gemmæ?
Dum tua bellatrix tempora caſſis habet?
Vel manus iſta comam pectet? tua diriget enſem.
Et fracto curis Principe, mollis ero?
Quin potius belli triſtes imitata labores,
Nolo nimis diſpar cultibus eſſe tibi.
Incedo diſcincta, dolens, ſine viribus uxor,
Fortè etiam, tibi dum ſcribimus, orba viro.
Nec me divitiæ, nec me decor afficit aulæ.
Hoc juvat, Auriaco conjuge poſſe frui.
Iam tibi Penelope, jam ſum, ſine conjuge, Phyllis.
Et, velut Hippolyto Phædra, miſella queror.
Increpat Oenone Paridem laſcivæ procacem,
Hæc mea bellacem pagina mœſta Ducem.
Exprobrat Hypſiphyle Æſonidæ, Sichæia Troiæ.
Longè aliud conjux quod tua damnet, habet.
Flebilis abſentem Hermione depoſcit Oreſtem.
Hoc quoque, ſed prohibent invida bella, velim.
Obſecrat, & repetit multis Ariadna querelis
Theſea. te peterem, ni magis arma petas.
Vna tot è Danais conjux miſerata maritum eſt.
Tu, Frederice, tibi parce, miſerta mei.

 Tynda-

Tyndaris iſta ſuos Paridem celabat amores.
Non ego. quid timeam, clamat apertus amor.
Vt caveat fluctus, Seſtos tranſcribit Abydo.
Longius abſcedas mœnibus, Haga rogat.
Dum poſſum ſuadere tibi, ſuaſiſſe juvabit.
Dumq; licet, cupio conſuluiſſe viro.
Vt te non poſſum, poſſum metuenda videre.
Sæpè piæ voces conjugis omen habent.
Caſtra, duces, litui, flammæ, certamina, foſſæ,
Singula ſunt damnis verba tremenda ſuis.
Horret, & ingenti trepidat formidine pectus.
Nec mea ſum, cum tu deſinis eſſe tuus.
Deſinis eſſe tuus, cum Princeps bella capeſſis.
Si titulo gaudes Principis, arma jube.
Non pugnare Duces, ſed ſunt dare juſſa parati.
Militis haud partes, imperitantis habes.
Tota ſalus patriæ Ducis eſt, non militis illa eſt.
Hic leve, ſed pondus grandius alter habet.
Non unum te tela petunt, mittuntur in omnes,
Vulnere communi Dux populuſq; cadunt.
Vulnera quæ tua ſunt, etiam ſunt illa Loyſæ,
Sunt etiam Ameliæ, Naſſoviiq; tui.
Quod ſi magnanimas ſuccendit gloria curas,
Non minor hæc vivi, quàm morientis erit.
Sunt juvenes bello inſignes, & fortibus armis,
Parent imperio caſtra, Duceſq; tuo.
Audaces aptant gladios ad juſſa Britanni,
Quoſque ſuus, Galli, rapiat in arma furor.
Stant coram intrepidi, Mavortia nomina, Scoti,
Stat coram impavido pectore Belga tuus.

Sunt

Sunt etiam toto braccati corpore Rhæti,
Et tranſalpinis agmina miſſa jugis.
Hi tacitos ſubeant vallos, hi mœnibus inſtent,
Et formidatis ſtentq; cadantq; locis.
Sæpè Ducem fortuna premit, magis æqua minori.
Quoſque rapit, nulla cum ratione rapit.
Parce tibi. alterius facilis jactura ſepulchri eſt.
Rarior Auriaco nomine ductor adeſt.
Sufficiant miſeranda tuæ tot funera gentis,
Et tot Naſſoviĳs Belgica clara rogis.
Solvimus inferias Regi. ſat ſanguine in illo
Heſperiĳ luimus ſubruta ſceptra ſoli.
Te patriæ ſupereſſe tuæ, ſoboliq; mihiq;
Convenit, & ſolos progenuiſſe Duces.
Sin exempla movent, dominor Carthaginis altæ
Militis officium noluit eſſe ſuum.
Imperio decus omne ſtetit. plus militat ille,
Conſilio quiſquis provida bella gerit.
Hectoreis toties conjux cur obſtitit auſis?
Cum ferus Argolicas perderet igne rates.
Credidit hoc ſolo defenſam vindice Troiam,
Credidit hoc uno Pergama ſtare viro.
Quàm vereor, Princeps, ne, te moriente marito,
Objiciat caſus Laodameia ſuos.
Quàm velit hoc Veſper, quàm regia tota Philippi
Gaudeat, & noſtris rideat aucta malis.
Non ego Naſſovium, mox ut non eſſet, amavi,
Aut viduo peream nupta relicta thoro.
Speravi thalamos, ut conjux conjugis eſſem.
Ne, precor, has partes diſſociaſſe velis.

Quàm male bellantum ſtudijs, ſociantur amantum,
Et pugnax ſorti laurea juncta meæ eſt.
Principis eſſe velim, non duri militis uxor.
Poſtremum hoc titulis exime, ſoſpes ero.
Nunc metus, atque altis hæret formido medullis,
Multaq; dum timeo, plurima fingit amor.
Et forſan meus errat amor, patriæque nocebo
Femina, mandatis imperioſa meis.
Nil moror. unius mihi credita cura mariti eſt.
Omnia ſunt domino damna minora meo.
Quid mihi privatis urbs expugnanda periclis
Proderit? & tanto pignore victus Iber?
Si proſis alijs, uni mihi Sylva nocebis.
Non Batavus tanti, totaq; Sylva mihi eſt.
Vincere te cupio. cupio plus vivere. nolim
Auriacum Decijs, Attilijſq; parem.
Scipiadem potius, potius te Neſtora vellem.
Non mihi Pelides, Priamideſq; places.
Pugnavit Telamone ſatus, ſed ſuaſit Vlyſſes,
Præmia ſuadentis ſola fuere viri.
Si furit, & rutilis princeps Guſtavus in armis
Militat, & Daci tergora ponè premit:
Hic Boreæ propior, cœloque animatur & undis
Acrius, & totum poſſidet Vrſa Ducem.
Plus mites Batavi. rigida te longius Arcto,
Longius immiti ſidere Delpha dedit.
Et tuus imperijs genitor laudatur, & armis,
Bella ſed imperio rexit & arma ſuo.
En, tua tuta jacent alijs munimina vallis.
Hic eques, hic ſequitur Martia ſigna pedes.

Hic

Hic tormenta crepant, illic in viſcera terræ
Itur, & infeſtas exigit alter aquas.
Hic hæret ſtatione alius, procul excubat alter,
Hic cadit, hic hoſtem vulnerat, ille fugat.
Omnia dum fiunt, dum belli cuncta geruntur,
Sit ſatis, hoc nutu Principis omne geri.
Quæ vincunt alij, tua ſunt. tu mœnia victor
Subruis, & tantum conficis autor opus.
Tu ruis in jugulos abſens, tu tota revellis
Flumina, tu juſſis ſtagna lacuſque domas.
Omnia debemus capiti. Tu deſine cæcas,
Hæc lachrymans ſcribo, ductor inire vias,
Aut ego, quod ſolum ſupereſt, per tela, per ignes,
Caſtra per, & cuneos irrequieta ferar.
Inſequar Auriacum. nec tunc procul ire vetabo.
Si volet, ipſa inter tela, licebit, eat.
Tunc moriar, qua ſede meus morietur, & hoſtis
Munus erit, poſt te, me ferijſſe ſimul.
Forſan & ex uno geminos ſuccumbere telo
Gratia fortunæ, vel rationis erit.
Vna thori facies, una eſt concordia, tandem
Fata velint uno nos perijſſe modo.

ORATIO
Tribunorum in caſtris,
AD PRINCIPEM AVRIACVM.

Vide Orationem Crateri ad Alexandrum Magnum, quæ exſtat apud Curtium lib. 9.

CRediſne, Princeps fortiſſime, adventu magis hoſtium, ut jam in vallo conſiſterent, caſtris adſultarent, quam cura ſalutis tuæ, ut nunc eſt tibi vilis, nos eſſe ſollicitos? Quantalibet vis omnium gentium conſpiret in nos, impleat armis viriſque Brabantiam omnem, Cæſareanas aquilas inducat, Tillios, VValſteinioſque crepet, tu nos vivus, incolumiſque præſtabis invictos. Sed quis hoc Federati Belgij columen, ac ſidus diuturnum fore polliceri poteſt? cum tam avidè manifeſtis periculis corpus tuum offeras, oblitus tot militum civiumque animas trahere te in caſum. Quis enim tibi ſuperſtes aut optat eſſe, aut poteſt? Eò pervenimus, auſpicium atque imperium tuum ſecuti, unde, niſi te ſalvo, nulli lætum ad penates ſuos iter eſt. Quod ſi de Hiſpaniæ, totiuſque Orientis & Occidentis regno cum Philippo dimicares, etſi nemo vellet;

let: tamen ne admirari quidem poſſet, tam promptæ eſſe te ad omne diſcrimen audaciæ. Nam ubi paria ſunt, periculum ac præmium, & ſecundis rebus amplior fructus eſt, & adverſis majus ſolatium. Tuo verò capite urbem illam, licet maximi aliàs momenti, redimi, quis ferat, non tuorum modò militum, ſed ullius etiam gentis ſocię, qui quid in republica noſtrà validum ſit, quid ægrum, novit? Horrent animi cogitatione rerum, quas videmus indies, dum intrà telorum hoſtilium jactus, foſſas, cuniculoſque intrepidus ſubis. Eloqui timemus. inertiſſimus quiſque jam de corporis tui ſpolio triumphaſſet, niſi te hactenus miſericors in nos Deus ſervaſſet. Totidem proditores, totidem deſertores credemur alijs, quot te aut retinere in tentorijs, aut in foſſis perſequi, tueri, ac ſecurum præſtare non poſſumus. Vniverſos milites ignominiâ notas, quaſi officij ſui parum memores, ſine te, exequi mandata nollent. Temetipſum conſilijs, imperijſque ſerva. Non militis partes, ſed Imperatoris habes. Scipionis illud cogita: Mater Imperatorem me, non militem genuit. Adeſſe rebus debes, ſed citra ſummæ rei diſcrimen: vires, roburque inſpirare militi, at cum locorum delectu: prælia voce, conſilioque moderari, ſed dubijs præliorum eximi. In milite unius ſors eſt, in Duce univerſorum periculum. Minores curas minoribus ducibus manda. Non ſtamus in acie, non ſtatus imperij, aut ſalus provinciarum in ferri cuſpide poſita eſt. Vallis hoſtem, aggeribuſque arcemus. Legimus, & jam juvat meminiſſe,

cautos

cautos cunctanteſque duces laudari, nullo loco, niſi quantum neceſſitas cogat, commiſſuros ſe fortunę. Et ſummus ille civilis prudentię magiſter reprehendit Imperatorē, contemnendis, quam cavendis hoſtibus, meliorem. Sine timidum, pro cauto, tardum, pro conſiderato, imbellem pro perito belli vocent. Non hoſtium, non malevolorum hic audiendæ voces. Clamat reſpublica, clamat exercitus, clamant boni juxta ac prudentes, omnium in te ſalutem verti. Magna cœpta conſilium & mora perficiet. eludet unico momento, infelix ſæpè, audacia, & nimis curioſa ſollicitudo. Tuo caſu animus hoſtibus accreſcet, & fiduciam illis liberandæ urbis mortuus facies, quam vivus habere non ſinis. In expectatione tanti operis univerſus orbis eſt. Aliorum admiratio, aliorum indignatio, aliorum alibi ſtudium eminet. Videntur fata obſeſſam urbem damnaſſe, ſed videntur tantum. Cave, ne decreta ſua vertant in nos. Sunt in procinctu hoſtes, inſtant vallis caſtriſque, in omnes occaſiones intenti, ut laboranti urbi ſuccurrant. Proſpiciendum, ne quod à ſuis virtutibus ſe conſecuturos deſperant, tibi imputent. Ad gloriam contendentibus viam ſternit prudentia & ratio, non impetus. Fama providentiæ in magnis auſis valida eſt, in obſidionibus validiſſima. Et parta & ſperata decora ex tua pendent incolumitate. Quod ſi victorias numerare vis, annos numeres oportet. Rebus præclarè geſtis ſupereſſe glorioſius, quam ijs immori. Mortuos fama lambit, vivos afficit. Stant & pugnant in theatro orbis

prin-

ꝑrincipes, ſed & in eodem peccant. & cum vir-
utibus conſpectius quoque eſt, quicquid in ijs
ninus laudabile. Ex te, velut è capite mem-
ra, ſpiritus ânimoſque capimus. Tu virtutis,
gnaviæque tuorum ſpectator es & vindex. Pu-
let ſingulos te occupato otiari, & ſegneſcere.
n oculis tuis vulnerari & mori glorioſum
uiſque putat. Te coram nec dolorem ſenti-
nt, nec mortem extimeſcunt. *Vrget præſentia
Turni.* Si monere noſtrum non eſt, monemus
amen, ne, quàm vellemus citius, imperare no-
is deſinas. Attendit ad Patroclum ſuum A-
hilles, Achatem AEneas. & ne fabuloſa ſo-
um loquar, attendit ad Narſetis ac Belizarij
alubria monita Iuſtinianus. Quæ effecta vo-
es, nobis impera, non tibi. quocunque juſſe-
is, ibimus. Infeſta loca, fatales pugnas nobis
epoſcimus, quos ſi extinxerit Mavors, habes,
uibus bellum reſtaures. Imperantium uti mag-
a eſt paucitas, ita novitas nocet, & regimen
ullum aut incertum ſecuritatem publicam la-
efactat. Pericula cave, hoſtium mœnibus ab-
cede, foſſis exi, ubi deſcenſus Averni facilis,
ed gradum revocare difficile. Non pranden-
dum tibi, tanquam apud inferos cœnaturo, non
cœnandum, ut mox efferaris. Militibus hoc
dixit Leonidas, non belli duci. Et nihil pro-
fectò indignius, quàm cum tuos afflixeris, ho-
ſtibus gaudij cauſas propinaſſe.

EP I-

EPIGRAMMA.
SILVA-DVCIS
LOQVITVR.

ME victā quicunq; videt, miretur in hiſce
Mœnibus Auſtriacos occubuiſſe duces:
Et paſſas violenta Deas, Thetyńq; Palemq;:
Fluminaq; adſtrictis obriguiſſe vadis.
Miretur totas Batavum abſorpſiſſe paludes,
Caſtraq; præcelſis tot poſuiſſe jugis.
Qualia nec grandes quondā ſtupuere Plateæ,
Victaq; ſub Lybico Byrſa ſuperba mari.
Hoc quoq; miretur, magni nil Cæſaris arma,
Et Regum pro me nil potuiſſe manus.
Belgica *Tarpeio ſi pridem* Roma *Tonanti*
Nuncupor, en, titulo ſplendidiore cado.
Hoc mirere magis: vicit jam Belgica Romam,
Et ter mitratum terra puſilla Patrem.

FINIS.

TRIVMPHVS

Supra captâ

OLINDA,

Pernambuci Vrbe, Braſiliæ Metropoli.

INvenit ſpes noſtra viam. patuere Philippi
Imperia, Heſperidumq́ domus; & Veſpere ab ipſo
Affulſit Batavis lux optatiſſima terris:
Quaq́ cadunt, rutiliq́ ruunt Hyperionis ignes,
Belgarum ſe tollit honos. Ah, ipſa laborat
Gloria. non unus nobis quoque ſufficit orbis,
Quærimus audaces alium. confundere mundos,
Et procul adverſo diviſos cardine Soles
Pars mundi tantilla poteſt. nos vincimus ipſi,
Et cauſis majora damus, famamq́ fidemq́
Tranſcendit noſtrum facinus. tu cœpta parentum,
Succeſſuſq́ patrum veniens miraberis ætas.
Necdum etenim furor Heſperiæ, ſæviq́ dolores,
Et debellatæ magnis ululatibus urbes,
Inſonteſq́ rogi Procerum, flammæq́ piorum
Exciderant animis. iſtis ex oſſibus ultor
Naſcitur, & ſeros acuit vindicta nepotes.
Concutitur fortuna Tagi, convellimus arces,
Vincimus indomitas urbes, ſpoliavimus æquor,
Regales partimur opes, abradimus uſque
Auſtriaci titulis aliquid, ſequimurq́ potentem,
Quà præit, Auroræ dominum. ſi terreat Ortum,
Et ſua longinquis figat vexilla Moluccis;

Regnamus juxtà ſocij, medioq; natamus
Oceano, jactatq; ſuum Battavia nomen;
Et bellum Ternata gerit. Si Sole peruſtus
Afer, & in Libycas Nigris ſpatiatus arenas
Littoraq; & populos victori cedit Ibero:
Imus in adverſum ratibus victricibus hoſtem,
Carbaſaq; hac ipſa defigimus invida glebâ,
Et commune ſolum nobis, commune profundum
Credimus, & paribus mercamur finibus aurum.
Quà Perſas, Arabaſq; domat, calidoq; ſub axe
Fervida Erythræis dominatur fluctibus Ormus,
Objicit arma furor, totoq; occurrimus Indo.
Sin ſatur Europæ Princeps, Aſiæq; potentis
Ebrius imperio rector PLVS *cogitat* VLTRA,
Occiduoq; infert aquilas & nomina mundo:
Ponè ſubit Boreæ populus, tranquillaq; ſulcans
Æquora pacificis etiam bellatur in undis;
Aut inventa ſecat freta, vel vicinius Auſtro
Invenit, aut noſtris Chilen ardere favillis
Adſpicit, aut celſæ trepidare palatia Limæ,
Proregumq; domos, timidiq; abſtruſa metalli
Viſcera, & immenſis turbari Mexica damnis.
Laxat regna ſitis lucri. ſpe militat iſtâ
Quilibet. utilitas fines metitur honeſti.
Quaq; datur, Batavæ Mavortia pectora pubis
Sternunt enſe viam. certant fortuna, laborq;,
Alternantq; ſuas ratio, atque audacia partes.
Nunc belli rabies, nunc eſt prudentia laudi,
Nunc malè compoſitos auſus ſors ipſa ſecundat.
Nunc nocet Oceano Nereus, nunc Æolus Auſtris
Aſperat infeſtas hiemes, claſſeſq; moratur.

Morbida

Morbida jam fluidas vexant contagia turres,
Et languent ſquallore Duces, irataq; membris
Ignavas virtus queritur vileſcere dextras,
Nec Marti conſtare viros. per denſa malorum
Agmina, per varios caſus, per ſaxa, per undas
Scrutamur, qua parte nocens mortalibus aurum
Pullulet, & dites deſignet fama receſſus,
Ac ſcelerum prudens abdat fomenta Creator.
En Tarteſſiaci majeſtas fulgida ſceptri,
Et Siculus ſubſidit apex. diſpendia rurſum,
Et clades Olyſippo ſuas, damnataq; fato
Occaſum Caſtella dolet. poſt ſubruta Sylvæ
Moenia, & attoniti tot propugnacula Rheni,
Externo Mars orbe furit. nec terra, nec æquor
Otia dant, Rex magne, tibi. devovimus omne
Terrarum pugnis ſpatium, cunctiſq; paramus
Prælia ſideribus. ſpecta, ſtant littore toto
Carbaſa Belgarum, & peregrinas mordet arenas
Anchora. Naſſovias exponunt panda cohortes
Corpora, bellaceſq; viros penetralibus edunt
Diſtentæ caſtris alni. ſic ultima mundi
Diſcant Auriacas admittere regna ſecures.
Et jam Moſa pater, jam nunc vetus accola Rheni
Barbaricos potant fluvios, & divite portu
Braſiliæ fixere rates. bellator OLINDAM
Belga tenet, geminaſq; rapit pavitantibus arces.
Pugnant Arctoæ Phœbo ſpectante phalanges,
Flumina Hyperboreas vectant ferventia lintres,
Inſuetos fugit unda viros, & ſanguine noſtro
Fumantes tinguntur aquæ. ferale cadaver
Ignota procumbit humo. novus advena, quâ vix

 Con-

Conſtiterat, tellure jacet. quin rupibus altis
Stans aliquis, vultus alios agnoſcit & ora,
Miraturq; ſuis Batavos conſidere terris,
Et ſtreperis patrium lituis intendere carmen.
Adſtant indigetes, & ſi quos terra recepit,
Vel dedit ipſa, Duces. horrent appellere puppes,
Adventare acies pelago, tormenta parari,
Torvaq; Arauſiacis impleri tympana bombis,
Et ferro nova regna peti. Nos Sole ſub ipſo
Cernimus ardentem capiti Phaëthonta minari,
Verticibuſq; inſtare rotas. miramur, ut æquis
Penè ſecet cum nocte diem Latonius horis,
Nec ſeptemgemini ſurgant de more Triones.
Nunc umbras nemorum rectas, nunc ire ſiniſtras
Adſpicimus, tepidaſq; hiemes, bis jugiter annum
Meſſe coronari. monſtrat Neptunia proles
Nunquam viſa prius mutati ſidera cœli,
Thuribulumq; notat, Graiæq; apluſtria puppis,
Inque ſuis variè ſinuoſum partibus Hydrum.
Huc poſtquam oppoſitis claſſem flexiſſet ab Afris
Rector, & ignavum ſuperaſſet puppibus æquor,
Mœnia conſpiciens tanta ſervata triumphis,
Ad ſocios tali fertur mox voce locutus:
O ſocij, ſeu me partes rectoris habere,
Seu vobis comitem cupitis, quacunque paratus
Lege adſum. bellum paribus commune periclis
Aggrediar; patiarq; meis, diſcrimine nullo,
Me quoque ſignari monitis. quam cernitis, urbe,
Credite materiam laudis, famæq; perennis
Argumenta dari. noſtris hæc Pergama dextris
Expugnanda manent. hæc mecum mœnia læti

Scan-

Scandite, nec tantis deſit fiducia cœptis.
Hoc nuper ſtetimus mundo, cum turgida gazas
Evomeret Matança ſuas, cum territus Aſtur
Argenti vacuas Cubæ de littore puppes
Cerneret, & totos vectaret Belgica montes.
Hîc malè ſervatam nuper poſſedimus urbem,
Hoc arſere rates pelago. præmiſſa futuri
Dant exempla fidem. quiſquis contemſerit hoſtem,
Iam viciſſe putet. quondam Mileſia fortes
Terra tulit. fuerit toties Hiſpania victrix,
Iam timet, &, quod cuſtodit, ſtat concolor auro.
Succeſſus ſi fata negant, hæc terra ſepulchrum
Præbebit, tumuloſq; viris, vel corpora Triton
Littoreis ſubducet aquis. remeare negatum
Ad veteres Belgî fines. hîc vivere victos
Prô pudor, hîc ſervire genus miſerabile pœnæ.
Si fugitis, negat unda fugam : ſi montibus abdi,
Et nemorum cupitis latebris, his barbarus antris
Iſte latet, vivo diſtendens viſcera paſtu.
Nec patitur res noſtra moram, per ſingula lethum
Impendet momenta. duces, excitaq; cunctis
Latè ſigna locis aderunt, afflataq́; pauci
Præſcribunt alimenta dies. ſi bella nequibunt,
Vincet fœda fames miſeros. non horrea nobis,
Aut fera Eleuſinas collegit America meſſes.
Deſerimur terrâ, pelago. ſpes omnis in armis,
Et virtus ſua quemq́; manet. qui fortiter hoſtem,
Securus feriet. morti vicinior omnis,
Qui timet, & lethi cauſas formido miniſtrat.
Hîc domus, hic cunctis patria eſt. quos ſtruxit Iberus,
Tranſcribet brevis hora lares. victoria juſtis

Nuncupat hæredem titulis. quæ ſurripit hoſti,
Præmia juſta putat. non hoc raptoris iniqui;
Militis officium eſt. veteres migrare colonos
Bellonæ lex priſca fuit. fecere Quirites,
Et clarum genus Æneadum. mihi cana ſenectus
Quamvis tela neget validis torquere lacertis,
Primus iter pedes ingrediar. cum dextra fatiſcet,
Pugnabo monitis. O quantæ Iuppiter urbis
Hoc libras momenta die. ſi numina proſint,
Hac fati modus in dextra eſt. Sic Ductor euntes
Incitat, & colles ultrà progreſſus & amnem
Iſta iterat, patriæq; decus, preciumq; laboris,
Spem Batavûm miſcet dictis. cum nulla furentem
Vis tenuit populum, tantoq; à principe quiſque
Incaluit, ſumſitq; animos. Non ſaxa retardant,
Non fluvij. cedunt cuneis fugientibus hoſtes,
Vincuntur delubra manu, furor efferus inſtat,
Vrbs capitur, ceduntq; altæ pugnantibus arces.
Non aliter quàm cum cœco rex Æolus antro
Luctantes ventos, tempeſtateſq; relaxat
Iuſſibus, & clauſos tenebroſo carcere fratres
Solvit, & Ionio patitur ſævire profundo.
Illi indignantes, quæ ſors dedit obvia, ſaxis
Impingunt rabiem, fluctus ad ſidera tollunt,
Tenſaq; perculſis diſcerpunt lintea nautis.
At contrà furijs immanibus invidus ardor
Occupat obſeſſam Heſperiam. victoribus urbem
Dum nequit, eripuit prædam, fœtoſq; penates
Mercibus; & proprijs damnans congeſta favillis
Scrinia, vota Tagi noſtrûmq; intercipit amens
Livor, & iratis donat ſua munera flammis.

Ergò iterum extremis lauros ſuſpendimus oris,
Rurſus ovans alibi Belga eſt, & diſſita longè
Imperia ignoto victor ſibi vendicat orbe.
Cœlum aliud, Solemq; videt; Zonæq; rubentis
Hoſpes agit peregrè; & quà flammea dividit axem
Linea, cum magno partitur regna Philippo.
Si propius noceant Morini, ratibuſq; minentur;
Et nobis Duynkerka patet. regalis OLINDA
Occiduum vaſta mundum prædabitur orâ,
Claſſibus inſtabit Siculi rectoris, & auro.
Hæc raptas ſervabit opes. hæc regia claris
Diteſcet regum ſpoliis. hæc altera ſurget
Carthago, Heſperiam contrà & Tarteſſia longè
Oſtia. Naſſovios currus & Principis arma
Hic metuet veſanus Iber. Iamq; oppida Sanctis
Nominibus devota rapi, tot flumina ſubdi
Auguror, & pavidis Platam palleſcere ripis,
Compeſci caſtris Ienerum, ſervire Maragnon,
Patagonumq; domos, & crudo barbara victu
Corpora civili ſenſim manſueſcere cultu,
Annuaque excelſis extundi ſacchara cannis.

VENVS ΑΝΑΔΥΟΜΕ´ΝΗ,

Sive Epithalamium in Nuptias Generoſiſſ. Fortiſſ. Doctiſſ.que Viri,

LAURENTII REAEL,

Equitis, rerum Indicarum nuper ad Orientem Præfecti, & ad Daniæ Regem Legati,

SPONSI.

Et

Caſtiſſimæ, lectiſſimæque

SVSANNÆ de MOOR, Sponſæ.

Qvalis de patrio ſurgẽs Venus alma profũdo
Extollit geniale caput, ſpumãſq; madenſq;
Æſtuat, & medijs Liparæ fornacibus ardet
Baſia ſperanti mox ſurripuiſſe marito:
Talis Hyperboreis vixdum ſubducte procellis
In Batavis bellator amas, & damna, Reali,
Naufraga, & ingentes ſolaris conjuge caſus.
Nec, velut ante, Deûm furijs, in littore, rerum
Indigus, & grandi poſitus diſcrimine, ſola
Involvis virtute Ducem; ſocijſque, ratique
Ingemis, & nudo verſas in corpore Belgam,
Tunc etiam patriæ memorem. Sed numine læto
Mutant fata vices; tempeſtateſque, minaſque

Æquo-

Æquoris, & tumidum placari Nerea cerno,
Amſtelijs dum lenis aquis ſe miſcet, & ipſis
Fluctibus advolvit Paphios uxorius ignes.
Non Batavûm jam juſſa procul, gelidaq; ſub Arcto
Auriaci mandata aperis, non Cimbrica tangis
Sceptra manu, regumque pavens palatia ſcandis,
Vexataſque Ducum bellis feralibus aulas
Sollicitas. totum flammis & amoribus inſons
Abſorbet Citherea virum. ſibi mancipat unum
Obſequio regina Paphi, faciendaque mandat
Femina. quam prona venerari fronte tiaram,
Illius eſt. quas cernis opes, ſubſellia, faſtum,
Atria, ſunt magnæ Veneris. non aurea collo
Pondera, non auguſta humeris donaria Princeps
Alligat, atque ſuum teſtantur regna favorem:
At puero ſervire Deo, captivaque ferre
Corda tuum eſt, tactæque ſemel ſufferre puellæ
Ingenium, & totum gremio ſubmittere Martem.
Iam, Batavûm gaviſa malis, Fortuna carinas
Fregerat, & reducem Cimbris illiſerat oris:
Illic tranſtra, fori, medijs diſperſa jacebant
Fluctibus, hîc lacerâ puppis compage ſaburræ,
Roſtra alibi, tabulæq;, & circumfuſa natabant
Quaſſæ membra ratis: nondum ſatiata furorem
Explerat vis ſæva Deûm. te longius Iſter
Pannonios inter populos, & regna tenebat,
Captivoq; gravis ducebat tempora Cæſar:
Cum Citherea, tuos tandem miſerata labores,
Sic infit commota Iovi: Quid, maxime rector,
Humanis pateris nequicquam illudere rebus,
Quæ vaga per cunctos nullo diſcrimine fertur,

Inſtabilem, cœcamq́; Deam? cur omnia nutu
Verſat, & inſanæ virtus Rhamnuſidis iræ
Succubat? & proprias neſcit prudentia partes?
Dum latè ſors iſta furit, conſultaq́; turbat,
Ingenio laſciva ſuo. Si crederis orbis
Eſſe pater, totumq́; tuo moderamine mundum
Flectis, & ex alto mortalia facta tueris;
Ne ratio ſit ſorte minor, nec caſibus anceps
Pendeat, & dubio vadat ſapientia motu.
Cur maris & terræ faſces, cur omnia fallax
Arbitrio fortuna regat? nec livida magnis
Parcere nominibus diſcet, poteritque jocari,
Cum volet, atque audax regum reſponſa morari?
En, ubi Parrhaſio tumidum devolvitur axe
Æquor, & Arctois rector Chriſtiernus in undis
Arma quatit, celebrem egregijs virtutibus auſa eſt
Naufragio damnare virum. Tibi nota Batavûm
Nomina, quos inter titulis illuſtris & armis,
Grande decus Phœbi, generoſa Realius *ora*
Explicat, & patriæ ſe plus debere fatetur.
Hunc eadem Auſtriacæ ſors implacabilis aulæ
Alligat, & lentis remoratur vocibus Iſtri
Arbiter. hîc pigros queritur ſibi currere ſoles,
Et ſiſti virtutis iter, damniſq; ſuorum
Miſceri ſua damna dolet: flacceſſere priſcos
Pectoris impavidi motus: tenebriſq; laborum
Materiem, famæq; premi, cumuloq; malorum
Obrutus hos ſola caſus ratione refellit.
Quàm memini, cum tela Duci Gradivus, & arma
Porrigeret, clypeoſq; illi formaret & enſes
Mulciber, & dites inter Bellona Moluccas,

Intre-

Intrepidum ferri, Iavæ nec dira timentem
Fulgura, victricis pugnæ inflammaret amore.
Quàm memini Eoum latè duxiſſe per orbem
Auriaci vexilla ſui, mandata dediſſe
Gentibus, & vario latrantem gurgite Gangen,
Et formidatos placidis ſub faſcibus Indos,
Et Solis rexiſſe domum. mens docta per omnes
Imperij micuit partes, populiq; feroces
Non armis, belliq; minis ſua regna, ſed acri
Ingenio ſenſere regi; gladioq; maritans
Pagina, Palladiæq; artes fecere potentem.
Illum etiam, extremis Tameſis dum Gadibus atrox
Inſtat, & Heſperiæ trepidant penetralia terræ,
Vidimus Herculeis ferrum oſtentaſſe columnis,
Et Caroli *mandata ſequi. jam juſſa ſuorum*
Vandalici per regna ſoli, pavidiſq; ferebat
Vrbibus, & Gothici librabat pondera belli.
Huic thalamos jam, magne Pater, lectiq; paramus
Gaudia, ſi partes in tanto vindice dudùm
Implevit Fortuna ſuas, ſi noxia tantis
Cladibus una fuit; diſcat meliora Dionem
Principibus conferre viris. non illud abibit
Pectus inacceſſum Veneri. mox liber amores
Sentiet, & noſtris molleſcent corda ſagittis.
Sic ubi Dardanium Siculis exercuit undis
Æneam regina Deûm, ſocioſq;, rateſq;,
Relliquias Danaûm, cæcis illiſit arenis,
Solamen Citherea ſui, Lavinia curas
Diluit, & Phrygius tepidis amplexibus heros
Hæſit, & adverſos æquarunt baſia caſus.
Sic quoque poſt fluctus, tumidiq; pericula ponti

Medeam Pagaſæus amat, claroq; Creuſæ
Conjugio pertexit iter. cum barbara Memphis
Actiacæ gemeret feralia funera pugnæ,
Et Peluſiacis pugnans Antonius undis
Viveret, excepit profugum regina maritum,
Et Phario pepulit belli diſcrimina ſiſtro.
Totaq; poſt Troiam victrix jam Græcia per me
Arſit, & Argolicos ſperata conjugis œſtro
Fregi ſola Duces. alius Briſeide ductor
Incaluit, ceſſit ſpolium Caſſandra potenti,
Phyllide Demophoon, lentoq; potitur Vlyſſe
Penelope: cunctis pelagi poſt tædia feci
Otia, & imbelli damnata ferocia lecto eſt.
Hinc dicor Venus orta mari. quia, quiſquis in undis
Navigat, acer amat. ſtimulat prævi ſa voluptas
Fortius, & quem non licet inſanire furorem,
Exacuit concluſus amor. quin ipſa calentes
Parturit unda faces, quantumque remotior igne eſt,
Æſtuat illa magis. veluti, cum frigidus æther,
Et gelidæ cingunt fumantia corpora nubes,
Fulgurat, & celeres extrudunt frigora flammas.
Sic Batavus jam noſter amet, captivaq; dudum
Nomina, & æquoreis fato ſervata procellis
Conjugio, pater alme, bea. fac MORIA *charos*
Currat in amplexus, dilataq; gaudia conjux
Acceleret. tu namq; ſoles miſcere ſereno
Nubila, tu mœſtis ſocius ſolatia rebus.
Ipſa faces ſubdam geminis. bis diſcet amare
Illa, potens matrona viri, rerumq; peritis
Irruet in thalamos oculis, veteremq; labellis
Vim dabit, atque iterum poterit formoſa placere.

Ille

Ille ſupercilio, adverſos quo terruit hoſtes,
Auroraq́ graves dominos, adſperget amicum, &
Molle aliquid, cupietq́ illi non miles haberi,
Sed placidus, ſed lenis amans. certamina, cædes,
Et Martis dediſcet opus, ſaturataq́ Iberûm
Sanguine Acidaliјs accendam pectora flammis.
Annue, quæq́ peto totis connubia votis
Perfice. non magnæ Veneris ſors invida cœptis
Obſtrepat, aut Paphiæ violet decreta magiſtræ.
Dixerat illa Venus. tremulis cum Iuppiter aſtris
Annuit, & juſſus Legatum emancipat Iſter,
Belga videt, reducemq́ ſuis amplectitur ulnis
Vxor, & accenſis fumant penetralia tedis.
Sic lætos tibi fata dies, ſic fauſta, Reali,
Tempora conficiunt Superi. non deſerit æther,
Quos patriæ commendat amor. non gratia cœli
Deſtituit cœlo genitos, animaſq́ capaces
Mortis, & æternæ captantes præmia famæ.
Crede equidem, nec te pietas ſuprema fefellit,
Nec ſceptris ſolum illa placet. facundia Divûm
Pro te verba facit. potuit tibi tanta mereri
Æneadum genitrix, & magni filia Nerei.
Quàm gratæ rediere vices. quàm nulla marito
Æquora, quàm nullis obſtant Borealia nimbis
Sidera, quàm placidos Virgo tibi porrigit ignes,
Auguſtuſq́ tuis plus jam fervoribus ardet.
Plaudunt cuncta tibi, nivei lætantur Amores,
Quiq́ thoros juvenis dudum jam ſpreverat, audet
Exemplo ſperare tuo, nec ſera putare
Gaudia, quæ ſeris prudentia carpit ab annis.
Fulgida quæ variјs texuntur ſtamina formis

Irritant

Irritant fulgore diem. tibi quicquid ab Ortu
Miſit Eos, vultu jam nunc meliore renidet.
Splendet gemma magis, niveiſq; monilia baccis
Conjugis irradiant manibus. per eburnea colla
Lucet, at occultis minus eſt virtutibus, aurum.
Iam tibi, quæ facilis ſenſit moderamina freni,
India vota facit. credas hæc regna moveri,
Et fatis gaudere tuis. tibi ſacrat odoras
Banda nuces, meliuſq; piper miſere Moluccæ.
Bengala donat ebur, dites dant vaſcula Sinæ,
Cinnama largitur Ceylon, ſua thura Sabæus,
Seres fila parant: fundunt opobalſama Sponſis
Proni Arabes, Perſæq;, & divitis accola Gangis
Quæ placeant, tibi dona ferunt. quæ candida nuptis
Lux nitet, hoſtilem poterit placare Malaccam,
Et belli meruiſſe moram. Sed proximus Arcto
Amſtela blandenti ſtrepitu, levibuſq; ſuſurris
Pulſat honoratos, genialia tecta, penates,
Ominibuſq; favet. quà te Doctrina per omnes
Deduxit ſpacioſa gradus, Phœbumq;, Themimq;
Miſcuit, & facili patefecit jura poëtæ,
Stridet Apollineo Barlæi tibia cantu.

Tu, qui bella ferox alium longinqua per orbem
Geſſiſti, nunc illa cave. quàm vincis amando,
Dediſces pugnare magis. quantum arma repoſces,
Addiſces adamare minus. cui tempora circum
Caſſis, & excelſæ fulſerunt vertice criſtæ,
Pilea bellaci præfer civilia lauro,
Et clypeos poſtpone togæ. cui dextera ferrum
Strinxit, & Hiſpanum gladijs ultricibus hauſit,
In molles deſcende ſinus, & flammea Sponſæ

Diſcute,

Diſcute, ut adverſo pateant lata ora marito.
Non fragili te crede rati, jam tutior illâ
Vxor erit. ſi vela placent, ſi carbaſa, venti,
Vela parabit Amor, diſtendet vela Cupido,
Ille dabit Zephyros, clavum moderabitur ille,
Ille per obſcuræ tranquilla ſilentia noctis
Longè aliud monſtrabit iter, quod maſcula Bruto
Porcia, monſtravitq; ſuo Cornelia Graccho.
Et tu, conjugio conjux dignata ſuperbo,
Magnanimos conſcende thoros, & vincula necte,
Qualia blanda ſuo ſtrinxit Cithereïa Marti.
Quotq; tuus dicet ſeſe tranaſſe procellas,
Quot terræ ſpectaſſe ſinus, quot ſidera noctu,
Quot formidatum ratibus vexaſſe Philippum,
Oſcula tu totidem numera, tot mutua rurſum
Oſcula delibare jube, numerumq; malorum
Baſia, & admotis tranſcendant murmura labris.
Sin referet, qua ſorte trucis per tempora brumæ
Vandalicos inter ſcopulos, Cimbrûmq; Charybdes
Hæſit, & æquoreis madidum caput abdidit undis:
Tu portum manſueta aperi, totumq; ſub ulnis
Abde virum, madidumq; abſtergas, Moria, *corpus.*

FINIS.

AV-

Ad Illuſtriſſimum
DOMINICUM MOLINUM,

Patricium & Senatorem Venetum, *Querela*, de Poëmatum ſuorum libello, cum ob fila ſerica contagij ſuſpectus, in Lazaretta apud Venetos detineretur,

Par far la contumacia.

Parve liber, magnam Venetûm dum tendis ad urbem,
Illuſtres ſubiture lares, & docta Molini
Atria, & Adriacis immerſas fluctibus arces;
Quæ miſerum te fata manent? quæ dura moratur
Suſceptum Rhamnuſis iter? nec conſcia fraudum
Carmina, & inſontes damnant edicta Camœnas?
Sit ſatis, inſidis oneratas mercibus alnos
Illyricos merſiſſe ſinus: abſorbeat atrox
Inſanas Neptunus opes, dignamq; furori
Materiam putet eſſe ſuo: fera militis ora,
Aſſuetaſq; manus ſceleri, dextraſq; rapaces
Sors inviſa premat. placido tibi pagina verſu
Currit, & in nullas armata eſt Belgica cædes
Calliope. nec dira meæ præſagia chartæ,
Aut omen ferale canunt. Quid neſcia pravi
Numina Pegaſidum, quid tot meruere ſorores,
Progenies dilecta Iovi? dignataq; cœlo
Nomina? cur ſanis non parcunt morbida ſaltem

Limina

Limina Virginibus? cur quas Parnaſſia rupes
Educat, & purâ Permeſſus proluit undâ,
Includit Lazoretta *Deas. non turbida peſtis,*
Aut mala cœleſtes adflant contagia mentes:
Quiq; ſuis fixit ſævum Pythona ſagittis,
Telaq; in Argolicas torſit funeſta phalanges,
Dat Muſis veniam Phœbus. pater ipſe medendi,
Quod ſcripſi, dictavit epos. quin Phocidos amnes,
Caſtalioſq; bibi latices, epotaq; nobis
Omnia, quæ fœdas abſtergunt flumina ſordes.
Iſta canes rabies, hic lethifer occupat æſtus
Palantes per prata boves, hominumq; per artus
Tranſudat violenta lues. Si carmina peſtis
Corripit, inverſus miracula parturit orbis,
Pluſq; Dij nocuiſſe volunt. perterrita quondam
Semivirum ſtupuit ſoboles Minoia juvencum,
Aut lapidum pluvias Latium, tinctoſq; rubenti
Sanguine Romulidûm puteos: aut triſte gementes
Tarpeia de rupe lupos. Plus Adria jamnunc,
Plus Venetus, plus illa timet, quæ cingitur undis,
Vrbs, Divûm fabricata manu. timet illa poëtæ
Carmen, & occulta nocituram tabe papyrum.
Heu pudor. adverſam populus qui terruit Hellen,
Cæſareaſq; aquilas, & tot victricia latè
Signa tulit, vaſtoque potens dat jura profundo;
Quem leges, longiſq; probant exercita ſeclis
Imperij decreta ſui, faſceſq; vetuſti,
Aonidum jam dona pavet, cauſamq; timoris
A folijs, chartiſq; capit. quam fulmina belli,
Nec circum tumidis terrent irata procellis
Æquora, ad imbelles trepidat gens Martia cantus.

Parve

Parve liber, mea cura liber: cur vincula membris
Implicui precioſa tuis? cur corpora byſſo,
Aſſyrioſq; tibi ſtrinxi malè cautus honores?
Ah, nocui, dum pulcher abis: & veſte ſub iſta
Crederis infeſtum populis abſcondere virus,
Et taciti fomenta mali. Si nudus abiſſes,
Securus poteras claros ſubijſſe penates,
Et magni pia tecta patris, venerandaq; jamjam
Fortè meas placidè tetigiſſet dextera Muſas.
Non aliter propriæ ſentit diſpendia formæ
Hoſpes, & illuſtri quiſquis ſpectandus amictu
Alpinas calcare nives, & inhoſpita tentat
Pyrenes juga; quæ ſocio latrone viator
Nudus adit, ſola tunc paupertate beatus.
Nunc atrum te limen habet, formidinis aula,
Et funeſta domus, pavido quam pectore luctus,
Exanimeſq; habitant animæ, morbiq; fluentes,
Et dolor, & quicquid damnat maleſana tenebris
Suſpicio, rabidiq; premunt faſtidia cœli.
Hîc aliquis tibi thurâ adolet, myrrhamque, crocumque,
Balſamaque, & ſpiſſâ totus caligine fumas,
Infectumque ſcelus medicis exuritur herbis.
Qualibus Æëten Colchis ſcelerata recoxit,
Hippolytoque diem, laceroſque ſalutifer artus
Reſtituit Phœbi puer; aut juveneſcere poſſis
Auroræ, Tithone, tuæ: vel priſtina Circe
Corpora, & annoſum reparet Citheræa Phaonem.
Impurum ſic luſtrat opus, vitiumque vetuſtas
Expiat, & vivo purgat delubra Deorûm
Sulphure, & accenſis ſolennia pocula tædis:
Aut ſalſas adſpergit aquas: vel ab ubere matris

Raptas

Raptat anhelantem calido ſub ſanguine porcam.
Quod ſi Romano Venetus mea pignora ritu
Expurgare volet, folijſque avertere peſtem:
Eia age, ad Eoi converſus lumina Solis,
Expediat fruges calathis, ſal torreat igne,
Et liquidas modò libet aquas, cæpamque rubentem
Porrigat, & toſtis crines admiſceat ovis:
Terque meum circa felix eat hoſtia librum,
Spargens rore levi, & ramo viridantis olivæ.
Sic nitidus, ſic purus erit, ſic criminis expers
E tenebris tantis iterum donabitur aſtris.
Parve liber, charis nimium ſemote Batavis,
Nec domino jam tute tuo, ſine labe libelle,
Hóſne ego te genui in caſus? ut ſordida laudes
Depreciet Lazoretta *tuas? & ludicra damnent*
Fila reum? ut ſordes inter, merceſq́ue doloſas
Deliteas, cœliq́ue luas innoxie culpam?
Ah querere, & magno referas mea verba MOLINO,
Et loquere hæc: Non hic ſolum, venerande Senator,
Me tangit dolor, aut noſtras infamia Muſas
Deterit. En Regem, majeſtatemq́ue Britannam,
En, CAROLVM *Lazoretta tenet. captiva tenentur*
Nomina, NASSOVII, *& tanta præconia gentis*
Clauſtra premunt, MYLIIq́ue *decus; quo vindice ſolo*
Audent ecce meæ trans ſaxa Alpina Camœnæ
Ferre gradum. graviora queror: damnata tenentur
Numina, Pierides, & vatum fautor Apollo,
Quæq́ue meis plauſit ſtudijs Tritonia Pallas.
Diq́ue, Deæq́ue latent, vanæq́ue piacula peſtis
Exercent ſuperos? quænam hæc veſana jocandi
Sævitia eſt? etiam ſacros fortuna poëtas

Vexat? & innocuas audax bacchatur in artes?
Vnum hoc, Aonij cœtus celeberrime vindex,
Hac paſſus jam fata, precor: Da cernere vultus
Poſſe tuos, & cum luſtratus carcere ſolvar,
Perlege, ſed facilis, purgatam à peſte poëſin.

Ad Illuſtriſſimum DOMINICUM MOLINUM, Patricium, & Senatorem Venetum.

EPIGRAMMA.

PAlladij dux magne chori, quo vindice Muſæ
Clarius in terris exeruere caput:
Cur inviſa meum purgat Lazoretta libellum?
Et nocet inſonti ſuſpicioſa domus?
Si vitium, ſi crimen habet, ſi barbara vox eſt
Vatis, & ingenium ſimplicitate cadit:
Nil fumi, flammæq; juvant; non thura, vel herbæ
Verſibus abſtergent horrida verba meis.
Ne veniat, quæ luſtret anus mea carmina, vel quæ
Præferat indignâ ſulphur, & ova manu.
Tu ſolus luſtrator eris, tu docte Senator
Percurras oculis pignora noſtra tuis.
Omnia decedent ſubitò contagia, poſtquam
Illa tua fuerint tacta, Moline, manu.

MANES

MANES BAVARI,

Sive

EPICEDIVM

In Obitum

Sereniſſimæ Principis ac Dominæ, MAGDALENÆ, NATÆ COMITIS PALATINI, RHENI, VTRIVSQVE BAVARIÆ DVCIS, VXORIS SERENISSIMI PRINCIPIS VVOLFGANGI VVILHELMI, COMITIS PALATINI, RHENI, BAVARIÆ, CLIVIÆ, &c.

ILluſtres obitus, & magni nominis umbram,
Et vacuum conſorte thorum, cinereſq; beatæ
Conjugis, & clara viduos genitrice penates
In Batavis, Dux magne, queror. Tibi triſtia mœror
Verba negat, tantiq; ſtupent ad buſta dolores,
Officiumq́; ſuum venerandis manibus alti
Exolvunt gemitus, mutiq; in funere luctus.
Non loqueris, quē damna premūt. non murmure Divos
Sollicitas, qui fata probas. qui pectore volvis,
Quæ Superis placuere, taces; & Princip̄e dignum
Hoc credis, ceſſiſſe Deo. quem flere potentem
Majeſtas, trabeæq; vetant, contendere cœlo
Plus pietas ſubmiſſa vetat. quin ipſa dolendi
Præſcribit tibi cauſa modum, ſuetuſq; virorum
Imperijs tacitis frangis ſuſpiria juſſis.

Nos potius memorare tui diſpendia lecti
Conveniet, tumuloque procul ſemotus & aula
Ingentem cantabo animam. Tu præfica triſtem
Dicta Melpomene ferali carmine leſſum,
Teq; paludatis infer mœſtiſſima portis,
Et ſparſis miſeranda comis, vittiſq; ſolutis
Horrida, & atratâ gradiens per compita pallâ
Ad BAVARAE *conſiſte rogos. En nigra cupreſſos*
Atria, funereaſq; adolent palatia taxos,
Fractaq; jamdudum longis Germania bellis
Nunc iterum quod ploret, habet; pergitq́; malorum
Congeriem cumulare ſibi, ac laudabile cæli
Depoſitum iratis queritur ſuccumbere Parcis.
Adſpice, feminea laſſatum mole feretrum,
Et Dominæ ſuffulcit onus, titubatq; fatiſcens
Iulia, *nec tantum Mavortia damna moratur,*
Quam patrij lamenta ſoli, fatiſq́; petitum
Terrarum præluſtre caput. quàm Clivia *vultum*
Verberat, & grandi tundit præcordia planctu,
Nec dubitat, qua ſorte cadat: quo pignore rapto
Imperij lux priſca ſui, lumenq; ſerenum
Occidat. ipſa ſuum præſenti in funere funus,
Ipſa ſuos languens cineres, populiq; cadaver
Bajulat, & charos inclamat pallida manes.
Largius afflictis deſtillant Montibus *undæ,*
Roranteſq; natant udis in vallibus imbres,
Dum regni ſubſidit honos, & debita cœlo
Progenies, gentiſq; ſuæ delecta voluptas,
Et communis amor moritur. quàm lentior exit
Rhenus, & abſtruſo ſua flumina colligit alveo,
Vt poſſit plorare magis. Non accola Moſæ,

Quemque

Quemque rigat medias diffindens Nurſia terras,
Temperet à lachrymis. extinctam longius Albis
MAGDALIN *ingeminat, funeſtaq; fama Viſurgim*
Perſonat, & mœſtos cognato ſanguine Boios.
Ipſa Palatinas conturbant nuncia ſedes,
Inſertasque plagas titulis. illuſtrior Iſter,
Auſtriaco victore, dolet, miſcetque triumphis
Hos luctus, gemitusq; ſuis. quocunque vagata eſt
Principis egregiæ virtus, percelluit urbes,
Teutonicoſque Duces, bullataque nomina ſeptem,
Semideoſque patres tanti fortuna ſepulchri.
Secula magnanimas celebrant antiqua maritas,
Et vario laudis precium præcone meretur
Femineæ probitatis opus. ſic caſta perennat
Emeritæ repetens mulier veſtigia telæ,
Ignavos exoſa procos. Priameïa Phœbas
Vivit adhuc, miſeræque canens præſagia Troiæ,
Andino ſub vate tumet. Lavinia conjunx,
Hectoris Andromache, Latijs movet ora Camœnis,
Et tragicos implet Superûm donata furori
Iphigenia modos. nec tu, ſine teſte, ſuperſtes
Clælia victrices tranas audacior undas.
Porcia magnanimo potuit placuiſſe Catoni,
Iulia Pompeio. magno Stilicone Serena
Tollitur, & Phario ſurgit laudata poëtæ.
At tu, quam canimus, tantis quoq; matribus adde
Poſteritas. Wolfgange, ſuis fulgentior omne
Anteit honoratis conjunx tua moribus ævum.
Priſca velim leviora putes, vel ficta vel aucta
Vatibus. illa ſuum tranſcendit ſplendida ſexum
Stemmate, ſtemma animis, animos virtutibus, illas

Antevenit pietatis honos. ô maxima rerum
Gloria, ſic privata domi, ſic claruit orbi.
Nobilitas cui prima fuit, cui ſtirpis origo
A Bavaris defluxit avis, contemnere faſtum,
Nataleſque ſuos potuit, voluitque moneri
Nil titulis, niſi fluxa, dari; proavoſque genuſque
Ad laudem non eſſe ſatis. cui nobile corpus
Texerunt Tyrio ſaturatæ murice veſtes,
Credidit exuvias, perituraque tegmina ferri,
In mortis documenta ſuæ. quæ limina preſſit,
Auguſtaſque domos, Parijſque exſtructa columnis
Tecta Ducum, æterno felices numine ſedes
Prædidicit, votiſque ipſum prævenit Olympum.
Quas fluxas poſſedit opes, commune putavit
Cum populo, miſeriſque bonum: quas contulit æther
Divitias, nullo veſanæ ſuperbia luxu
Perdidit. has ipſâ cum majeſtate tremiſcens
Paupertas partita fuit. dum jura miniſtrat
Civibus, his obedit: mandataque fortius urget,
Dum cunctis probitate præit. non triſte loquenti
Eloquium, ſed mite fuit, majorque poteſtas
Officio vult eſſe minor. reverentia verbis
Mixta fuit, comiſque lepor; prudentia, qualem
Vel poſſent ſperaſſe viri; clementia, qualis
Æquat ſceptra Deis: non gratia ficta, ſed uſque
Nativo ſplendore nitens. damnaverat atram
Invidiam probitas, leniſque modeſtia faſtum.
Truſit avaritiam, ſceleratáque nomina fervens
Relligionis amor. laſcivos Cypridis ignes
Edomuit cœli ſtudium. ſic aula duceſque
Exemplo potuere regi, mulierque mariti

Perfecit mandata prior. nec ſola regentem
Evexit ratio, & generoſi cultus honeſti:
Ipſa favens thalamis fecit Lucina parentem,
Indulſitq; Ducem populo. qui faſcibus hæres
Succedat, trabeaſq; puer, terraſq; capeſſat,
Naſcitur, & tenero fulta eſt ſpes tota Philippo.
Hîc anceps natura ſtetit, matrémve, patrémve
Redderet ingenio ſoboles, litemq; diremit
Cœleſtûm favor, atque uno genitoris imago
Pectore, & excelſæ viguit præſtantia matris.
Illa vireſcentis moderatrix docta juventæ
Conjunxit patrijs maternas vocibus artes.
Nec molles tranſire dies, aut tempora luxu
Paßa fuit. quanto fatis ſublimior ibat,
Acrius inſtabat monitis. quàm lubrica regnis
Sceptra, ſagax docuit: quali diſcrimine ſurgant,
Quàm facili mox ſorte ruant: quam præſtet amari,
Quàm pravos terrere metu: quam parcere victis
Eximium: quàm ſit diris ſecurior armis
Aurea pax, quàm ſit turpis rectoribus orbis
Vilis adulator: proſint admiſſa bonorum
Conſilia, & Procerum voces, & verba monentûm.
Iam proavûm laudes puero, & celebrata parentis
Imperia inſtillans generoſos ſuſcitat ignes
Provida. prudentes miſcet ſermone Sibyllas,
Guilielmoſq; duces, & regum federa narrat,
Auſtriacæq; domus thalamos. hæc omnia mater,
Hæc dixit veneranda parens. ſic navita nato
Oceani fluctus, tumidiq; pericula ponti
Monſtrat, & ut fragilem poſſit ſubducere puppem
Syrtibus, aut Helicen, fixamq; intendat in Arcton

Nocturnos ſapiens oculos. Nec conjugis illa
Obſequio, vel laude minor. pars digna cubilis
Imperio nunquam, ſemper certavit amando.
Sit ſua Penelope priſcis, dilexerit uxor
Alceſtis moritura virum; teſtetur amores
Laodameia ſuos: Bavaris amplexibus hæſit
Illibata fides, & caſti plena pudoris
Femina diſſolvit ſolo cum funere pactum.
Num Superos, & fata querar? tantumq; repoſcam
In vivis ſupereſſe caput? proh, irrita fundit
Verba miſer, quiſquis fatales increpat horas
Neſcius, & precibus credat Plutona moveri.
Non moritur, quam vita probat, quam clarus in orbe
Virtutum commendat amor, cui nobile nomen,
Et longæva dabit vivacem gloria famam.
Hanc memores celebrare nurus, hanc dicere pergent
Poſt obitum egregiæ matres, grandeſq; maritæ.
Hæ dominam, hæ matrem flebunt, & dulce ſuorum
Delicium. flebunt pueri, innuptæq; puellæ.
Cunctorum dolor unus erit. Cum Luna laborat,
Oppoſitumq; ſibi fatali tramite Solem
Adſpicit, & pulchri pereunt caligine vultus,
Horret tanta ſui tellus diſpendia mundi,
Ereptamq; facem. defuncta Principe Phœben
Non ultra gens mœſta ſuam, non grata tuetur
Lumina, magnificumq; jubar; licet altera Phœbi
Reſtet adhuc mundo facies, civeſq; ſerenus
VVolfangi colluſtret apex. Iam rura colonus
Negligit, & pigro lachrymas adſpergit aratro,
Autumnumq; gravem queritur. delubra, ſacerdos,
Curia, & afflicti trepidant formidine cives.

Hærent verba ſeni, ſentit ſua damna juventus,
Nobilitas, Equiteſq;, & duri militis ora
Manſueſcunt, propiore rogo. Tu maxime Rector
IVLIACI, *qui ſtemma tuum regalibus unis*
Conjugijs, Bavarumq;, & clarum ſtirpe Sicambrum
Cæſareumq; genus thalamis adjungis avitis,
Funereos inter gemitus, preſſoſq; dolores,
Accipe Battavici, Princeps, ſolatia vatis,
Quaſq; prior docto volviſti in pectore voces,
Et noſti, repetentem audi: qui regna tueris;
Humanis majora malis, & turbine fati
Corda geris: qui jura tuis legeſq; miniſtras,
Cœlicolûm decreta paves: qui gaudia verſas
Conſorti ſperata tuæ, ſuſpiria damnas;
Totq; ferens populis rector mandata, viciſſim
Accipis à Superis. cum chari viva PHILIPPI
Ora vides, dignumq; iſto moderamine pignus:
Hunc, tanta pro matre, vides; partemq; parentis,
Hæredem virtutis habes. Tuq;, optime Fili,
Deſine dilectos votis arceſſere manes,
Et cineres plorare pios. miſereſcere ſatis,
Et lugere, tuum eſt: verum frenare dolorem,
Officium ſcis eſſe Ducis. qui ſceptra capeſſis,
Hæc etiam peritura capis. mors æqua tabernas,
Regaleſq; quatit turres. Tu magna tuorum
Factaq; fortunaſq;, & grandia nomina diſce.
Conſilijſq; virum, teneros virtutibus annos,
Et cura præverte ſenes. Hæc audiat abſens
MAGDALIS, *& noſtris ſubſcribant numina votis.*

PROPEMPTICON,
AD
Nobiliſſ. ampliſſ. doctiſſimumq; virum,
D. FOPPIUM ab AISSEMA,
Equitem, Ill. Ord. Generalium apud Hanſeaticas urbes Delegatum, cum Hagâ Leidam tranſiens Germaniam repeteret.

DVm Batavos, vir magne, tuos, ſpolijſq; triumphās
Heſperijs illuſtre ſolum; prædaq; recenti,
Et debellato felices Veſpere terras
Deſeris, & patrijs iterum ſubduceris oris;
Nec jam te magni dudum exſpectata Senatus
Conſilia, & lentis remoratur vocibus Aula:
Augurijs, votiſq; ſequor; facileſq; Camœnæ
Quà properas, ſocio ſubeunt veſtigia greſſu.
Quippe nefas & turpe reor, ſine vate poëtam
Deſertas calcare vias, ſine teſte laborum
Ferre gradum, ſummoq; decus venerabile Phœbo
Tandem etiam noſtro non inclareſcere cantu.
Dicite Pierides, tenerumq; arceſſite carmen,
Veſtraq; qui toties ſubij delubra ſacerdos,
Et medio merui textas Helicone coronas,
Tollite me Superi, cupio per regna, per undas
Ire comes, reducemq; ſequi; & diſcrimina terræ,
Tantaq; Palladio ſolari tædia luſu,
Dum longum molitur iter, juſſiſq; Batavûm

Inclyta

Inclyta per veteres transfert ſua nomina Chaucos,
AISSEMA, *bellacemq́ parat ſuperare Viſurgim.*
En tibi tranſactæ nequicquam ignara juventæ
Ingeminat jam Leida, vale. tua, maxime Foppi,
Colligit haud uno præconia judice Pallas,
Inque tuas geſtit plaudens Academia laudes
Doctorum ſociaſſe ſonos. te ſenſit alumnum
Rhenus, & Aonios inter celeberrime cœtus
Tot titulis ſublimis eras: cum gloria pigrâ
Intrepidum te ferret humo: facundia præcox
Venturos patriæ juvenem formaret in uſus:
Dictaret conſulta Themis: curamq́ virilem
Suaderent exempla tibi: cum gnara futuri
Maſcula primævis Prudentia luxit in annis.
Nec minus, Auriacos, Mavortia fulmina, jactans
Haga Duces, tibi vota facit, Belgiq́ Potentûm
Auſpicio jam quiſque favet. dum Neſtor, & alter
Ceu Cineas reſponſa capis, momentaq́ belli,
Grandiaq́ Hanſaticas defers mandata per urbes.
Ipſe procelloſis jampridem ſævior undis
Componit tibi Flevus aquas. obnoxius æther
Frigora, & immites cœli clementia Cauros
Temperat, inviſumq́ gelu caſtigat Olympus.
Terra omnis pelaguſq́ patent, nec ſegnis eunti
Emollit natura vias. Si vaſta viator
Æquora, & Arctoos ſulcabis remige fluctus,
Spirantes aderunt Zephyri, & tranquillior Auſter
Carbaſa ſperatum tutò propellet in Albim.
Sin Friſiæ loca grata tuæ, patrioſque penates
Oceani ſecurus adis, Amaſiſque lavabis
Vorticibus defeſſus equos, populoſque videbis,

Et

Et circumfuſis paſſim trepidantia caſtris
Oppida; ſæva alijs, ſtrictos Bellona recondet
Et gladios, & tela tibi. Te neuter Apollo
Vindicat, Auſtriacaſq; aquilas, Iſtriq; furores
Pierides placare queunt. innoxia Marti
Cauſa tua eſt. inſons medijs legatus in agris,
Dî cujus violare timent, ac fallere jura,
Ingrederis. veniam belli doctrina meretur,
Si vel cauſa neget. procul hoc à pignore miles
Hoſtiles averte manus, neu peſſima charo
Inſultes Fortuna viro, ne gaudia triſtis
Polluat hora mihi. in ſuperos, divoſq; redundat,
In Muſas, Phœbiq; caput, Chariteſq;, Theminq;,
Damnorum quodcunq; dabis. ſi læſeris, en ſunt
Arma mihi, culpamq; feris ulciſcar Iambis,
Et tua mordaces proſcindent numina chartæ.
Hæc inter, vir ſumme, tui meminiſſe poëtæ
Ne pigeat, rapidiſq; rotis ſubvectus, & altis
Curribus, hæc tecum reputa. & quem dura ſuorum
Iuſſa premunt, tu lenis ama; noſtriſq; remotus
Sedibus, in medijs Batavos qui laudat Athenis,
Barlæum plus crede tuum, Cimbroſque per ipſos
Mitia naſcenti dona ſuffragia vati.
Quod ſupereſt, reddam ſoboli, doctaſque per artes
Ingenium, & Sophiæ ducam juvenile per hortos
Pectus, & Auſonijs tingam præcordia lymphis.
Tu pavidas Cimbrûm terras, & ſceptra diſertus
Erige, tu Gothicæ Belgas, Cimbroſque tiaræ
Conſocia, tu certa favens regalibus adde
Robora conſilijs. ſic te Chriſtiernus amicum,

Sic

Sic victor Guſtavus amet. ſic longa viarum
Decurras ſoſpes ſpatia, & deſuetus amator,
(Vt non illepidum credas ſcripſiſſe poëtam)
Lætior in charæ amplexus deſcende Creuſæ.

In Ampliſſimi, doctiſſimiq; viri, ROCHI HONERDI, Supremæ Curiæ Conſiliarij, Tragœdiam ſacram, quæ MOSES NOMOCLASTES inſcribitur.

LEgiferi vatis furias, perculſaque tanto
Pectora flagitio, & ſceleratæ crimina turbæ;
Funeraque, & grandes æterni numinis iras,
Vndantemque reo deſertum ſanguine Sinam,
Dum tragicis, Honerde, ſonis, ac vultibus aptas:
Obſtupui Batavum Latia ſub veſte Sophoclem,
Euripidemque mea rurſum de gente renaſci.
Deſinat Argolicæ carmen ferale puellæ,
Et perſonatum populo oſtentare Thyeſten
Græcia, vel tumidâ Electram producere ſcenâ,
Hectoraque, Ajacemque, Duces. nec ſola Latino
Se putet ore loqui vilem Ciſſeis ob hircum.
In Batavis orcheſtra tremit, quaſſatque cothurnus
Pulpita, & atratis depictus fecibus ora;

Iratum

Iratum tonat ore Deum, Moſenque, Duceſque
Belga, nec in fictis loquitur lachrymoſa tragœdis.
In rabiem impietas, & cœco concita motu
Relligio primæva ruit. præfertur Olympo
Stulta Pharos, laudeſque Dei ſibi corniger Apis
Poſcit, & inſanum plebes veneratur Oſyrim.
Quæ Peluſiacis jampridem mugijt aris,
Se credit jam vacca Deam: quod geſſerat aurum,
Iudæus pro numine habet: quod fecerat ipſe,
Et cuperet fregiſſe, colit; cœlique creator
Fit dextræ pereuntis opus. concluditur ære
Majeſtas ſpacioſa poli. Nec jam ipſa furori
Impoſuit mens ſancta modum. ſe vindicat ultrix,
Atque aliquâ peccat pietas. franguntur honeſti
Vocibus inſignes tabulæ, pereuntque ſalutis
Fœdera, & humani monumenta æterna laboris.
Legum verba cadunt, & magno prævia Chriſto
Ex alto doctrina ruit, mutandaque tandem
Pacta docent, fideique probant præcepta ruinæ.
Intereà inſanos miſerandis cædibus auſus
Expiat, & jugulos ultori commodat enſi
Iſacides, diſcitque ſuæ deliria vitæ
Abſentem ſpectaſſe Deum; numenque veretur,
Quod pœnâ ſe tale probat. Memphitica nec jam
Saxa vocat, fractæque colit ſecreta juvencæ.
Hæc canis, & ſtrepera curis interſeris aulæ
Aonij Dux magne chori, placidumq; tribunal
Fari mœſta doces, & ſacris induis iris
Pectus, & attonitum ſocias cum judice Theſpin.
Poſt Thamaram das iſta legi. quæ femina fundit
Verba furens, ſcis eſſe minus. plus pulpita ſurgunt

Hebræo percuſſa Duci. ſi filia regis
Æſtuat, in ſexu vicium eſt. cum legifer ipſe
Intonat, & rabido pulſat proſcenia greſſu,
Auditor, tacitiſq; ſtupent ſubſellia linguis.

Ad doctiſſimam virginem, ANNAM MARIAM à SCHVVRMANS, Trajecti in Batavis habitantem.

QVÆ tibi diva parens generis? num docta Batavis
Te peperit Carmenta tuis? tituloſq; virorum,
Doctrinæq; decus debet natura puellæ?
Scandis Apollineos colles virguncula, priſcâ
Excidimus jam laude viri. vileſcimus ultrâ,
Feminaq; ingenio noſtros tranſcendis honores.
Mirabor magis? an rerum portenta dolebo?
Num dicam peccaſſe Iovem? vel maſcula miris
Inverti ſimulacra modis? Sempronia nobis
Altera, & Arctoo melior ſub ſidere Sappho
Naſcitur, atque novam protrudit Pallada terris
Iuppiter, & veteres mulier ſcrutatur Athenas.
Non Latium, non Roma ſatis, non ſufficit uno
Ore loqui, minor eſt ſimplex facundia votis
Virginis. Argolicas etiam (proh numina) voces

Annâ

Anna legit, ſociatque ſuum cum Cecrope Belgam.
Si mirum antiquæ committi ſcripta Corinnæ,
Hæc etiam, quod ſcribat, habet. ſi conſcia rerum
Prodidit exactis Manto ſua carmina ſeclis,
Egregiumque aliquid grandes cecinere Sibyllæ,
Et Mariæ mens iſta poteſt. ſociata marito
Polla fuit, juvitque ſui commenta poëtæ.
Nec minus illa virûm ſtudijs ſuccurrere poſſet,
In ſocios admiſſa thoros. quid Belgica jactas
Belligeraſque rates, & magno Principe fultas
Imperij creſcentis opes? quid dedita famâ
Prælia? barbaricis oneratas mercibus alnos,
Totque novis paſſim laxatas mœnibus urbes?
Hîc majora ſtupe. rarum Battavia nomen
Conficit una tibi. præſtat facunda virago
Tot titulis, faſtuſque leves virtutibus anteit.
Nec precium jam ſexus habet. cum virgine, docti,
Communes animos geritis. viliſſima noſtri
Portio noſtra manet: ſolis diſcernimur, eheu,
Corporibus, geniumque viris confundit & artes,
Et, qua nos ſapimus, vir dici parte meretur.
Quid dignum te, Virgo, loquar? veneranda pudori
It juxta doctrina tuo: caſtiſſima mores
Vita probat. doctam ſubmiſſa modeſtia mentem
Flectit, & ingenuos decorat reverentia vultus.
Quis thalamos, formoſa, tuos conſcendet amator?
Ridebis cui ſponſa viro? cui nupta marito?
In Batavis ſi Phœbus amet, te conjuge Daphnen
Negligat, & tali cupiat ſe jungere Divæ.
Dos tua tot fuerint artes, prudentia, virtus,
Dos tua tot fuerint linguæ, tua gratia, candor,

Sim-

Simplicitas, & quicquid amant ſciviſſe Camœnæ.
Anna, (fatebor enim) non me tua nomina tantum
Afficiunt, vatemque trahunt; ſed quicquid in iſta
Virginitate queat ſummum flexiſſe Tonantem,
Suſpicimus, Muſiſque placens me tangit honeſtas.
Scribimus hæc, loquimurque tibi: ſi dicere coram
Cogerer, hærerent forſan ſuſpenſa poëtæ
Verba, nec ad ſolitas fluerent mea carmina leges.
Sin minus illa placent, & ſi magis oſcula veſter
Sexus amat, nos illa domi debere putabis.
Invenies alium ſi te hic faſtidit Alexis.

Illuſtriſſimo
DOMINICO MOLINO,
Senatori Veneto, cum Hymnum in Chriſtum, & Argo Batavam ipſi mitterem.

V*Ivis, & externum celebras, Moline, poëtam,*
Et tibi dilectum pergis amare caput.
Nec tua Barlæi præluſtris purpura cantus
Deſpicit, & Muſæ dona puſilla meæ.
Prima ſalutiferum depingit pagina Chriſtum,
Ingentemque pio perſonat ore Deum.
Altera barbaricis oneratas mercibus alnos,
Heſperiique canit grandia damna ſoli.

Sic modo me tellus vatem, modo poſſidet æther,
Nunc hominum laudes, nunc habet ipſe Deus.
Iamque feror medios acer bellator in hoſtes,
Iam cano tranquillæ nobile pacis opus.
Iam me ficta juvant veterum mendacia vatum.
Iam modulos adflat ſanctior aura meos.
Artifices diſtincta petunt. hic incubat auro,
Et Venetûm rutilo ſculpit in ære Ducem.
Ille rates aptat pelago, docet alter amores,
Eligit ingenio quilibet apta ſuo.
Nobis cuncta placent, tellus, Acheronq; poluſq;
Ludicra cum gravibus, triſtia cum ſalibus.
Omnia ſunt vatum, ſunt unius omnia Phœbi,
Militat ad nutum machina tota meum.
Imperium Veneti ſpatijs diffunditis amplis,
At meus in cœlos altius Hymnus abit.
Terminat Euganeos Rhætuſq; & Dalmata fines,
Quæque jacet medio Candia veſtra mari.
At mea in Occiduis dominatur finibus Argo,
Et ſpolia ex ipſo Sole ſtupenda refert,
Tu quoque qui vaſtam curis prudentibus urbem,
Conſilijſque regis tranſtra, rateſque tuis:
In carmen Moline venis. tu magne Senator
Cogeris ad leges arctius ire meas.
Quæ tibi ſi placeant, & ſi ventura placebunt,
Aonias toto fonte bibemus aquas.
Et mea, Molini nimium proh ſera voluptas,
Diffluet in laudes ebria Muſa tuas.

ELE-

ELEGIA,

Ad doctiſſimum virum, BALTHASAREM BONIFACIVM, Archi-Diaconum Tarviſienſem.

EVganei Patres, medijs qui ſcribitis undis
Carmen, & Adriaco tingitis ora mari;
Et tu Pegaſeâ vates redimite coronâ
Balthaſar, ô Muſæ gloria ſera meæ:
Dicite, cur viles pretium meruere libelli?
Et Veneto noſtrum teſte probatur opus?
Laurigeraſq; inter fertis mea nomina frontes,
Et favet applauſu purpura veſtra ſuo?
Auſonij laus iſta ſoli eſt, donaſſe poëtas.
Illo Helicon totus, totaq; Cirrha loco eſt.
Illic Naugerij faciles in carmina Muſas,
Et faciles in ſe ſenſit Hyella Deas.
Illic Virgilio certaſti, Bembe, Latino.
Et clara Hippolyte Caſtilione fuit.
Illic Cotta ſuam cecinit, riſitq; Lycorim,
Flaminijq; fuit dicta Turunda jocis.
Aonios meruit Latio Toſcanus honores,
Et potuit veſtro Carga ſub axe legi.
Hic Fracaſtorios, Zanchos, doctoſq; Camillos,
Et geminos Strozas, Capilupoſq; tulit.
Quæque Sadoleto, quæ Laſcare terra ſuperbit,
Quæ dedit Aſcanios, Itala terra fuit.

Hic, Arioste, tuos petulans modularis amores,
Et placido reges carmine Vacca canis.
Hîc per Apollineos Palearius ambulat hortos,
Inq; ſuâ mores virgine Tonſus amat.
Quos ego ſi taceam, Romam ſpectate canentem,
Et quæ Tarpeia carmina rupe fluunt.
Lauriger Vrbanus media pater urbe Quirini
Pectora Phœbæo tacta furore quatit.
Hic hederæ, & ſacræ coëunt in Præſule mitræ,
Quiq; Dei, vatum præſidet ille gregi,
Communeſq; mihi verſat mens ardua curas,
Et ſtudijs diſpar non cupit eſſe meis.
Veſtra eſt Calliope, Veneti, Tritonia veſtra eſt.
Numina tot veſtris plus viguere locis.
Deſinite in Batavum conferre encomia vatem,
Qui rude Hyperboreo ſub Iove pangit epos.
Longius Aonijs, quàm vos, à fontibus abſum,
Longius à Cirrha, Caſtalijſq; vadis.
Longius à priſcis vivo ſemotus Athenis,
Mœonijq; procul patria vatis abeſt.
Sum procul à magni cunis, tumuloq; Maronis,
Nec fluis in noſtros Sulmo diſerte lares.
Me Vahalis, me Moſa pater, me Rhenus inundat,
Flumina Pegaſeis non ſatis apta viris.
Hinc Permeſſus abeſt. vobis vicinior ille eſt,
Imminet Ionio Græcia tota mari.
Phocidos amnis abeſt. vobis cum deficit ille,
Totus Caſtalias Adria fundit aquas.

Ele-

Elegia ad eundem, immodicum Carminum meorum Encomiaſten.

NON ego cum veſtris auſim certare Camœnis
Balthaſar, aut Batavis vatibus ire comes.
Parce meis claras hederis poſtponere lauros,
Aut hominem tantis æquiparare Deis.
Parce precor graciles ad ſidera tollere Muſas,
Nec ſtudijs dona grandia verba meis.
Accola Tarviſi. ſit ſas mihi dicere, parce
Invidiam famæ conciliare meæ.
Tutius eſt humiles inter reptare myricas,
Tutius Heroum nomina pone ſequi.
Cymbula, quæ tumidis pelagi confiſa procellis
Navigat, has audax mergitur inter aquas.
Non ego in Ægæo pandam mea vela profundo,
Navita, qui littus ſeligit, ille ſapit.
Non ego nubivagas Alpes, non Pelion altum
Scandere, non iſtâ molior ire viâ.
Præcipites metuo ſcopulos livoris iniqui,
Nec noceant iterum, qui nocuere ſemel.
Tutius in tacitæ gradiar convallibus Idæ,
Et mea depreſſam pagina radet humum.
Me Bavij terrent, ſpretiq; opprobria Mævî,
Et levis in tota Marzus Amazonide.
Terreor indoctâ rauci Theſeide Codri,
Terrent Mygdonij triſtia fata Midæ.
Et nunc Icarei ſubeunt diſcrimina faſtus,
Et malè ſervato lapſus ab axe puer.

Plurima cum timeam, plus hoc fortaſſe timebo,
Ne ruat in noſtrum turba diſerta caput,
Turba poëtarum, ſecli, proh, tacta veneno,
Impatiens ulli cedere, ferre parem.
Sit ſatis ingenti non diſplicuiſſe Molino,
Carmina, & applauſus emeruiſſe tuos.
Sit ſatis, hoc gemino me dictatore probari,
Sit ſatis ad laudes gloria veſtra meas.
Teſtibus his poterunt de me dixiſſe nepotes:
Spreta domi potuit Muſa placere foris.
Dicet poſteritas: inter Rhenumq; Silinq;
Aonias blandè concinuiſſe Deas.
Dicet poſteritas: facili modulamine Moſam,
Medoacumq; ſua perſtrepuiſſe chely.
Dicet poſteritas eadem: Rhenumq; Atheſinq;,
Et Vahalim cantus conſociaſſe ſuos.
At brevius: vicina Pado permixta fuiſse
Carmine Battavicis flumina fluminibus.
Denique dicet & hoc: ſerò coiſſe ſuavi
Barlæum, & magnum fœdere Balthaſarem.

Nata-

Natalium, ac virtutum ſplendore Illuſtri
Heroi, ac Domino,

D. WILHELMO HERBERTO

Comiti Penbrociæ, Supremo Aulæ Regiæ Præfecto,

SCAZON.

HEROS, *Britannæ ſidus inclytum terræ,*
Illuſtre regno nomen, & decus ſceptri,
Qui penè ſpretis ſolus annuis Muſis,
Batavoq; precium grande ſœneras vati,
Fautorque laudes aſſeris poëtarum :
Seu jam tiaras, purpurasque ſuffulcis
Neſtor verendus : ſeu remiſſus à curis
Regum labores, lubricamque perpendis,
Sortem potentum : ſeu receptus in Cyrrham
Vatum ſerenis cantibus diem fallis :
Hunc, qui per atros Nereï venit fluctus,
Viasq; longè permeat proceloſas,
Leni Libellum, prædicande Mœcenas,
Continge dextrâ. laudibus tuî Regis
Vacat, tuumque nomen exhibet Belgis.
Si plura poſcis, conſecrabo me totum
Tuas ad aras. quoque maius haud poſſum
Donare, dono, mancipoque Barlæum,
Tanto poëtis omnibus minus clarum,
Quanto es Britannis omnibus magis charus.

In Satyram eruditam nobilis Veneti, quæ inſcribitur Hieromaſtyx, ad DOMINICVM MOLINVM.

FAllor? an hoc noſtro frendet Lucilius ævo?
Pacuvioſq; iterum ſecula ſera ferunt?
Horridulum quiddam dura de nare locutus
Perſius, haud alio carmine cenſor erat.
Quiq; ſuis riſit ſcelerum poppyſmata ſannis,
Et tot Romanæ probra nefanda togæ:
Perfudit tali Latium Iuvenalis aceto,
Nec potuit populi crimina ferre ſui.
Mæchus, & obſcena cæventes parte Quirites,
Alphëus, indocto cum Labeone Glyco,
Infameſq; lupæ, & precio nonaria proſtans,
Et quæ Socraticus membra cinædus amat,
Pamphilus, Hermogenes, & diſcunt templa pudere.
Hæc mordax Bavios pagina dente notat.
Hic Superos, Divoſq; gerens in fronte ſacerdos,
Hîc luit haud nimium Veſta peroſa virum.
Ne mirare novum, prudens Moline, poëtam,
Et Satyras veſtro poſſe ſub orbe legi.
Difficile eſt Satyram non ſcribere. deſipit orbis,
Materies Satyræ plurima quiſq; ſumus.
Pantolabos, Verres, Nomentanoſq; nepotes
Cantaber, Auſonius, Belga, Britannus habent.
Fabula decrepito non luditur altera ſeclo,
Nec nova ſtultitiæ eſt ſcena, ſed actor abit.

Epi-

In Flardingam,

Cum prœdio ibidem ſuo me humaniſſimè excepiſſet vir ampliſſimus,

WILHELMUS RUYTENBURGIUS, Toparcha.

O*Stia quæ veteris ſpectas celeberrima Moſæ,*
Et gemino fiſſas flumine jungis aquas,
Si Domino, Flardinga, novo, dominâq; ſuperbus,
Amſtelioſq; tibi præficis una Deos:
Hoſpitio Batavum nunc excepiſſe poëtam,
Pars fuerit famæ quantulacunque tuæ.
Det leges, det jura novus placidiſſima rector,
Tantaq; non una commoda prole beet:
Advectet pelago quæſitas navita merces,
Et quadruplex narret fabula priſca decus:
Sis ſapiens, ſis dives opum, ſine mœnibus audax,
Primaq; Battavico conſtituare ſolo:
Addimus his precium titulis, totq; inter honores
Laus erit à ſero te quoque vate cani.

In Obitum Clariſſimi viri GILBERTI IACCHÆI,

Philoſophiæ in Batavorum Academia Profeſſoris celeberrimi.

C*Onditur hoc tumulo magni facundia Scoti,*
Linguaq; ſed poſthac non habitura parem.

Immoriturq́ue iſto rerum Sapientia buſto,
Quoſque viri, cineres hos ait eſſe ſuos.
Claudit Socraticos tellus Argiva magiſtros,
Clara Stagiræum Cecropis ora ſenem.
Auſonio recubat Samius ſub littore doctor,
Eôoſq́ue tegunt Perſica regna patres.
Sunt Druidum Gallis, ſunt docta cadavera Nilo,
Et ſua Aquinatem terra Bedamque capit,
Atque alibi adverſo Cardani Cæſare manes,
Semideoſq́ue tenet nobilis urna duos.
Quos omnes, GILBERTE, tuo dum pectore clauſos
Subtrahis Auriacæ, te moriente, Scholæ:
Illorum pariter tumulos, ac buſta videmus,
Quæq́ue tuo flagrant priſca Lycea rogo.
Sic dum juſta facit Batavus, ſe flere fatetur
Funera funeribus tot ſociata tuis.
Quin ſœtus claris Sophiæ doctoribus unus
Dum moreris, cogis ſecula multa mori.

In ejuſdem morbum cum mentis ac linguæ ſtupore conjunctum.

QViſquis in hoc fragili præclaram corpore mentem,
Et velut à magno Numine numen habes:
Ingenio ne fide nimis: facundaq́ue quamvis
Sit tibi, cœleſtes vox veneretur opes.
Ætheteæ mentis non delaſſata poteſtas,
Oraq́ue in argutos præcipitata ſonos,

Ingenij

Ingenij vigor, & virtus contermina cœlo,
Cuncta ſimul dominum deſtituere ſuum,
Ne fari tam grande putes. ne noſcere verum
Materies laudis ſit ſpecioſa tuæ.
Quod loquimur, ſapimuſq́; Dei eſt. ſi juſſerit idem,
Ilicet elinguis, ſtultaq́; turba ſumus.

Ampliſſimo & eruditionis fama illuſtri viro

HUGONI GROTIO,

Cum Hymnum ſuum in Chriſtum illi tranſmitteret autor.

CVI prius æquoreis vates demerſus in undis
Materies ſacri carminis ampla fuit:
Si vacat, ingentis præconia perlege Chriſti,
Quodq; ſalutiferum jam modulamur opus.
Non hîc diſcordes, vario ſub judice, voces,
Aut malè diſſutæ nomina pacis habes.
Hoc canimus, quodcunq; pijs commune putamus,
Rixanteſq́; queant aſſeruiſſe ſcholæ.
Non abit in partes mea pagina. dictat Iëſum,
Qui potuit mundo conciliaſſe Deum.
Suſtulit has partes, Groti facunde, Redemptor,
Ne faceret partes turba redempta novas.

Nobi-

Nobiliſſimo viro

D. FOPPIO ab AISSEMA,

Equiti, cum Poëmata mea hac tranſeunti offerrem.

DVm procul à victis remeas, Vir maxime, Cimbris,
Et tantum victrix patria lumen habet:
Et jam Cæſarei pandis diſcrimina belli,
Armaq; proh noſtris proximiora focis:
Accipe, quæ placidum Rheni modulatus ad amnem,
Carmina, ſed plectro languidiore, fui.
Non, ut ſæpè legas, ut ſerius omnia, mitto.
Tantum, nam tranſis, lemmata ſola lege.

In cubile Doctoris

STAPELII,

ſuſpenſis monſtris formidabile.

INter monſtra, feras, cœli, terræq;, mariſq;
Tutus inoffenſa ſimplicitate cubo.
Nil nocet innocuo virus, non toxica terrent,
Cui ſua præſentem fert medicina manum.
Torqueat in ſpiras ſinuoſus corpora ſerpens,
Fulminet ignivomo pendulus ore draco.
Et Peluſiacis miſſus crocodilus ab oris
Immineat capiti bellua ſæva tuo;

Illa minax acuat dentes, hæc acrior ungues,
Terribilis nulla eſt, nulla timenda mihi.
Quæ ratio viciſſe poteſt, prudentia ſpernit.
Nec ſua qui domuit crimina, monſtra pavet.
Lectule, ne timeas. domino mens conſcia recti eſt.
Illa metus omnes deſpicit, illa minas.

In ALBO Ornatiſſimi Iuvenis
FR. WTENBOGAERT,
Galliam petentis.

QVisquis amas veteres Druidum luſtrare receſſus,
Fluxiſque Gallum moribus,
Et Bromia juga culta Deo, ſedesque beatas,
Et verticoſum Sequanam:
Te primum, dein regna vide; tumidumq; tuorum
Affectuum prius mare,
Mox pelagus, fluctusque ſeca. qui regna pererrat,
Mundumque, ſeque præterit,
Nil videt. at quicunq; ſua deliria vitæ
Neſcire dedecus putat,
Luſtrator cordis proprij, vitijque, quod intus:
Hic Vniverſo plus videt.

In ALBO doctiſſimi Iuvenis, GUILIELMI NOOMSII.

CVI Sophiæ noſtris patuerunt vocibus horti,
Et Stagira ſuas priſca recluſit opes :
Nunc fidei cape ſigna meæ. his teſtor amorem,
Et tibi jam geminâ me ratione probo.
Quæ Graij docuere, prius ſum verba locutus.
Nunc tibi, quo Pylades aſſolet ore, loquor.

In ALBO Nobiliſſ. ac Generoſiſſ. Baronum SLUPESKI, Fratrum germanorum.

VAlete fratres, corculum Polonorum,
Valete fratres, hoſpites Batavorum,
Voſſi voluptas, Palladiq; dilectum
Par eruditum. ſi piæ poëtarum
Voces, & illa vis potentior Phœbi,
Pergrata cœlo eſt, vatibuſq; cognatus
Applaudit æther. Ite, qua Sigiſmundum
Veneratur acer Dacus, horret Euxinæ
Potator undæ, & Caſpij maris rector.
At cum ruentis Viſtulæ procul claro
Bibetis amne, purpuræq; victrici
Viciniores, hanc amabitis cives;

Stet

Stet Leida coram, mentibuſq́ Belgarum
Subeant labores, bella Naſſovæ gentis,
Scholæq; noſtræ ſplendor, & decus grande.
Et inter illa, ſi Deûm vacat natis
Meminiſſe vatum, cogitate, Barlæum
Debere vobis, & Slupeſkios votis,
Animoq; charos longius ſequi fratres.

In ALBO eruditiſſimi adoleſcentis,

SUFFRIDI SAECKEMA,

Gallias adeuntis.

GAllia, qui juvenis Friſiis tibi mittitur oris,
Vt placeat, titulo nobiliore venit.
Crede, aliquid genitoris habes. pars illa Senatus
Dignior hoc vultus explicat ore ſuos.
Dilige depoſitum. nec, ſi tibi noſtra probantur
Federa, quem canimus, ſit tibi Belga gravis,
At Druidum poſtquam voces & verba loquetur;
Reſtituas patriæ pignora tanta ſuæ,
Hæc laudis pars magna tuæ eſt, formaſſe juventam:
Gallia, poſt voces, vivere poſſe docet.

In ALBO Nobiliſſ. Iuvenis, LUDOVICI ab AISSEMA, convictoris mei.

QVÆ patrijs, præſtans Iuvenis, virtutibus abſens
Debeo, te coram non pudet illa loqui.
Hoſpes abis. ſed enim tanti generoſa parentis
Ante oculos pernox ludit imago meos.
Hoſpitio ſic neuter abeſt. non diſtat amicis,
Non alio vivit ſidere, quiſquis amat.

In effigiem Caroli Quinti Cæſaris à CONSTANTINO HUGENIO, metallo donatam.

QValis laurigeras, victricia tempora, frontes
Exhibuit populis urbs Tiberina ſuis,
Seu fuſum fuit illud opus, ſeu malleus artis
Autor adoratos preſſit in ære Duces:
Talis apud Batavos veteres Hugenius artes
Reddit, & hoc ſeclo deteriore ſapit.
Ingenium nuper torni rapuere, rotæq;,
Et phialam doctæ diſpoſuere manus.
Ipſa ſuas ſtupuit formas mutabilis arbor,
Lignaq; tum poterant plus placuiſſe ſibi.

Iam

Iam cœptis animoſa ſuis mens iſta metallo
Incubat, atque novis artibus æra domat.
Dextera Praxitelis, Polycleti induſtria, ſolers
Mentor in hoc uno nunc coiëre viro.
Adſpice cœlato noſtratem Cæſara plumbo,
Adſpice, materiam nobile vincit opus.
Quos timuit vultus Germania, Gallus, & Afer,
Quos timuit vultus Roma ſuperba, vides.
Conſtantine, tibi Carolum debemus. at illum
Fingere tu ſolus cum ratione potes.
Scilicet ingentem qui Cæſara nomine reddis,
Hoc titulo proprios, reddis in ære Deos.

In Effigiem
L. REALII,
Rerum Indicarum ad Orientem Præfecti, Equitis, è Dania poſt naufragium reducis.

CVI procul extremos nuper diffuſa per Indos
Gloria cum ſocio Sole peregit iter:
Sic oculos, ſic ora refert. hic ille Reali
Vultus, & Aonij Martia forma viri.
Quos meruit virtus titulos, tribuere Britanni,
Et clarum tetigit Cimbrica dextra caput.
Si reduci nocuiſtis aquæ, plus additur ergò
Laudibus, Æneam hæc quoque ſorte refert.

In Hiſtoriam clariſſimi, doctiſſimiq; viri

ISACII PONTANI,

De rebus Danicis.

GEntis Hyperboreæ dominos, populoſq; Trionum,
Sceptraque per Regum continuata manus,
Et formidatam Tarpeijs ſedibus Arcton,
Et tot Vandalico prælia geſta ſolo,
Poſteritas, te teſte, leget Pontane, nec illud
Neſciet, Auguſto judice, Cimber opus.
Ingenio per regna, Duces, urbeſq; vagaris.
Totaq; jam Thetys, totaque Veſta patent.
Sic ſtudijs diverſa placent. nunc æthera ſpectas,
Et procul errantes contrahis arte Deos.
Nunc Phœbi delubra ſubis, & priſca repurgas
Scrinia, nunc tragicum cura reformat opus.
Nunc patrios memoras intorto crine Sicambros,
Et ſeclum tenebris eruis omne ſuis.
Ipſe etiam, Occiduis nuper bellator in undis,
Amſtela, tam grandi vindice lætus ovat,
Hæc ſcribis, vir docte, tuis. Iam longius actus
Parrhaſiæ celebras littora vaſta plagæ,
Codanumq; ſinum ſolers metiris, & arces,
Et quondam Batavis noxia rura meis.
Scilicet hunc Regi juvat impendiſſe laborem,
Oceaniq; Deos demeruiſſe tibi.
Vt ſi terra neget precium, ſubmurmuret æquor,
Nec ſi Belga ſatis, plus tamen Arctos amet.

Laus

Laus GERTRVDISBERGÆ.

NEſcio, num claris Brabantûm debear oris,
An me Battavici vindicet ora ſoli.
Quicquid erit, noſtris ſociavimus ora Batavis,
Nec procul à Mervæ belligeramus aquis.
Vendita ſum ſceleris precium : ſed victa triumphi.
Quam diſtant meritis victor, & emtor Iber ?
Magna ſuum quondam me dixit femina montem,
Nunc Martis potius Mons & arena vocer.

Encomium
HAGÆ-COMITIS.

SEdes priſca Ducum, non urbs, tamen urbibus ipſa
Major, & à Batavo principe nomen habens :
Sto Thetyn, Faunumq; inter. latus inde procellis,
Parte alia umbroſum robore cincta latus.
Hîc Themis, & ſacras loquitur Prudentia leges,
Et trepidos inſons excipit aula reos.
Hîc edicta Patrum, & magni decreta Senatus
Colligit, & patriæ proſpicit una ſuæ.
Auriacuſq; meis accedens laudibus heros,
Altius auguſtum tollit ad aſtra caput.
Quas aquilas, quæ ſigna vides, vexilla, triumphos,
Hæc ſunt Naſſovia parta trophæa manu.
Cum ſociæ pugnant urbes, pugnantibus adſum :
Et partem pugnæ, conſuluiſſe, puto.

In Hiſtoriam Belli Belgici continuatam à reverendo viro ac Hiſtoriographo, PETRO BOR.

QVid toties vexata, furens quid Belgica poſſit,
Quantum pro patrijs audeat illa focis:
Suſtineat quam dura pati mens conſcia recti,
Albano ſtupuit ſub Duce ſævus Iber.
Mitius ingenium regalibus addidit armis
Italus, & docta profuit arte magis.
Ceſſimus Heſperiæ, noſtriſq; erepta triumphis
Oppida Cantabrica ſuccubuere manu.
Et mox percuſſo Libertas Principe mœrens,
Indoluit populi fata ſuprema ſui:
Cum nova de patrijs ſoboles auguſta favillis
Surgit, & Auriaci funeris ultor adeſt,
Mauritiumq; ſequi noſtræ cœpere cohortes,
Iſtaq; collapſum dextra capeſſit opus.
Gaudet Breda capi. devictas reddidit urbes
Iſala, ſtant Friſio caſtra ſubacta ſolo.
Alta triumphanti paret Groninga Leoni,
Cæſareaq; vetus concidit urbis honos.
Bructerus, & Salij noſtra ſunt nomina partis,
Et Batavûm laxis finibus arma ruunt.
Iamq; prior victis redit in præcordia virtus,
Auſtriacaſq; ferox deſpicit illa minas.
Hæc venerande tuos, Borri, vis ſcire nepotes,
Bellaq; tam claro plurima teſte legi.

It Ducibus tua dextra comes. tu prælia reddis,
Pingis & in chartis Pergama noſtra tuis.
Quam cuperem ſocijs tua currere ſecula ſeclis
Naſſovij, & junctis greſſibus ire duos,
Vt victrix quem nulla Ducem Bellona fatigat,
Tu quoq; non ceſſes, maxime Scriba, loqui.

Ad Ornatiſſ. & Matheſeos peritiſſimũ Iuvenem,

D. IOHANNEM HEURNIUM,

Otthonis fil. quum juris utriuſque Laurea, in Academia Batavorum donaretur.

HEurnius æthereos *ſtudio dum permeat orbes,*
Totq; Deos geſtit noſcere, totq; Deas;
Iamq; hic Erigonen, hic clarum Cephea ſpectat,
Quaſq; micans numerat Caſſiopeia faces,
Et medio pulchram Andromedam miratur Olympo,
Proximaq; Arctois Gnoſia ſerta locis,
Pleïadum jubar, & radiantes nocte capillos,
Sideraq; in celebres officioſa nurus:
Totus in Aſtræa defigens virgine vultus,
Subſtitit ad Dominæ prœmia tanta ſuæ.
Teq; ſequar Graiæ gentis decus, inquit: & illos
Quos colis, affectat mens ſtudioſa lares.
Ibimus, &; Decios illac, Pauloſq; ſecutus,
Hos etiam greſſus per tua regna feram.

Quà pater Alciatus, juſti dictator, & æqui:
Marſilioq; ſuum gloria ſtravit iter.
Quàq;, paludati referens decreta Senatus,
Curtius applauſu poſteritatis ovat.
Dixerat, & ſpacium Iuris dimiſſus in amplum,
Cæſareas leges, magnaq; verba capit.
Nec minus æternis gradientes legibus ignes,
Cælicolûmq; domos luſtrat, & ora Deûm.
Dumq; per immenſos Themidos diffunditur hortos,
Alter in Vraniæ poſcitur arte labor.
Sic geminæ placuere Deæ. nunc colligit unus
Præmia doctrinæ non peritura ſuæ.
Quiq; laboranti patriæ ſuffragia reddet,
Tandem etiam, cœlo judice, ſidus erit.

In Appendicem ATLANTIS editam à

GUILIELMO CÆSIO,

Aſtrologo & Geographo peritiſſimo.

ASTra, Deoſq; ſuis quondam cervicibus Atlas
Fulſiit, & tantum vertice geſſit onus.
Herculeæ juvere manus, jamq; iſta duobus
Nixa fuit cœli machina ſemideis.
Ex illo tremuere humeri, cervixq; duorum,
Roboraq; heroas deſtituere ſuos.

Tertius

Tertius accurrit portando Cæſius orbi,
Et geminâ librat maxima regna manu.
Quod Mauri potuere leves, quod ſedula Graiûm
Pectora, non Batavus, non ſibi Belga negat:
At Batavo jam crevit onus. pars altera mundi,
Addita terrarum portio magna fuit.
Addidit Occaſus Pariam, Chilenq́; , Peruque,
Truſaque in immenſos æquora tota ſinus,
Guianæque domos, dorſiſque immanibus Andes,
Victaque jam noſtrâ littora vaſta manu.
Suſtinuit mundum rector Mauruſius unum,
Hic mundos audet ſuſtinuiſſe duos.

Egregio, ac Docto Iuveni

D. NICOLAO BOGARDO,

Cum Iuris V. Doctor, circa Caniculæ exortum, crearetur.

M*Agne, minorq; Canis, quorũ jam lucida ſurgunt*
Sidera, & arentes flamma perurit agros;
Torrida dum veſtris precium fervoribus æſtas
Accipit, & vultus induit illa novos:
Cernite Battavicâ juvenem de gente renaſci,
Splendidaque in patrios nomina ferre lares.
Hunc etiam ſuus ardor habet, doctamque per urbem
Nobilior laudum ventilat aura facem.
Vritur Aſtrææ ſoboles; nec diſſidet aſtris,
Diſſimileſque ſibi non ſinit eſſe Deos.

Reſpondet natura ſcholæ, mens fervida cœlo,
Alter & alterius flagrat in igne calor.
At poſtquam ingenio magni ceſſere labores,
Actaque per Themidos templa juventa fuit ;
Præmia reſtabant, & claris debita factis
Pilea, & auguſtæ ſyrmata longa togæ.
Quæ tibi dum lætus confert, Bogarde, *triumphis*
Patria, & hos plauſus, non ſine vate, probat :
Suſpice, quos ardens Procyon tibi temperat, ignes,
Et, quos jam cecini, plus venerare Canes.
Nos decus in terris aliquod muſſamus; at illi
Latratu titulos per ſua regna ferent.

Eximiæ probitatis ac eruditionis Iuveni,

ARNOLDO BEAUMONTIO,

Cum de *Vltima voluntate*, pro conſequendo Licentiæ gradu ſumma cum laude diſputaſſet.

V*Ltima,* Beaumonti, *morientũ verba Quiritum*
Tuta patrocinio vidimus eſſe tuo,
Et morti mandata dari, legeſque ſepultis,
Et dominum dubijs ſcribere jura bonis.
Scilicet hæredum dextras frenaſſe rapaces,
Et tantâ dites expedit arte mori.
Non hîc ad curas homini ſua ſufficit ætas,
Proſpicit in ſeros anxia cura dies.

Et

Et jam ſcire juvat, quæ ſit fortuna nepotum,
Ac nimis ingratæ poſteritatis opes.
Venturaſq; vices tabulis ſpectamus in illis,
Quas pater, aut titubans ſcribere juſſit anus.
Sollciti morimur. quales quoq; viximus antè,
Filia ſit quantum, quantum habitura nurus.
Dumq; graves loculos longos partimur in annos,
Credimur in terris hoc ſupereſſe modo.
Inſanire libet. ſequimur, quod linquimus, aurum,
Exanimeſq; ipſo in funere juſſa damus.
Et, ne de rapto dubitet mors corpore, ſeptem
Teſtibus æternæ mortis adimus iter.
Nec minus ex ipſis ſurgunt mox jurgia buſtis,
Et querulos fratres charta relicta facit.
Et dum certa alibi poſcunt oracula ſtulti,
Egregios cenſus curia lenta vorat.
Tu meliora tuo ſuades, Arnolde, *clienti,*
Juraq; non multum litigioſa probas.
Sed cauſas ratione regis, pietate tribunal,
Et fallax ſocia relligione forum.
Quam colis, illa Dea eſt. patria eſt, cui vivis, & æther;
Ad laudes præeunt nomina tanta tuas.
Et ſuper hæc animum clari genitoris imago
Dum ſubit, hac ſobolem fas erit ire viâ.
Sæpius hos monitus, Beaumonti, in pectore verſa
Hos tibi poſtremum Velle *poëta loquor.*

Honori Doctiſſimi Iuvenis,

HERIBERTI de BEAUMONT,

Cum poſt publicam diſputationem
de *Nummis creditis, mutuo,
commodato, depoſito &c.*
Licentię gradũ con-
ſecutus eſſet.

PAllens Nummule, tinnienſq; numme,
Dati nummule pignoris redemptor,
Obſes nummule, commodate numme,
Quem nec credere vult bonus libenter,
Nec quem reddere vult malus libenter.
Litis Nummule mater, & ſequeſter,
Everſor male numme nummulorum,
Lucrator bone numme nummulorum,
Qui nunc hunc potes obligare, & illum,
Nunc fidem vadimonio revincis,
Nunc egentibus alligas penates,
Agros, prædia, & incubare mœſtis
Noctes porticibus ſoles, dieſq; :
Quam tu per populos potens & urbes,
Regum maxime, verticem ſuperbum
Circumfers, dominator Univerſi.
Quam te vocibus invocat diſertis,
Argenti gravis eſuritione
Aulæ cultor, & haurit uſque ad oſſa
Clientem penitiſſimis medullis.
Quàm te caſtra cohorſq; peſſimorum,
Et furti venerantur inſtitores.
Quàm te templa colunt, & ære cunctos

Vendens

Vendens ſat modico Deos ſacerdos.
Quàm te per Scythicas vagus pruinas,
Quàm te per Libycas vagans arenas
Mercator maleſanus expetiſſit.
Quam te numina ſumma litterarum
Summi numinis inſtar oſculantur,
Et ſeras tibi lucubrationes,
Et chartas tibi conſecrant & artes.
En Toxander, & optimi parentis
Proles altera, gratulante Leida,
Cauſas exequitur pecuniarum,
Et leges tibi prælegit ſeveras,
Format pignora, mutui patronus,
Docet depoſitum, tuoſq; caſus,
Et tot nequitias maligniorum,
Et tot nequitias potentiorum,
Conatur tribus explicare chartis.
Illam poſt operas laborioſas,
Curas multiplices, nec otioſas,
Poſt laudum titulos, licentiamque,
Iuris præmia, pileum, togamque,
Inter cauſſidicos tuos loquentem,
Inter virgineos choros amantem,
Et mox conjugis optimæ maritum,
Et pulchra ſobole beatiorem,
Multis Nummule nummulis inaura.
Pallens Nummule, tinnienſq; numme.

Ad

Ad Doctiſſimum Iuvenem

THOMAM HONERDUM,

Cum de Teſtamentis pro gradu Licentiæ publicè diſputaſſet.

QVI thalamos, laudeſq; ducum, regumq; tiaras,
Et numeris cecini buſta ſuperba meis,
Mox dites pelagi exuvias, Tiphynq; Batavum,
Et procul Occiduis æquora victa plagis,
Et Tarteſſiacis fumantia littora flammis,
Et tot Belgarum diruta tranſtra manu:
Nunc, Honerde, *tibi feſſis præconia Muſis,*
Paucul aq; in laudes præcipitata loquor.
Materies non una mihi eſt: nunc inſeror aſtris,
Æthereaſq; alto vertice rado domos;
Nunc humilem me terra capit. ſic partior orbi
Carmina, nec ſolum terra, nec aſtra placent.
Vatibus ingenium eſt in multas flexile partes,
Nec ſacer hic una ſtat regione furor.
Nunc nova tranſactis, nunc miſcent ſacra profanis,
Nunc homines gaudent, nunc celebrare Deos.
Caſtra, duces, litui, faſces, diademata, reges,
Buſta, rogi, cineres, fœdera, ſponſus, amor,
Relligio, pietas, & tot cantantur amici,
Et venit in modulos femina, virq; ſuos.
Ipſa etiam heroo jam nunc mihi fulta cothurno
Depugnat pedibus Martia Sylva meis.
Nec Schola, nec noſtris abeunt indicta Camœnis
Nomina, quæ Themidi, quæ placuere mihi.

Tu quoque jam pulchro, Iuvenis, ſpectande theatro,
Ingenij luſus cogeris eſſe mei.
Dumq́ per egregias legum diffunderis artes,
Conſiliumq́ gravis præcipis omne fori:
Pilea cum titulis, cum majeſtate triumphos,
Et non invito carmina vate refers.
Quæ tibi ſi placeant patrijs virtutibus aucto,
Non poterunt docto non placuiſſe patri.

In diſputationem FR. KERSTEMANS, *de* HYDROPE.

Belgica, quæ medijs vivis tranquillior undis,
Belgica, quæ ſolis regna tueris aquis;
Et nunc fluminibus, nunc arces fluctibus hoſtem,
Et vaſto gaudes ponere jura mari;
Belgica, quæ Vahalim, & bellacis pocula Moſæ,
Et latices Rheni prætereuntis amas;
Cui dites vehit unda rates, Regumque ſuperbas
A gemino mundi cardine vectat opes:
Adſpice Battaviæ juvenem. cui docta papyrus
Acria funeſtis prælia dicit aquis,
Fataleſque obitus occultis imputat undis,
Quasque probas, dicit diſplicuiſſe ſibi.
Diſſidet à domina ſoboles, à matre propago,
Nec loquitur votis congrua verba tuis.

Sci-

Scilicet objectis hoſti ſervamur in undis,
Tantaque ſed fluxis regna tuemur aquis.
At qui noſtra premunt immoti corpora fluctus
Materiem lentæ perditionis habent.
Mille modis morimur. bibimus feralia vivi
Pocula, nec lethi longius autor abeſt.
Funereas haurimus aquas, immergimur undis,
Fataque diſtento proxima ventre latent.
Et pariter nobis urnæ ſumus atque cadaver,
Quique tumet, funus bajulat ipſe ſuum.
Hæc, Kerſtmanne, doces, & quæ tibi tanta paratur
Gloria, damnatis tota paratur aquis.
Sic alijs tellus, alijs bellacia debent
Æquora, & exuto carbaſa rapta mari.
At gravis, & tacitis creſcens ſucceſſibus Hydrops
Invenit ingenio præmia digna tuo.
Dumque ſibi latices ſitiens, tibi pilea poſcit,
Nec tamen aut titulis, aut ſaturatus aquis.

In diſceſſum STELLINGWERFII *Moſcovitæ,*

AD MAGNVM MOSCOVIÆ DVCEM.

MAxime Dux, qui Sarmaticæ moderamina terræ
Flectis, & Arctoæ ſceptra tremenda plagæ,
Et Scythicos inter fluctus, Tanainq; remotum
Grande Lycaonio ſub Iove nomen habes:
Accipe quem Batavis Iuvenem tibi mittimus oris,
Imperio dudum pignora ſacra tuo.

Ille

Ille Machaoniâ languentes voce tiaras
Eriget, & pallens mox recreabit ebur.
Vt quantum generoſa tuæ Moſcovia vitæ
Debet, & incolumi Ruſſia tota Duci,
Debeat huic eadem tantum : pariterque ſalutis,
Et pariter regni fulciat unus opus.
Dat nobis Natura Duces, ſed ſervat Apollo.
Vitaque ſceptorum, cura laborque Deûm eſt.

Ad IOHANNEM VOSSIUM,

Poſt habitam de *Tutela & Cura*, Cum laude diſputationem, in Britanniam abeuntem.

ANglia, quæ magni veneraris nomina VOSSI
Scriptaque, poſteritas quæ ſtudioſa leget :
Hunc juvenem, quem cernis, ama ; doctiq; parentis
Progeniem cupias demeruiſſe tibi.
Emicat hic noſter patrijs virtutibus orbis,
Inque tuas ardet clarior ire plagas.
Credere te fas eſt ; Tameſi dum mittitur obſes
Filius, & cauſæ dat documenta ſuæ.
Quo prius ingenij fuerant tranſmiſſa paterni
Pignora, nunc illo ſanguine natus abit.
Non poterat totum genitor ſe tradere. corpus
Dividit, atque iſtâ jam quoque parte datur.

In

In honorem *Doctiſſimi Iuvenis*

FRANCISCI VOSSII,

Cum I.V. Doctor renunciaretur.

Ad Clariſſimum virum,

GERARDVM VOSSIVM Patrem.

TAndem etiam Batavæ ſubeunt palatia Muſæ,
Atque aliquis, Voſſi, crederis eſſe foris:
Præmiaque ingentes ſolantur regia curas,
Et precium, CAROLO *judice,grande refers.*
Sic, ſcripſiſſe juvat; chartis cùm purpura dives
Annuit, & fulgens otia donat ebur.
Altera nunc iterum tibi gaudia parturit æther,
Dum patrium ſoboles æmula calcat iter.
Stat Iuvenis, totasque viris ediſſerit artes,
Et tetrico loquitur congrua verba foro.
Qualia legiferæ dictant conſulta tiaræ,
Aut Latiæ roſtris expoſuere togæ.
Per titulos, laudeſq; tuas, natique vagaris,
Inque tuum coëunt diſſita regna decus.
Auriferis alibi Tameſis tibi labitur undis:
Hic tua, quæ celebres, pignora Rhenus habet.
Diverſa ratione places. prodeſſe paratus
In natis toties naſceris ipſe tuis.
Supputet innumeras Romana potentia terras:
Supputet immenſas Tullus & Ancus opes;
Hic ſua diffuſis numeret tentoria caſtris:
Hic vocet in cenſum jugera, rura, domos.
Vileſcunt omnes numeri. cui docta propago
Perſonat Aonidum limina, plus numerat.

Docto

Docto ac modeſto Iuveni,

PETRO BRUGMAN,

Cum I. V. Doctor publicè renunciaretur.

Continuant noſtra Iuvenum præconia Muſæ,
Nec reſidem patitur Leida jacere chelyn.
Poſcimur ad cunctos, Phœbo indignante, triumphos,
Iamq; petit verſus ille vel ille meos.
Ingenij ſum verna mei. & liberrima quamvis,
Attamen officio mens mihi ſerva ſuo eſt.
Sicelides Divæ, ſi me feciſſe poëtam
Non pudet, hanc artem dedidiciſſe velim.
Autori gravis illa ſuo eſt, vileſcimus ultrà,
Et facilis vates arguor eſſe nimis.
Sæpè, per Eleos meruit qui præmia campos,
Liber ab Eleo pulvere currit equus.
Herculis ad poſtem fixis Vejanius armis
Otiaque & longæ tempora pacis amat.
Non ſemper gravibus taurus deſudat aratris,
Et reficit feſſas languida bruma manus.
Solve fatiſcentem, rector Thymbrææ, poëtam.
Sacramus foribus barbita noſtra tuis.
Reddo chelyn, reddo fidibus tibi plectra remiſſis,
Relliquias iſtas vatis & artis habe.
Dum, BRVGMANNE, *tuo applaudam poſtremus honori,*
Amplius hoc Muſas nolumus ore loqui.

 CON-

CONSTANTINO HUGENIO,
iam Patri
CASPAR BARLÆUS
S. P. D.

HAbes, Nobiliſſime Hugeni, quod cœlo imputes, cui à nobiliore ſexu patrium nomen auſpicatur Lucina. quanquam enim & ſua ſit ſequiori, ut vocant, ſexui majeſtas, nec fas ſit eam inter naturæ errores & παρεκβάσεις haberi: tamen, non levibus te rationibus ſubnixum putabo, ſi gaudij pluſculum ex filij natalibus conceperis. Quid enim? virum gignere præſtat, quam feminam, niſi minus ſapienter ille Dijs gratias egiſſe putandus ſit, quod marem ſe, non feminam fecerint. Philippi Macedonum regis vox fuit, æquo ſe animo mori, cum filium relinqueret. Fuit eadem Antonini Pij. Crœſus, cum Cambyſes ſe cum patre Cyro conferret, amicis affirmātibus illum patre præſtantiorem, reſpondit: Nondum patri æquandū, qui nondum genuiſſet filium. Et cur creationis ordine feminam præcedit mas? niſi quia illa propter hunc, non hic propter illam. Cur, cum virum nominat ſcriptura, hominem nominat, cum feminam, feminam? nonne, quia ille κατ' ἐξοχὴν uti rationis excellentiam, ita & hominis ſibi appellationem vendicat? Marem genuiſti. magnas ergò ſpes ale. Fortè, qui in cunis jam vagit, Fabius erit, & lapſas res aut conſilio aut opere reſtituet. Marem genuiſti. ambitioſa paterni-

ternitate gaude. Fortè, qui jam fari neſcit, & ut Homerico epitheto utar, νήπιος eſt, Gallicus erit Hercules, qui orationis lenocinio captivos ducet auditorum animos. Marem genuiſti. frontem exporrige. Fortè qui jam ab ubere pendet, aut curam impendet populis, aut otia Muſis. Filium genuiſti. plus te patrem eſſe puta. amat ſimilitudinem ſui natura, & tunc conatus ſuos quàm maximè probat, cum quod in unoquoque genere perfectiſſimum eſt, conſecuta fuerit. Genuiſti filium, ſed ex Te. hoc eſt, virtutis tuæ ſimulachrum, hæredem eruditionis tuæ, humanitatis ſurculum; in quem, ſi ex traduce eſt anima, patrem jam totum transfudiſti: ſi non eſt, patrem alterum cura, educatio, doctrina efformabunt. Filium tibi peperit uxor; jam parvulum, ut animi magnitudinem tui operis eſſe ſcias; jam tenerum, ut animi fortitudinem ab ætate & annis ſperes: jam nudum, ut fidei Chriſtianæ indumenta non niſi cœlitus arceſſas: jam ignarum vitæ, ut CHRISTO ſoli vivere, jam ignarum mortis, ut eidem mori diſcat. Tolle pondus dilectum, cui DEI patris amorem obſignavit publicum regenerationis lavacrum. Excipe ulnis puerum, in familiæ tuæ ſubſidium ſimul & ſolatium, quem in familiam ſuam jam adſcivit Eccleſia mater. Oſculum fige ridenti, quem flentem ad ſe vocat ille, cujus voce vocati ſunt parvuli, ſanguine redempti, ſuffragio beati. Vbi caput contrectaveris, oculis jam imperare incipe, ne vanitatem videant; auribus, ne ad Sirenum hujus ſeculi cantus attendant. A linguâ exige taci-

turnitatem, à genis verecundiam, à fronte modeſtiam, à pectore candorem. breviter, à parte tui, totum te. Quot faſcijs ligatur, quot involvitur involucris, tot humanæ vitæ calamitatibus naſcentem jam involutum puta: quot rurſus evolvitur, tot per prudentiam primum, mox per mortem evolvendum cogita. In cunis rotari cum adſpexeris, inconſtantiæ exemplum, fortunæ pilam & luſum, invidiæ & calamitatis trutinam adſpice. Cetera pituita ſunt & bilis. Vbi nativitatis tempus ſubit, cum Vere & mundo hunc mundi dominum, ac microcoſmum natum eſſe ſubeat. Vbi locus, tantum ab aulæ corruptiſſimis moribus eum alienum cupias, quantum aulæ vicinior eſt. Vbi nutrix, fac, ut huic vitæ hujus incrementa, tibi ſanctioris debeat. Vbi puerpera, ubi mater; ne ſine, ut illa ipſum deperijſſe, tu minus ſapienter amaſſe credi poſſis. Habes ſobolem, ſpem conjugij, &, ut cum ſene Plautino loquar, trium litterarum A. M. O. ἀποτέλεσμα, familiæ non alienum hoſpitem, parentium gaudium, domus tibicinem, & fulcrum. Habes, ubi cogitatio, ubi & vultus tuus conquieſcat, cum ab aula & rebus gravibus domum redis. Si frontem tibi corrugaverit indignatio, illa vel ſolo riſu eam tibi explicabit, vel placido manuum contactu æquam reddet. Si ſupercilium dejecerit mæror, illa eriget. Neſcio enim, quod ſtultitiæ lenocinium data opera prudens natura tenellæ ætati adjunxit, ut aliquo velut voluptatis authoramento educantium intercurrentes moleſtias, & μελαγχολικὸν πάθος delinire queat. præcipuè

tunc,

tunc, cum gravis ſenecta incommodis ſuis nos circumvenit, & ad pueritiam novam revocamur. Nonne cum puellis luſit Lyſander? cum Achille Chiron? cum Gratiano preceptor Auſonius? ut dilutis animi curis veluti juveneſcerent, & hoc vitæ oblectamento, veluti melle & ſaccharo edulcarent moroſę ætatis πικρίαν. Fingunt poëtæ Auroram ſucco ſuo juventutem Tithono ſuo produxiſſe; ſed fingunt tantum. qui enim citra fabulam hoc præſtare poſſunt, liberi ſunt. Fingunt Circen ſua virga in quas vellet formas vertiſſe homines. Fingunt idem de Medea & Venere. Sed ὁ μῦθος δηλοῖ tuum illum Conſtantinulum, qui te quoq; refinget, & nunc, cum minimè con-ſtans eſt; & tunc, cum verum erit dicere: ſequiturque patrem non paſſibus æquis. Ab illo herbas pete, quibus repubeſcas; illius mille precamina ſunt, quibus elapſa tibi tempora quodammodo reſtitues; ille nepenthes & ſoporiferum iſtud moly ſuppeditabit. Ex hoc fonte poculum Lethes & tot malorum oblivionis hauries; quod fruſtrà apud inferos requires, cum domi tibi ſuppetat. Verum non gaudij ſolum cauſas cum prole tibi dari crede, ſed & timoris ac ſpei. Timebis utique, ne minus ſollicitè hoc pignus curet nutrix. timebis, cum à Glycerio oſtium crepuerit, & excitatior cachinnus vagientem turbaverit. Timebis, ne aut epilepſia diſtorqueat benè poſitum os; aut aphtę gutturis anguſtias occupent, aut ventrem ex novi alimenti cruditatibus nata tormina lancinent. denique, ne morte acerba, in primo vitę limine, exſtinguatur. Sperabis con-

trà, ut puer virum, vir ſenem ſapiat. Sperabis, ut cum tenello corpuſculo adoleſcat liber & magnus animus. ut in omni fortuna æquam ſervet mentem, & ſapientiæ documenta, ſi licebit, explicet in divitijs: ſin minus, in paupertate: ſi poterit, in patria, ſin minus, in exilio: ſi poterit, ſanus, ſin minus, æger. Sperabis denique, ut regem agnoſcat ſummum S. S. Trinitatem; leges, Fidem & Charitatem; votorum ſummam, æternitatem. O ſi fas ſit de Iove ac Pandora loqui, poſtquam S. S. Triada nominavi. Optarem, ut quas in Pandoram contulit dotes Iuppiter, in hoc quoque cæli depoſitum conferat. Optarem, huic animulæ indi eruditionem cum humilitate, magnanimitatem ſine ambitione, gravitatem temperatam comitate, juſtitiam ſine rigore, ſine luxu liberalitatem, ſine hypocriſi ſanctimoniam. Corpori optarem formam, nec deſpectam omninò, ne qui illam, animæ quoque pulchritudinem averſentur: nec præcellentem valde, ne quem amare aliquando decentius erit, amari contingat. Scis, quid Ioſepho, quid Hippolyto, quid Bellerophonti acciderit. Hæc ego mi Hugeni. Iam Petrarcham audi: Si filium habes, ſolamen habes ambiguum, curam certam, ſollicitum gaudium. Si bonæ ſpei infans eſt, ſi blandulus, ſi feſtivus, ô ne iſtæ blanditiæ vertantur in lachrymas. Res eſt dulciſſima, fateor, infantuli adſpectus, & ut eſt apud Statium, Siderei vultus, & verba ligatis Interrupta modis; quę dum audiuntur, mulcent, ſed dum audiri amplius non poſſunt, cruciant. Cogita fieri poſſe, ut arundineo inſiſtas baculo,

vel

vel in caducum te inclinaveris parietem, quod dicere ſolitus fuit Adrianus Imperator, cum Ælium Verum puerum adoptaſſet. Et moneo, parcius uti gaudeas, ut ſi dolendum fuerit, parcius doleas. & fortè canendum tibi illud Maroneum:

Oſtendunt terris hunc tantum fata, nec ultrà
Eſſe ſinunt.

Intempeſtive gaudet agricola, quamdiu in flore eſt ager. Fructus expectandus eſt, & tempeſtatum, grandinum, zizaniorum metu frenandum gaudium. Sed longius feror, quam inſtitueram, & dum grandia loqui concipio, & cum ingenio contendo, penè rupturam facio. Abrumpam itaque Socraticum ſermonẽ, & ne me Demeam eſſe putes, aut cum Catone nunquã riſiſſe, uxorem dilectiſſimam, jam puerperam, oſculo ſubinde recrea. Nec enim alia præſentior medicina ad leniendos partus dolores. fidem mereor, nam medicorum quoque filius ἔυχομαι ἐῖ). Vale Hugeni chariſſime, & à Iuvenali præceptum accipe:

Foribus ſuſpende coronas,
Iam pater es.

Lugd. Bat. Cal. April. cIↄ. Iↄ. CXXVIII.

76.278
Parikian
2 July 7

F630
B141p

$[\ ]^{4}$ A-L^{8} M^{4}

ip 1044/2